

## 1. **ON** (177043) *pron*

**on** (175251), **jen** (59) [w znac. **III**], **hon** (12), **un** (7); on : hon : un *ZapWar* (42:12:7).

on (520), ón (215) (*cf N sg m*). ◊ on- (501), ón- (59) (*cf N sg f, n oraz N pl m pers, subst*).

*sg m N* on (8511), hon (11), un (7), jen (59) [w znac. **III**]; on : hon : un *ZapWar* (38:11:7); ~ on (520), ón (215) (o)n (7776); on *OpecŻyw* (146), *OpecŻywList*, *OpecŻywSandR*, *ForCnR* (12), *KlerPow*, *MurzHistSekl*, *MurzNT* (111), *KochFr* (12), *KochDz* (2), *KochMRot* (2), *KochCn*, *KochCz*, *KochPij* (2), *OstrEpit*, *JanNKar*, *GoslCast* (24); ón *OrzQuin* (19), *BiałKat* (41), *Strum* (12), *Oczko* (3), *KochBr*, *KochEpitCat* (2), *KochMarsz*, *KochMuza* (2), *KochPhaen* (2), *KochPam* (2), *KochSob* (2), *KochTarn* (2), *PudłFr* (12), *KochProp*, *ZawJeft* (9), *KochAp* (5), *OrzJan* (13); on : ón *MurzHist* (93:1), *Mącz* (19:29), *SienLek* (2:4), *KochPs* (45:7), *KochPieś* (1:3), *KochWr* (2:4), *GórnTroas* (6:5), *KochFrag* (1:6), *WyprPl* (1:3), *SarnStat* (24:13), *SiebRozmyśl* (7:11). ◊ *G* (*poss*) jego (30618), j(e)ho (21), j(e)ko (1), j(a)go (7), *skrót* (3580); jego : j(e)ho : j(a)go *LibLeg* (295:21), *ZapWar* (425:1:7); ~ -ego (2879), -égo (10), -(e)go (27718) oraz błędnie -ęgo (11); -ego : -égo *OpecŻyw* (430:3), *MurzHist* (80:2), *MurzNT* (117:1), *BiałKat* (164:1), *KochMRot* (12:1), *SarnStat* (644:1), *też RejKup* (1). (*dopełnieniowe*) go (4333), jego (296); jego *PatKaz I*, *PatKaz III* (4), *KlerPow*; go : jego *LibLeg* (50:5), *ZapWar* (95:3), *MetrKor* (4:1), *OpecŻyw* (78:28), *TarDuch* (3:1), *FalZioł* (57:5), *BielŻyw* (58:5), *GlabGad* (12:2), *WróbŻółt* (4:16), *WróbŻółtGlab* (1:1), *RejPs* (24:5), *LibMal* (17:4), *RejJóz* (28:1), *SeklKat* (33:1), *RejKup* (49:2), *MurzHist* (41:4), *MurzNT* (36:2), *KromRozm II* (10:1), *KromRozm III* (20:4), *GliczKsiąż* (36:5), *LubPs* (48:11), *KrowObr* (25:5), *Leop* (97:4), *RejZwierz* (50:1), *BibRadz* (134:5), *OrzRozm* (15:1), *BielKron* (407:5), *KwiatKsiąż* (3:1), *Mącz* (54:4), *OrzQuin* (8:2), *SarnUzn* (5:1), *SienLek* (45:2), *RejAp* (55:4), *GórnDworz* (85:3), *HistRzym* (49:25), *RejPos* (465:15), *RejPosWiecz*<sup>2</sup> (6:1), *BiałKat* (16:3), *KuczbKat* (13:4), *BielSpr* (19:1), *WujJud* (31:1), *WujJudConf* (2:3), *RejPosRozpr* (2:1), *BubBib* (74:1), *BiałKaz* (16:1), *BudNT* (54:3), *StryjWjaz* (3:1), *CzechRozm* (80:4), *ModrzBaz* (40:3), *SkarJedn* (24:2), *KochOdpr* (2:3), *KochPs* (23:4), *SkarŻyw* (249:11), *ZapKościer* (2:2), *MWilKHist* (9:1), *StryjKron* (21:2), *CzechEp* (109:7), *NiemObr* (23:4), *ReszPrz* (9:2), *PudłFr* (3:5), *ArtKanc* (20:6), *ActReg* (32:7), *GórnTroas* (8:1), *LatHar* (33:6), *KołakSzczęśl* (3:1), *WujNT* (267:5), *SarnStat* (29:5), *KmitaSpit* (3:1), *SkarKaz* (63:3), *CiekPotr* (15:1), *PaxLiz* (2:2), *SkarKazSej* (17:3); ~ -ego (60), -(e)go (236). (*cum praep*) niego (5610), jego (65); jego *OstrEpit*; niego : jego *OpecŻyw* (59:2), *PatKaz I* (2:1), *PatKaz III* (2:1), *HistJóz* (6:2), *TarDuch* (3:1), *BielŻyw* (15:1), *GlabGad* (11:1), *March*<sup>3</sup> (1:1), *WróbŻółt* (8:1), *SeklKat* (15:1), *RejKup* (46:1), *KromRozm I* (6:2), *KromRozm III* (23:1), *LubPs* (54:2), *KrowObr* (58:1), *Leop* (208:3), *BibRadz* (234:3); *BielKron* (458:17), *KwiatKsiąż* (2:1), *HistRzym* (46:5), *RejPos* (933:2), *BielSpr* (18:1), *BudBib* (146:5), *BiałKaz* (13:1), *CzechRozm* (141:3), *SkarŻyw* (307:2), *StryjKron* (26:1), *WysKaz* (6:1). ~ -ego (677), -égo (4), -(e)go (4994); -ego : -égo *MurzNT* (22:3), *BiałKat* (27:1). ◊ *D* mu (14701), jemu (3417); jemu *OpecŻywList*, *PatKaz I* (3), *TarDuch*, *WróbŻółtGlab*, *KochZg*, *RejPosWiecz*<sup>2</sup>, *RejPosWiecz*<sup>3</sup> (4), *KochSob* (2); mu : jemu *LibLeg* (121:82) *ZapWar* (143:128), *ZapMaz* (3:2), *MetrKor* (8:15), *ListRzeż* (1:4), *PowUrb* (2:4), *BierEz* (291:11), *OpecŻyw* (150:137), *ForCnR* (30:3), *PatKaz II* (7:5), *PatKaz III* (3:16), *HistJóz* (47:3), *FalZioł* (119:16), *BielŻyw* (75:59), *GlabGad* (14:22), *MiechGlab* (10:5), *KłosaAlg* (3:1), *WróbŻółt* (5:38),

RejPs (59:70), ComCrac (4:2), LibMal (204:58), RejRozpr (35:1), SeklWyzn (18:4), RejJóz (94:7), SeklKat (46:7), RejKup (197:31), HistAl (70:35), KromRozm I (16:4), MurzHist (90:12), MurzNT (112:12), KromRozm II (27:3), KromRozm III (41:18), MrowPieś (1:2), BielKom (26:4), GliczKsiąż (120:21), LubPs (78:76), GroicPorz (74:12), GroicPorzRej (1:1), KrowObr (74:41), RejWiz (389:20), Leop (418:41), OrzList (3:9), UstPraw (69:8), RejFig (108:3), RejZwierz (239:6), BibRadz (474:101), OrzRozm (35:31), BielKron (1820:114), GrzegRóżn (11:5), KochSat (9:2), KwiatKsiąż (6:2), Mącz (225:24), OrzQuin (9:24), Prot (8:8), SarnUzn (16:3), SienLek (464:15), LeovPrzep (4:1), RejAp (173:78), GórnDworz (319:38), GrzepGeom (1:1), HistRzym (129:360), RejPos (1028:539), BiałKat (22:17), GrzegŚm (11:5), HistLan (41:1), KuczbKat (25:11), RejZwierz (775:54), BielSpr (40:3), KochMon (3:1), WujJud (47:12), WujJudConf (11:5), RejPosRozpr (5:1), RejPosWstaw (7:2), BudBib (298:32), BudBibKaw (1:1), HistHel (21:2), MycPrz (16:7), Strum (12:2), WierKróc (8:2), BiałKaz (28:10), BudNT (123:36), StryjWjaz (14:3), CzechRozm (234:80), PaprPan (157:17), KarnNap (11:3), ModrzBaz (107:19), SkarJedn (65:24), Oczko (30:2), KochPs (36:20), SkarŻyw (927:103), ZapKości (41:58), KochTr (3:1), StryjKron (127:9), CzechEp (229:49), CzechEpPorz (2:1), KochJez (6:1), NiemObr (76:36), KochFr (26:3), KlonŻal (2:1), KochPhaen (3:1), KochSz (12:1), KochMRot (6:4), ReszPrz (23:6), WerKaz (8:1), KochPam (3:1), KochPieś (20:2), KochTarn (5:1), PudłFr (25:1), ArtKanc (57:29), BielRozm (15:1), GórnRozm (75:5), KmitaPs (7:3), KochProp (2:2), PaprUp (39:2), ZawJeft (18:4), ActReg (149:20), GostGosp (58:3), Phil (36:8), GórnTroas (21:4), GrabowSet (11:17), KochFrag (8:1), OrzJan (38:2), OstrEpit (2:1), WyprPl (9:1), LatHar (83:11), KołakCath (7:1), KołakSzczęśl (3:1), WujNT (748:60), WysKaz (17:7), SarnStat (194:97), SiebRozmyśl (31:4), WitosłLut (3:2), KlonKr (7:4), PowodPr (29:13), SkarKaz (126:24), VotSzl (1:1), CzahTr (39:4), GosłCast (26:7), PaxLiz (9:3), SkarKazSej (52:7), KlonWor (71:3); ~ -emu (374), -ęmu (27), -ému (4), -(e)mu (3014); -emu : -ęmu : -ému MurzHist (5:6:1), MurzNT (2:9:-), BiałKat (16:-:1), SarnStat (96:-:1), GosłCast (6:-:1); -ęmu : -(e)mu SeklKat (7:-), BibRadz (1:100), RejZwierz (1:53), BiałKaz (1:9), ZapKości (1:57), ActReg (1:19). (cum praep) niemu (1201), jemu (281); jemu HistJóz, TarDuch, MiechGlab (2), SeklKat (2), Diar, RejPosWiecz<sup>2</sup> (2), BielSpr (4), StryjKron (9), KochPhaen; niemu : jemu LibLeg (16:4), OpecŻyw (65:4), ForCnR (9:1), BielŻyw (16:3), RejPs (19:2), LibMal (17:4), RejJóz (9:1), RejKup (25:2), HistAl (3:11), MurzHist (16:1), KromRozm III (5:2), MrowPieś (1:1), GroicPorz (13:5), Leop (46:5), BibRadz (79:16), BielKron (204:141), HistRzym (54:4), RejPos (68:13), KochPs (5:4), SkarŻyw (17:11), LatHar (3:2), WujNT (43:18), PowodPr (5:3); ~ -emu (138), -ęmu (25), -ému (3), -(e)mu (1316); -emu : -ęmu : -emu MurzHist (6:10:1), MurzNT (-:13:-), PudłFr (1:-:1), GosłCast (2:-:1); -ęmu : -(e)mu SeklKat (1:10), RejKup (1:26).  
◇ A go (13585), jego (315), ji (1519), j(e) (1), skrót (28); jego PowUrb, PatKaz I (8), PatKaz III (10), WróbŻoltGlab; ji BierRaj, MączLub; go : jego : ji : j(e) LibLeg (91:22:14), ZapWar (11:1:13), MetrKor (14:5:2), BierEz (254:1:16), OpecŻyw (427:15), PatKaz II (4:1), HistJóz (51:1:3), TarDuch (4:2), FalZioł (147:2:321), BielŻyw (70:7), GlabGad (6:1), MiechGlab (27:1), BierRozm (4:-:2), WróbŻolt (19:33:18), RejŁas (2:-:3), RejPs (60:7:17), ComCrac (5:-:7), LibMal (83:6:56), RejRozpr (16:-:8), LudWieś (2:-:1), SeklWyzn (18:1:3), RejJóz (62:1:39), SeklKat (63:9:6), RejKup (128:2:23), HistAl (98:2:17), KromRozm I (11:1), MurzHist (77:1:7), MurzNT (93:-:21), MurzOrt (1:-:4),

*KromRozm II (21:4), KromRozm III (34:3), GliczKsiąż (95:1:4), LubPs (166:6:1), KrowObr (125:3), RejWiz (195:1:41), Leop (485:6:44), UstPraw (51:-:13), RejFig (71:-:8), RejZwierz (168:1:24), BibRadz (478:-:59), OrzRozm (38:1), BielKron (1547:2:3), GrzegRóżn (13:-:1), KochSat (2:-:1), Mącz (202:4:2), SarnUzn (28:4:1), SienLek (262:-:41), RejAp (130:2:21), GórnDworz (175:2), HistRzym (249:55:10), RejPos (832:19:141), BiałKaz (65:2:1), KwiatOpis (4:-:4), HistLan (26:-:1), KuczbKat (27:-:6), RejZwierc (424:-:94), KochMon (11:-:3), WujJud (28:1:17), WujJudConf (3:-:3), RejPosWstaw (10:-:6), BudBib (277:-:130), HistHel (23:1), MycPrz (21:2:2), WierKróc (8:2:1), BiałKaz (46:2), BudNT (62:1:61), CzechRozm (367:17:57), PaprPan (173:2), KarnNap (11:-:12), ModrzBaz (82:-:38), SkarJedn (61:5:3), KochPs (61:-:1), SkarŻyw (1008:12:9), ZapKościér (7:1:1:1), MWilkHist (41:-:3), StryjKron (110:3), CzechEp (202:6:29), NiemObr (84:1:1), KochSz (11:-:1), KochWz (3:-:1), ReszHoz(3:2), ReszList (6:-:1), WerGość (46:-:1), BielSjem (8:-:3), PudłFr (22:1:1), ArtKanc (99:3:4), ActReg (83:1), Phil (34:-:1), GórnTroas (27:3), LatHar(177:1:1), RybGęśli (5:1), WujNT (776:2:7), SarnStat (128:3:1), SiebRozmyśl (48:2:2), KmitaSpit (16:1), PowodPr (25:1), SkarKaz (152:1), CzahTr (29:-:1); ~ -ego (37), -(e)go (278). (cum praep) -ń (3151), niego (47), jego (2); niego KwiatKsiąż, KołakSzczęśl (2); -ń : niego : jego LibLeg (25:5), OpecŻyw (71:2), LubPs (39:2), Leop (81:1), BibRadz (109:1), GrzegRóżn (13:1), HistRzym (35:9:1), RejPos (189:1), BudBib (60:1), CzechRozm (138:1), PaprPan (27:2), KochPs (13:-:1), SkarŻyw (236:2), StryjKron (8:1), WerKaz (2:1), PudłFr (70:1), ArtKanc (46:1), ZawJeft (1:1), ActReg (18:1), SarnStat (65:5), SkarKaz (54:2), PaxLiz (6:7), SkarKazSej (7:1), ZbylPrzyg (2:1); ~ -ego (10), -(e)go (39). ◇ I nim (168), im (161), jem (10), niem (9); nim MrowPieś, GroicPorz, GórnDworz (9), MycPrz (2), Strum, StryjWjaz (5), PaprPan (2), ModrzBaz (3), Calag, StryjKron, ReszPrz, ReszList, PudłFr, ArtKanc, GórnRozm, ActReg (3), GrabowSet (2), OrzJan (2), WyprPl, PowodPr (2), CiekPotr, GosłCast (2), KlonFlis, KlonWor; im OpecŻyw (2), PatKaz III, BielŻywGlab, GlabGad (2), LibMal (2), SeklKat (2), RejRozm, KromRozm I, MurzNT (2), LubPs (3), RejWiz (13), RejFig (2), RejZwierz (4), GrzegRóżn, KochSat, KwiatKsiąż, OrzQuin, RejAp (3), HistRzym, RejPos (18), BiałKat, BielSat, GrzegŚm (2), HistLan, KuczbKat, WujJud (2), RejPosWstaw, KarnNap (3), SkarJedn (3), SkarŻyw (8), KochFr, BielRozm, GostGospPon, LatHar (2), WujNT (3), SarnStat (6), SkarKaz (7), SkarKazSej; jem RejRozpr, MurzHist, MurzNT, Diar; niem RejPs; nim : im : jem : niem BierEz (1:3), FalZioł (31: 1:-:5), BielŻyw (1:2:-:1), WrobŻołt (1:2), RejJóz (-:1:1), RejKup (-:5:1), Leop (6:3), UstPraw (-:1:1), BibRadz (1:6:2), BielKron (2:10), Mącz (5:2:-:2), SienLek (19:1), RejZwierc (-:14:1), BudBib (4:1), BudNT (1:1), CzechRozm (23:1), CzechEp (27:1), NiemObr (2:1); ~ -em (4), -(e)m (15). (cum praep) nim (3912), niem (194), im (9); niem ComCrac, ConPiotr, GwicPorzRej, ZawJeft, KołakSzczęśl; nim : niem : im LibLeg (38:8), ZapWar (13:14), FalZioł (21:1), BielŻyw (14:2), RejPs (9:25), LibMal (89:1:1), RejKup (32:37), MurzHist (19:10), MurzNT (21:16), GliczKsiąż (17:2), LubPs (40:2), KrowObr (40:2), Leop (149:4), UstPraw (12:2), RejFig (29:1), BibRadz (198:33), OrzRozm (10:2), BielKron (384:-:7), Mącz (46:10:1), OrzQuin (7:1), SarnUzn (7:1), KochMon (5:1), BudBib (143:1), BudNT (27:3), ModrzBaz (23:1), Oczko (2:1), KochPs (12:1), KochMRot (4:1), GórnRozm (3:5), CiekPotr (7:1); ~ -em (23), -em (11), -ém (6), -(e)m (154); -em MurzHist (10), OrzQuin; -ém Oczko, KochPs, ZawJeft; -em: -ém Męcz (7:3); -em: em MurzNT (5:11). ◇ L nim (4207), niem (256); niem ZapMaz, March<sup>1</sup>, GroicPorzRej,*

*ModrzBazBud* (2), *GórnRozm* (6), *KołakSzczęśl* (2), *GrabPospR*; *nim* : *niem LibLeg* (14:10), *ZapWar* (5:3), *OpecŻyw* (48:7), *FalZioł* (79:5), *RejPs* (3:27), *RejRozpr* (3:2), *SeklWyzn* (5:2), *RejKup* (37:23), *MurzHist* (7:10), *MurzNT* (9:15), *Diar* (4:4), *LubPs* (73:4), *Leop* (149:2), *UstPraw* (5:2), *WyprKr* (24:6), *BibRadz* (102:17), *BielKron* (324:1), *Mącz*, (33:10), *OrzQuin* (13:1), *RejAp* (91:1), *RejZwierc* (153:1), *BubBib* (58:20), *BudNT* (9:36), *ModrzBaz* (6:17), *Oczko* (6:11), *KochPieś* (4:1), *KmitaSpit* (4:1), *CiekPotr* (6:2), *SzarcRyt* (2:1); ~ -em (28), -ém (16), -ęm (11), -(e)m (201); -em *OrzQuin*, *KochPieś*; -em : -ém *OpecŻyw* (3:4), *Mącz* (9:1), *Oczko* (1:10); -em : -ém : -ęm *MurzHist* (8:1:1), *MurzNT* (5:-:10). ◇ *f N ona* (138), *óna* (5) *BiałKat* (4), *Oczko*, (o)na (1215). ◇ *G (poss) jéj* (3975), *j(e)* (3), *ji* (13), *skróty* (15); *jéj* : *j(e) ZapWar* (35:3), *jéj* : *ji ZapKościer* (11:13); ~ -éj (315), -ej (101), (e)j (3559); -ej *OpecŻywSandR*, *ForCnR*, *OstrEpit*; -éj : -ej *OpecŻyw* (81:87), *OrzQuin* (7:1), *SienLek* (1:1), *BiałKat* (4:1), *KochEpit* (1:2), *KochPieś* (5:1), *PudłFr* (13:1), *ZawJeft* (9:1), *SarnStat* (86:1), *SiebRozmyśl* (13:1), *GosłCast* (13:1). (dopełnieniowe) *jéj* (1761), *je* (6), *ji* (1); *jéj* : *jé LibLeg* (12:1), *ZapWar* (26:2), *OpecŻyw* (17:3); *jéj* : *ji ZapKościer* (1:1); ~ -éj (194), -ej (36), -(e)j (1531); -ej *ForCnR* (2), *JanNKarGórn*; -éj : -ej *OpecŻyw* (6:11), *MurzHist* (11:1), *SienLek* (5:11), *BiałKat* (7:4) *Oczko* (27:4), *KochPieś* (3:2); -e (2), -é (1) *OpecŻyw* (2:1), -(e) (3). (cum praep) *niéj* (1396), *j(e)j* (24), *ni* (4), *nié* (1); *j(e)j BierRaj*, *WróbŻołt* (2), *SeklKat*; *ni MetrKor*; *niéj* : *j(e)j ZapWar* (4:1), *KromRozm III* (7:1), *Leop* (34:1), *BibRadz* (82:5), *BielKron* (108:6), *GrzegRożn* (3:1), *Mącz* (13:1), *RejPos* (74:1), *CzechRozm* (43:1), *LatHar* (18:1), *WujNT* (30:1); *niéj* : *ni LibMal* (24:1), *RejKup* (11:1), *CzahTr* (3:1); *niéj* : *nie OpecŻyw* (16:1); ~ -éj (114), -ej (13), -(e)j (1293); -ej *ForCnR*; -éj : -ej *OpecŻyw* (11:5), *SienLek* (5:6), *Oczko* (15:1). ◇ *D jéj* (2148), *jé* (10), *ji* (9); *je* : *je* : *ji ZapWar* (50:1:1), *OpecŻyw* (76:7), *OpecŻywSandR* (1:1), *BielŻyw* (8:-:1), *Leop* (67:-:1), *HistRzym* (109:1), *SkarŻyw* (209:-:1), *ZapKościer* (7:-:5); ~ *jéj* (138), *jej* (64), *j(e)j* (1946); *jéj OpecŻywSandR*, *MurzNT* (11), *KochZg*, *OrzQuin* (2), *Strum* (2), *Oczko* (6), *KochTr* (2), *KochFr* (5), *KochBr* (2), *KochDz*, *KochWz* (5), *KochMRot*, *KochPam*, *KochPieś* (2), *KochSob* (2), *PudłFr* (7), *KochWrJan*, *ZawJeft* (4), *GórnTroas* (2), *KochFrag* (4), *OrzJan*, *OstrEpit*, *JanNKar*, *SarnStat* (38), *SiebRozmyśl* (5), *GosłCast* (9); -éj : -ej *OpecŻyw* (17:59), *SienLek* (3:4), *BiałKat* (1:1); *jé* (6), *je* (2), *j(e)* (2); *jé OpecŻywSandR*; *jé* : *je OpecŻyw* (5:2). (cum praep) *niéj* (252), *j(e)j* (16), *nié* (1); *niéj* : *nié OpecŻyw* (22:1); *niéj*: *jéj PatKaz II* (2:1), *BielŻyw* (1:1), *BibRadz* (14:1), *BielKron* (33:8), *Mącz* (4:1), *HistRzym* (15:2), *ArtKanc* (4:1), *WujNT* (3:1); ~ -éj (26), -ej (9), -(e)j (233); -éj *MurzNT* (2), *BiałKat*, *KochPhaen*, *KochSob*, *GórnTroas*, *SarnStat* (4), *SiebRozmyśl*, *GosłCast* (2); -éj : -ej *OpecŻyw* (13:9). ◇ *A ją* (4608), *ję* (5) [w tym: -e (3), -em (1)]; *ją* : *ję Diar* (11:1), *BudBib* (123:1), *ModrzBaz* (65:2), *ZapKościer* (9:1). (cum praep) *nię* (654) [w tym: -e (55), -em (1)], *nią* (1), *nię a. nią* (33); *nię* : *nią SienLek* (32:1). ◇ *I ją* (123), *nią* (73); *ją Murm* (2), *LibMal*, *RejRozpr*, *RejKup* (5), *KromRozm II*, *KrowObr* (2), *RejWiz* (5), *UstPraw*, *RejFig* (2), *RejZwierc*, *BibRadz* (5), *OrzRozm* (2), *KwiatKsiąż*, *OrzQuin*, *RejAp* (3), *GrzepGeom*, *HistRzym*, *GrzegŚm*, *RejZwierc* (10), *WyprPl*, *SiebRozmyśl*, *SkarKazSej* (4), *PudłDydo*; *nią BierEz*, *Mącz*, *GórnDworz* (5), *Strum* (2), *WierKróc*, *CzechRozm* (10) *PaprPan*, *CzechEp* (11), *GórnRozm* (2), *PaprUp* (2), *Phil*, *GórnTroas*, *RybGęśli* (2), *PowodPr*, *KlonFlis* (2); *ją* : *nią GliczKsiąż* (2:2), *Leop* (23:7), *BielKron* (7:3), *SienLek* (2:5), *RejPos* (11:1), *BudBib* (1:3), *ModrzBaz* (1:1), *Oczko* (3:1), *SkarŻyw* (7:1), *ArtKanc* (1:1), *GrabowSet* (1:1), *WujNT* (4:1), *SarnStat* (3:2), *SkarKaz* (4:1).

(*cum praep*) nią (785) [w tym: -am].  $\diamond$  L niéj (1424), ni (8), j(e)j (1); ni(e)j : j(e)j *SkarŻyw* (91:1); niéj : ni *LibMal* (12:2), *RejKup* (11:1), *CzechEp* (37:1), *CzahTr* (6:3), *KlonFlis* (2:1); ~ -éj (116), -ej (14), -(e)j (1295); -ej *OpecŻywPrzedm*, *ForCnR*, *JanNKarOrz*; -éj : -ej *OpecŻyw* (9:2), *MurzHist* (4:1), *SienLek* (4:3), *GrzepGeom* (5:1), *BiałKat* (7:3), *SarnStat* (19:1).  $\diamond$  N n ono (5), óno (1) *BiałKat*, (o)no (149).  $\diamond$  G (*poss*) jego (401); -ego (11), -(e)go (390). (*dopełnieniowe*) go (532), jego (37), j(e) (6); jego *WróbŻółt* (2); go : jego *LibLeg* (1:1), *FalZioł* (53:1), *GlabGad* (9:5), *MiechGlab* (1:1), *KromRozm II* (1:1), *LubPs* (1:1), *RejWiz* (11:2), *Mącz* (4:1), *OrzQuin* (6:1), *SienLek* (18:2), *BiałKat* (1:1), *KuczKat* (2:1), *RejZwierc* (28:1), *CzechRozm* (14:1), *CzechEp* (40:8), *ReszPrz* (2:1), *ArtKanc* (3:1), *LatHar* (10:2), *WujNT* (21:2), *SarnStat* (6:1); go : je *BielSat* (3:6); ~ -ego (2), -(e)go (35). (*cum praep*) niego (364), jego (5); jego *SeklWyzn*, *SeklKat*, *PudłDydo*; niego : jego *GlabGad* (9:1), *BudBib* (11:1); ~ -ego (20), -(e)go (349).  $\diamond$  D mu (101), jemu (34); jemu *ListRzeż*, *PatKaz I*, *MurzNT*, *OrzQuin* (2), *HistRzym* (3), *WujJudConf*, *NiemObr*, *WitosłLut*, *SkarKazSej mu* : jemu *OpecŻyw* (1:1), *FalZioł* (14:5), *GlabGad* (1:7), *GliczKsiąż* (5:2), *RejWiz* (8:1), *Leop* (1:1), *BielKron* (2:1), *RejPos* (7:1), *RejPosRozpr* (3:1), *PudłFr* (2:1), *SarnStat* (1:1); ~ -emu (5), -emu (1) *MurzNT*, -(e)mu (28). (*cum praep*) niemu (24), jemu (6); jemu *BibRadz* (3); niemu : jemu *SienLek* (3:1), *CzechRozm* (1:1), *WujNT* (1:1); -emu (2), *PudłFr*, *SarnStat*, -emu (1) *MurzNT*, -(e)mu (27).  $\diamond$  A je (1802), go (100), ji (2); go *OrzRozm*, *OrzQuin*, *HistLan*, *WysKaz* (4); je : go : ji *OpecŻyw* (14:2), *FalZioł* (175:7), *RejPs* (18:-:1), *MurzNT* (11:1), *GliczKsiąż* (5:1), *Leop* (75:7:1), *BibRadz* (103:4), *BielKron* (149:4), *Mącz* (9:1), *SienLek* (63:20), *GrzepGeom* (4:1), *RejPos* (125:2); *BiałKat* (7:1), *KuczKat* (20:1), *RejZwierc* (36:5), *WujJud* (15:3), *CzechRozm* (41:3), *KarnNap* (9:2), *ModrzBaz* (18:5), *SkarJedn* (5:1), *Oczko* (6:1), *SkarŻyw* (55:6), *CzechEp* (80:2), *ArtKanc* (17:2), *GórnRozm* (8:2), *ActReg* (6:1), *GostGosp* (13:3), *WujNT* (93:1), *SarnStat* (20:2), *SkarKaz* (34:2); ~ je (67), jé (53), j(e) (1682); je *KlerPow*, *Strum*, *KochDryas*, *KochMRot*, *PudłFr* (4), *ZawJeft*, *GórnTroas*, *KochCz*, *KochPij*, *OrzJan* (3), *WyprPl* (4), *JanNKar* (9), *JanNKarKoch*, *GosłCast*; jé *MurzHist*, *GrzepGeom* (4), *SiebRozmyśl*; je : jé *OpecŻyw* (5:9), *MurzNT* (1:10), *SienLek* (2:21), *BiałKat* (3:4), *Oczko* (5:1), *KochPs* (2:1), *SarnStat* (19:1). (*cum praep*) nie (231), -ń (2); -ń *SapEpit*; nie : -ń *RejWiz* (6:1); ~ -e (18), -é (10), -(e) (203); -e *OpecŻyw* (2) *MurzHist*, *KochPs*, *KochFr* (2), *KochPieś*, *PudłFr* (2); -é *GrzepGeom*. *Oczko*, *ZawJeft*, *KochAp*, *GosłCast*; -e : -é *SienLek* (3:3), *WyprPl* (1:1), *SarnStat* (5:1).  $\diamond$  I nim (63), im (34), niem (4), jem (3); nim *BierEz*, *FalZioł* (5), *GliczKsiąż*, *SarnUzn*, *SienLek* (7), *RejZwierc* (3), *CzechRozm* (9), *ModrzBaz*, *StryjKron*, *GórnRozm* (2), *GostGosp* (2), *GrabowSet*, *SiebRozmyśl*, *CzahTr*, *PaxLiz*; im *GlabGad* *RejKup*, *RejWiz* (2), *UstPraw*, *RejAp* (2), *RejPos* (7), *RejPosRozpr*, *KarnNap*, *SkarJedn* (2), *SkarŻyw* (5), *LatHar*, *SarnStat* (4), *PudłDydo*; niem *KochSob*; jem *MurzNT*, *Oczko*; nim : im *Leop* (1:1), *BibRadz* (1:2), *CzechEp* (18:1); nim : niem *Mącz* (2:1), *GórnDworz* (1:1), *BudBib* (3:1); im : jem *SkarKaz* (1:1); ~ niém (1) *KochSob*, ni(e)m (3); jem (1) *Oczko*, jëm (1) *MurzNT*, j(e)m (1). (*cum praep*) nim (91), ni(e)m (7); ni(e)m *ComCrac*, *OrzRozm*, *KlonFlis*; nim : ni(e)m *FalZioł* (7:2), *GliczKsiąż* (2:1), *BibRadz* (4:1).  $\diamond$  L nim (505), niém (38); niém *ZapWar*, *MurzNT* (2), *BudNT* (2), *Oczko*; nim : niém *OpecŻyw* (3:2), *FalZioł* (23:1), *RejPs* (1:7), *RejRozpr* (2:1), *MurzHist* (1:1), *GliczKsiąż* (1:1), *LubPs* (3:1), *Leop* (14:3), *BibRadz* (21:5), *Mącz* (5:1), *BudBib* (12:6), *ModrzBaz* (1:2), *KołakSzczęśl* (1:1); ~ -ém (4) *OpecŻyw* (2), *MurzHist*, *Oczko*, -ëm *MurzNT* (2), -(e)m (32).

◇ *pl N m pers* oni (3784), honi (1) *ZapWar* (4:1); ~ oni (337), óni (49), (o)ni (3398); óni *Strum* (12); oni : óni *OrzQuin* (27:1), *BiałKat* (1:25), *Oczko* (1:6), *KochPs* (7:5). *m an* (o)ni (18), (o)ny (173), (o)n(e) (1) *KmitaSpit* (6:1:1). *subst* ony (173), oné (105), oni (1) [w *rymie*]; ony *BierEz* (6), *OpecŻyw* (6), *PatKaz II*, *PatKaz III*, *FalZioł* (2), *KlerWes* (2), *WróbŻółt*, *WróbŻółtGlab*, *RejJóz*, *RejKup*, *HistAl* (4), *MurzNT* (4), *KromRozm II*, *KromRozm III*, *BielKom* (2), *GliczKsiąż*, *LubPs*, *GroicPorz* (2), *RejWiz* (5), *RejZwierz*, *BibRadz* (13), *BielKron* (16), *OrzQuin* (2), *SienLek* (3), *RejAp* (3), *HistRzym*, *RejPos* (15), *BielSat*, *GrzegŚm*, *HistLan* (4), *KuczKat* (3), *RejZwierz* (3), *Strum* (4), *BiałKaz*, *StryjWjaz*, *CzechRozm* (14), *ZapKościer*, *MWilKHist* (2), *CzechEp* (5), *NiemObr*, *KochEpit*, *KochFr* (3), *KochEpitCat*, *KochMRot*, *PudłFr*, *BielRozm*, *Phil KmitaSpit*; oné *MiechGlab*, *WujJud* (3), *GórnTroas*, *GrabowSet*, *LatHar*, *WysKaz* (3), *SarnStat* (4), *CiekPotr*, *GosłCast*, *ZbylPrzyg*; ony : oné *LibLeg* (1:1), *BielŻyw* (1:1), *GlabGad* (5:33), *Leop* (1:3), *GórnDworz* (2:26), *BudBib* (3:2), *ModrzBaz* (2:8), *SkarŻyw* (6:4), *WujNT* (4:10); ~ on- (21), ón- *Strun* (4), (o)n- (254); -é (6), -(e) (99). ◇ *G* (*poss*) ich (11909), jich (206), j(e)jich (15), *skrót* (1); jich *ModrzBazStryj*, *JanNKarGórn* (2); jejich *WitosłLut*; ich : jich *BudBib* (462:143), *BudNT* (19:33), *ModrzBaz* (190:25), *SkarŻyw* (573:2); ich : jejich *ZapKościer* (48:2), *CzahTr* (10:12). (*dopełnieniowe*) ich (5162), jich (15), j(e)jich (2); jejich *WitosłLut*; ich : jich *ModrzBaz* (150: 15); ich : jejich *CzahTr* (12:1). (*cum praep*) nich (4520), ich (85), jich (4); jich *BubBibKaw*; nich : ich : jich *BierEz* (24:2), *OpecŻyw* (26:4), *TarDuch* (2:3), *GlabGad* (22:1), *MiechGlab* (13:1), *HistAl* (34:1), *KromRozm I* (7:1), *MurzNT* (28:1), *Diar* (20:2), *LubPs* (49:3), *Leop* (157:10), *BibRadz* (193:6), *BielKron* (566:13), *GrzegRóżn* (22:2), *SienLek* (54:2), *GrzepGeom* (6:2), *HistRzym* (19:1), *RejPos* (237:3), *GrzegŚm* (1:1), *HistLan* (10:1), *WujJudConf* (10:1), *BudBib* (118:4:3), *BudNT* (43:2), *CzechRozm* (138:1), *KochPs* (12:1), *SkarŻyw* (149:1), *CzechEp* (145:1), *NiemObr* (35:1), *WujNT* (277:12), *SarnStat* (221:1). ◇ *D im* (9196), jem (295), jim (209), ni(e)m (1); jim *BierRaj* (7); jem *RejKupSekl* (3), *ModrzBazBud*, *KlonŻal*, *JanNKarGórn*; im : jem : jim : niem *LibLeg* (84:23:-:1), *ZapWar* (13:4:3), *MetrKor* (19:1:1), *PatKaz II* (11:1), *HistJóz* (24:1), *TarDuch* (8:2), *FalZioł* (9:-:49), *MiechGlab* (16:-:1), *RejPs* (6:98), *ComCrac* (2:9), *LibMal* (36:1:7), *RejRozpr* (10:1), *ConPiotr* (1:1), *LudWieś* (1:-:1), *RejKup* (30:21:5), *MurzHist* (26:5), *MurzNT* (77:39), *Diar* (65:8), *DiarDop* (5:4), *MrowPieś* (1:1), *Leop* (323:-:2), *BibRadz* (404:27), *OrzRozm* (16:2), *Mącz* (57:3), *BudBib* (161:2:51), *Strum* (15:1), *BudNT* (107:-:28), *ModrzBaz* (140:2:53), *Oczko* (10:14), *KochPs* (19:1), *ZapKościer* (21:6), *GórnRozm* (16:7:1), *SarnStat* (333:4). ~ -em (33), -ém (8), -ęm (24), -(e)m (230); -em *Strum*; -ém *KochPs*; -em : -ém *Oczko* (10:4), *SarnStat* (1:3); -ęm *JanNKarGórn*; -em : -ęm *MurzHist* (4:1), *MurzNT* (17:22); (*cum praep*) nim (570), im (72), niem (20), j(e)m (6); im *SeklWyzn*, *SeklKat*, *KromRozm II* (2), *KromRozm III* (4), *OrzRozm*, *LeovPrzep*, *SkarJedn*; niem *ComCrac*, *MurzNT*; nim : im : niem : jem *LibLeg* (6:1:-:1), *BierEz* (13:1), *OpecŻyw* (32:2:1), *FalZioł* (48:-:1), *BielŻyw* (4:1), *RejPs* (1:1:6:2), *HistAl* (4:6), *MurzHist* (1:-:2), *Diar* (3:-:2:1), *GliczKsiąż* (2:1:1), *Leop* (11:21), *BibRadz* (22:4:2:1), *Mącz* (4:2:3:1), *SarnUzn* (1:1), *GórnDworz* (3:3), *HistRzym* (3:1), *RejPos* (15:3), *RejPosWstaw* (1:1), *StryjKron* (1:2), *WujNT* (19:10); ~ -em (3) *OpecŻyw*, *MurzHist* (2), -ęm (1) *MurzNT*, -(e)m (16). ◇ *A m pers* je (5061), ich (677); ich *March*<sup>3</sup>, *LudWieś*, *KochOdpr*, *StryjKron* (79), *KołąkCath* (2); *KołąkSzczęśl*, *GrabPospR*, *KlonKr*, *PowodPr* (18), *KlonFlis* (4), *SapEpit*; je : ich *LibLeg* (26:46), *BielŻyw* (14:1), *MiechGlab* (15:2), *RejPs*

(63:3), *SeklWyzn* (13:1), *SeklKat* (28:2), *RejKup* (36:3), *MurzHist* (17:1), *MurzNT* (26:1), *DiarDop* (1:1), *GliczKsiąż* (22:2), *LubPs* (182:2), *RejWiz* (64:4), *Leop* (266:4), *OrzList* (4:1), *RejZwierz* (49:1), *BibRadz* (387:3), *OrzRozm* (8:2), *BielKron* (836:9), *GrzegRóżn* (4:1), *KwiatKsiąż* (8:2), *Mącz* (29:3), *OrzQuin* (3:1), *SarnUzn* (3:13), *SienLek* (9:1), *RejAp* (148:3), *GórnDworz* (43:8), *HistRzym* (40:2), *RejPos* (317:10), *RejZwierc* (123:1), *BielSpr* (85:4), *WujJud* (23:4), *WujJudConf* (9:2), *BudBib* (264:1), *HistHel* (7:3), *MycPrz* (1:1), *WierKróc* (1:1), *BiałKaz* (8:4), *CzechRozm* (60:44), *PaprpPan* (27:37), *ModrzBaz* (90:6), *SkarJedn* (41:3), *KochPs* (41:4), *SkarŻyw* (246:60), *ZapKościer* (2:2), *CzechEp* (58:25), *NiemObr* (22:24), *ReszPrz* (4:2), *ReszList* (15:12), *WerGość* (3:3), *WisznTr* (1:1), *BielSen* (2:1), *ArtKanc* (35:9), *GórnRozm* (11:5), *KochProp* (2:1), *KochWr* (1:1), *Paprup* (14:6), *ZawJeft* (1:2), *ActReg* (32:6), *WujNT* (304:71), *SarnStat* (59:31), *SiebRozmyśl* (15:1), *KmitaSpit* (8:13), *SkarKaz* (74:12), *VotSzl* (2:1), *CiekPotr* (1:1), *CzahTr* (2:1), *GosłCast* (1:1), *SkarKazSej* (28:7), *KlonWor* (40:20); ~ je (203), jé (127), j(e) (4731); je *ForCnR* (2), *KochTr*, *KochMuza*, *PudłFr* (2), *KochProp* (2), *KochWr*, *ZawJeft*, *GórnTroas* (5), *KochCz* (3), *KochPij*, *KochAp*, *KochFrag*, *OrzJan* (17), *JanNKar*, *GosłCast*; jé *KochZg*, *OrzQuin* (3), *SienLek* (5), *GrzepGeom*, *JanNKarGórn*, *CiekPotr*; je : jé *OpecŻyw* (32:49), *MurzHist* (5:12), *MurzNT* (2:24), *BiałKat* (11:16), *KochPs* (35:6), *KochFr* (11:1), *SarnStat* (58:1), *SiebRozmyśl* (9:6). (*cum praep*) nie (1324), nich (18), j(e) (5); nich *StryjKron* (7), *KołakCath*, *KołakSzczęśl*; nie : nich *LibLeg* (7:1), *BudBib* (50:3), *StryjWjaz* (31:1), *CzechEp* (31:1), *Phil* (1:1), *SarnStat* (48:1), *SkarKaz* (40:1); nie : je *OpecŻyw* (8:1), *BielKron* (244:4); ~ -e (85), -é (25), -(e) (1214); -é *KochJez*, *PudłFr*, *GosłCast*; -e : -é *BiałKat* (3:11), *KochPs* (13:1), *OrzJan* (2:1), *SarnStat* (42:6), *SiebRozmyśl* (2:3). *m an* jé (131), ich (9); ich *CzahTr* (6); je : ich *LibLeg* (5:1), *KmitaSpit* (2:2); ~ -é (15), -e (12), -(e) (104); -é *Strum* (7); -e *Oczko*, *WyprPl* (2), *SarnStat* (7); -é : -e *SienLek* (8:2). (*cum praep*) nie (23); -e (2), -(e) (21). *subst* jé (3320), ich (22); ich *SarnStat* (4), *CzahTr* (4); jé : ich *RejWiz* (57:1), *RejZwierz* (21:1), *SarnUzn* (4:1), *SkarŻyw* (93:3), *StryjKron* (4:1), *WerKaz* (1:3), *GórnTroas* (2:1), *LatHar* (36:1), *KlonWor* (6:2); ~ -e (243), -é (222), -(e) (2855); -e *KochTr* (2), *KochPhaen* (2), *KochMRot* (2), *KochPam*, *PudłFr* (7), *ZawJeft* (2), *KochAp* (3), *KochFragJan*, *OrzJan* (3), *WyprPl* (3), *JanNKar* (2), *GosłCast* (3); -é *MurzNT* (20), *KochZg*, *SienLekAndr*, *GrzepGeom* (13), *KochWr* (2), *JanNKarGórn* (2); -e : -é *OpecŻyw* (5:16), *MurzHist* (2:16), *OrzQuin* (1:10), *SienLek* (3:73), *BiałKat* (9:8), *Strum* (1:50), *Oczko* (35:1), *KochPs* (6:2), *SarnStat* (137:1), *SiebRozmyśl* (3:1), *CiekPotr* (10:5). (*cum praep*) nie (615); -e (80), -é (33), -(e) (502); -e *OpecŻyw* (5), *MurzHist* (5), *MurzNT* (5), *OrzQuin* (4), *KochPs* (3), *ZawJeft* (2), *WyprPl*, *JanNKarKoch*, *SiebRozmyśl* (2), *CiekPotr*; -é *BiałKat* (8), *Strum* (7), *KochPhaen* (2), *KochPropKoch*, *KochAp*; -e : -é *SienLek* (5:1), *Oczko* (5:2), *SarnStat* (39:10), *GosłCast* (2:1).  $\diamond$  *I m* imi (130), nimi (74), jémi (42), niemi (11); imi *OpecŻyw*, *HistJóz*, *BielŻyw*, *GlabGad* (3), *HistAl*, *KromRozm II*, *Diar* (2), *LubPs* (7), *RejWiz* (7), *BibRadz* (9), *OrzRozm*, *BielKron* (14), *SarnUzn*, *RejAp* (8), *RejPos* (23), *BiałKat* (2), *HistLan* (2), *WujJud*, *WujJudConf*, *ArtKanc*, *BielRozm* (3), *CiekPotr*, nimi *LibMal*, *BielSpr* (2), *PaprpPan* (2), *ModrzBaz* (7), *CzechEp* (10), *WerKaz* (2), *Paprup* (2), *Phil*, *GrabowSet*, *OrzJan*, *PowodPr* (2), *PaxLiz*, *KlonWor*, jemi *SeklWyzn* (2), *RejKup* (4), *KromRozm I*, *MurzHist*, *MurzNT UstPraw*, *OrzQuin*, *KochPs* (2), *ZawJeft*, *GostGosp* (3), *SarnStat* (8), *SkarKaz* (4), *GosłCast*, *SkarKazSej*; niemi *RejPs*, *GórnRozm*, *KmitaPs*; imi : nimi : jemi : niemi *FalZioł* (-:5:-:2), *WróbŻolt* (1:1), *Leop* (1:3:-:1), *RejZwierz* (3:-:2), *Mącz*

(-:1:-:1), *GórnDworz* (-:2:1), *RejZwierc* (8:-:1), *BudBib* (4:11:-:3), *BudNT* (1:1), *CzechRozm* (1:13), *SkarJedn* (1:1), *SkarŻyw* (4:-:6), *NiemObr* (3:1), *LatHar* (1:1), *WujNT* (11:-:1), *KlonKr* (-:1:-:1); ~ jémi (8), jemi (5), jęmi (2), j(e)mi (27); jémi *ZawJeft*, *GosłCast*; jemi *OrzQuin*, *KochPs* (2); jęmi *MurzHist*, *MurzNT*; jémi : jemi *SarnStat* (6:2); niemi (1), ni(e)mi (10); (*cum praep*) nimi (2689), niémi (234), imi (99), j(e)mi (3); niémi *ComCrac*, *RejKupSekl*, *GroicPorzRej*, *Mącz* (11), *KuczkbKat*, *KarnNap*, *Oczko*, *KochFr*, *GrochKal*, *KochCz*, *KochCzJan*, *SzarzRytJSzarz*; nimi : niemi : imi : jemi *LibLeg* (29:4:1), *ZapWar* (9:6:1:3), *MetrKor* (4:2:1), *OpecŻyw* (71:1:5), *FałZioł* (5:1), *RejPs* (3:35:1), *LibMal* (23:-:1), *RejJóz* (11:1), *SeklKat* (3:2), *RejKup* (11:13), *KromRozm I* (5:7), *MurzHist* (6:2), *MurzNT* (8:7), *KromRozm II* (4:1), *KromRozm III* (20:3), *Diar* (3:6), *LubPs* (58:3), *GroicPorz* (4:1), *KrowObr* (41:1), *Leop* (91:7), *UstPraw* (1:2), *RejFig* (4:1), *WyprKr* (1:6), *BibRadz* (131:37), *BielKron* (422:3:86), *HistRzym* (10:1:1), *RejPos* (190:-:1), *RejZwierc* (61:1), *KochMon* (1:2), *BudBib* (70:12), *BudNT* (14:1), *SkarJedn* (28:1), *KochPs* (8:10), *StrykKron* (38:2), *NiemObr* (40:-:1), *KochPhaen* (3:1), *PudłFr* (3:1), *GórnRozm* (5:2), *KochProp* (3:1), *ActReg* (27:2), *GostGosp* (2:3), *LatHar* (14:1), *WujNT* (160:1), *SarnStat* (46:16), *GrabPospR* (1:2); ~ niémi (29), niemi (7), nięmi (7), ni(e)mi (191); niemi *KochCzJan*; niémi : niemi *KochPs* (6:4), *SarnStat* (14:2); niémi : nięmi *MurzHist* (1:1), *MurzNT* (1:6).f imi (42), nimi (30), jemi (20), ni(e)mi (6); imi *PatKaz III*, *GlabGad*, *RejJóz*, *RejWiz* (2), *UstPraw*, *BielKron* (6), *RejAp* (2), *GrzepGeom*, *HistRzym*, *RejPos* (7), *BiałKat*, *KuczkbKat*, *WujJudConf*, *WujNT* (3); nimi *HistAIHung*, *SienLek*, *BielSpr*, *Strum*, *CzechRozm* (4), *PaprPan* (2), *ModrzBaz* (3), *MWilkhist*, *CzechEp* (3), *NiemObr*, *KochMROt*, *BielSjem*, *PowodPr* (2), *KlonFlis*; jemi *RejPs*, *RejRozpr*, *RejKup* (4), *MurzNT*, *KwiatKsiąż*, *Oczko*, *SarnStat* (3); ni(e)mi *FałZioł*, *SienLek*; imi : nimi : jemi : niemi *BierEz* (2:3), *Leop* (1:1), *BibRadz* (3:-:1), *GórnDworz* (-:1:1:3), *GrzegŚm* (1:-:1), *RejZwierc* (3:-:3), *WujJud* (1:1), *KarnNap* (-:-:1:1), *WysKaz* (1:1), *SkarKazSej* (1:-:1); ~ jemi (2), jémi (2), jęmi (1), j(e)mi (15); jémi *Oczko*; jęmi *MurzNT*; jemi : jémi *SarnStat* (2:1). (*cum praep*) nimi (98), niemi (31), imi (1); niemi *RejPs* (3), *Goski*, *Mącz*, *KochList*, *Oczko*, *ZawJeft*, *GostGospSieb*, *WysKaz*, *JanNkar*, *JanNkarGórn*, *SarnStat* (8); nimi : niemi *WyprKr* (2:5), *BibRadz* (3:1), *GórnDworz* (4:4), *RejZwierc* (5:1), nimi : imi *BielKron* (3:1); ~ -emi (6), -émi (5), -ęmi (1) *JanNkarGórn*, -(e)mi (19); -emi *ZawJeft.*; -émi *Oczko*, *JanNkar*; -emi: -émi *SarnStat* (5:3). n imi (20), nimi (20), jémi (13), ni(e)mi (2); imi *ZapWar*, *BielŻyw*, *RejWiz*, *BibRadz*, *BielKron*, *RejAp* (3), *RejPos* (6), *RejPosWstaw*, *CzechRozm*; nimi *BielSpr*, *BudBib* (3), *BiałKaz*, *ModrzBaz* (3), *CzechEp* (7), *CzechEpPorz*, *GrabowSet*, *RybGęśli*, *PowodPr*, jémi *SeklKat*, *RejKup* (3), *MurzNT*, *KochPs*, *SarnStat* (2), *SkarKazSej*; ni(e)mi *FałZioł* imi : nimi : jemi *BierEz* (1:1), *RejZwierc* (2:-:2), *SkarKaz* (1:-:1); jemi : niemi *RejPs* (1:1); ~ jémi (2), jemi (1), jęmi (1) *MurzNT*, j(e)mi (9); jémi *KochPs*; jémi : jemi *SarnStat* (1:1). (*cum praep*) nimi (30), niémi (3); niémi *Oczko*; nimi : niémi *GliczKsiąż* (5:1), *SarnStat* (1:1); ~ -émi (2), -(e)mi (1). ♦ L nich (2177).

*Sł stp*, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

*Zaimek rzeczowny (177043) :*

**I.** *We wszystkich formach sg i pl; ille, ipse HistAl, Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz, JanStat, Cn; is HistAl, Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz, JanStat (126867) :*



1. W funkcji wskazującej: ten który jest znany z konsytuacji, ale nie nazwany (w mowie wprost, zwłaszcza w dialogach); *hic PolAnt* (1598) : Iakoszmy gye vyednyaly owszysythky rzeczy gy oszkrzynya okthorą onyego [lege: on jego] poszwal *ZapWar* 1513 nr 2135; Iakom ya wdomw iego na wielkiem sokolowie czasszw nocznego nyevkradlem pol pyatha polczia myassza [...] Iako my othem dobrze wiemy ys hon nyewkrathl. *ZapWar* 1545 nr 2630 (191); Owaćiem rátay przybieżał [...] Y hnet począł bić iednego/ Niewolniká páná śwego. Ezop gdy to bićie widział/ Krzywdy bitego żałował: Smiele ná Rátaiá powítał/ Tákimi go łowy karał: Przecz go bijeż bez przyczyny? Niemalz do niego żadney winy *BierEz* A3v; Ezopá Zenáłowi dał/ A tak mu ielczce przykazał: Iuż á iuż go łobie miey/ A gdzie będziefz chiał tu ij dziey *BierEz* A4; Myłlił iáko miód miał przedać: Wezmę zań fześcdzieśiat grofzy *BierEz* Q3 (26); *OpecŻyw* 46v (98); *ForCnR* Bv (3); *PatKaz* III 123v (3); *HistJóz* A2 (5); aby kiedy nierzekł nieprziiaciel moy wziąłem zwićieřtwo przeciw iemu. *TarDuch* E3 (3); *BielŻyw* 73 (5); *Dicentes deus dereliquit eum persequemini et comprehendite eum: quia non est qui eripiat.* Mowiaćz pan bog ci iego opuścił prześladuycie iego [...] á vchwycie iego/ boć niemalz ktoby go wyrwał. *WróbŻolt* 70/11 (6); *LibLeg* 6/115v (4); *RejPs* 128 (7); Więć fie tu z chroćcielem goni Pádłá řřáchu/ pádłá řtrulie Wieręć mu być tu w tym profie *RejRozpr* H2 (4); *RejJóz* A8v (46); *SeklKat* 12 (5); Czo pani řliśchącz chłopyą precz zanyeřcz rořkazala. Naczo on odpowyadayącz rzeki czo gi zanořzicz lyepyey zlego ducha zatraczicz *LibMal* 1551/166v (11); *RejRozm* 403; A pořtawcze na Lewiczy Iż razem nawłfyczkj nanie Wynidze yedno řkazanie *RejKup* Cc; (*did*) Pořeł narzeka jż był Mnich ćzieżyky. (-) Bog wie żem łedwie odethnał Niżlim go na wage wepchnął To tak ćzieżyky tento brzuch był *RejKup* cc6 (103); *HistAl* A8v (9); Mnichu/ mnichu. (-) Ozwę mu řye/ włřák mye nie zye. *KromRozm I* A3; *MurzHist* H2 (4); *MurzNT Matth* 17/12 (10); *KromRozm II* a4; *KromRozm III* G6v; *BielKom* C8; *GliczKsiąż* G4 (3); *LubPs* A3 (28); *GroicPorz* c4 (3); *KrowObr* 74 (22); Więć wnet řzkápye řuchoty/ więć mu ząbrze zdzyera/ A máłztálerzá tłucze iż go nie wyciera. A tho widziřł że w nim proch gđzye go iedno ruřzy/ Azałz nie wieřł plugáwość bárzo koniá řuřzy. *RejWiz* 72 (8); że nie máłz iuż narodu áni kroleřtwo [!]/ gđzieby nie řlał Pan moy ćiebie řřukáiać: Aże wřzyřcy powiáđali: Niemalz go v nas *Leop* 3.Reg 18/10 (56); *UstPraw* F; ORzech Włořki przy drodze kiymi otłuczono/ Ogrodnik pánu ráđził/ by gi ogrodzono. Ten rzekł/ dayże mu pokoy *RejFig* Cc7 (11); *RejZwierz* 20v (14); *BibRadz Gen* 2/23 (70); *BibRadzBaz ktv*; *OrzRozm* H2v; mąż ieden przywióđł do mnie/ więźniá rzekąć/ řtrzeż mi go/ ále ielłiby mi go wypuřcił/ twoiá duřzá zá iego będye *BielKron* 85v; Pytał też Micheałzá. Ktory rzekł/ iedż á da ie Bog w moc krolowi/ á nie powieđywał ktoremu/ y ktore ludzi. *BielKron* [85<sup>2</sup>]; Skánderbegá to nic nieruřzyło/ iż o wielkim ludu řłyřzał/ ćiefzył řwoie mowiać: ząwždy lud wielgi od máłego vtrapion bywa/ bo my mamy kogo bić/ á oni niemáia/ bo nas trochá á onych wiele *BielKron* 247; gdy theż wielkiego křieđzá prořzą áby zwięźzenia wykupił kogo/ álbo też řwego wypuřcił rzecze wnet: Bog go tak chce mieć przeto nań dopuřcił *BielKron* 429 (128); Plaut. *Quiesce tumultum qui est ante hostium,* Nie day fie wáđzić przed domem/ Vřpokóy ye. *Mącz* 341c; *Stat per me, per te, per illum quo minus id fiat,* Yam w tym/ tyř w tym/ ón w tym/ yřz fie to niedzieye. *Mącz* 417b (6); *LeovPrzep* G3v; *RejAp* 35 (8); *GórnDworz* C3 (10); *HistRzym* 12v (23); A odpowieđzyawřzy Pan Iezus/ mowil: Azałz nie dzyelięć ich ielř oczyřcionych? gđzyeż fie ich dzyewięć podzyáło? *RejPos* 212v (37); *GrzegŚm* 27 (3); *HistLan* D (9); (*nagł*) Gretá z Netą.

(-) Dobry wieczor páni Neto/ Nie byłci by go zábito/ Iákoś była obiecála/ Iżeś go tu przywieść miála. *RejZwierc* 236 (28); *BielSpr* 15v (4); *KochMon* 24; *WujJud* 108; *RejPosRozpr* b3v; *BudBib Num* 22/12 (54); *MycPrz* II A3 (2); *Strum M*; *BiałKaz* G2; *BudNT przedm* b7v (20); *CzechRozm* 79v (3); *PaprPan* Hh2v; *SkarJedn* 250; *KochOdpr* B4 (2); Ná mię wżytki fortéle fwoie obracáią/ Serce łobie tym czyniąc: iuż go y bog (práwi) Opuścił: gónćie/ wiązćie: nikt go nie wybáwi. *KochPs* 103 (8); *SkarŻyw* A5v (37); *MWilkHist* H3 (4); Widzenie Krolá y Mnichá walczących/ ktorých gdy íam Krol íágielo widział/ wołał ná S. Stánisláwá/ o nufz ich miły fwięty Stálku. *StryjKron* 532 marg; *CzechEp* 34 (15); *CzechEpPORz* \*\*v; *NiemObr* 48 (14); *KochFr* 13 (5); *WerGośc* 252; *BielSen* 7 (3); *BielSjem* 37; *PudłFr* 50 (3); *ArtKanc* D10 (5); *GórnRozm* L; *ActReg* 109; *GrabowSet* F2v (2); *KochFrag* 25; *WyprPl* B (9); *LatHar* 28 (42); *WujNT Matth* 14/4 (99); *SarnStat* 1265 (2); A Oyćiec mu z ręki íwéy ón kielich podawał: Weż íj íynu namilfzy/ íeft to wola moiá *SiebRozmyśl* H2 (9); *KmitaSpit* B4v (4); *PowodPr* 19 (2); *SkarKaz* 6b (11); *CiekPotr* 5 (14); *CzahTr* D3v (3); *GosłCast* 39 (4); *SkarKazSej* 665b (5); *KlonFlis* H3v marg (2); *ZbylPrzyg* A2v (5).

*W połączeniu z dopowiedzeniem* (6): Iako yestly mv syą czo dostało slachathnemv dzerskovy sczayk dostalo mv syą tedy gdy semną wrzadze w karczmye syedzyl y pyvo pyl *ZapWar* 1521 nr 2262 (3); *RejJóz* O5v; (*did*) Kupiec wątpy o Plebanowey íprawie. (-) Po Dyablec íię ínac nauczę Choc cy tego wieprza tucze. Bych wzdy co zrozumiał íniego Stego oycza wielebnego. Vífrał y piéłf iuż mam dofyć *RejKup* h8v; poday íam they íwiece/ á ínadź mu íie nieborakowi co w oczy sítháło. *GórnDworz* T2v.

*W opozycji do „ten”* (2): W ten czás Xantus kupcá żądał Aby mnief niż wzięł powiádał: [...] Ezop ná nie palcem íkazał/ A z Celniki táko gadał. On mię przedał/ á ten mię ma *BierEz* B3; ná kftałt owych náłzich gier/ íáko bywaią/ ábo o słomie/ ná co dobra [...] ábo owá druga/ Nie będzie íey ten pił/ niechay íą on pije *GórnDworz* C3.

*Połączenie:* »onci« (1): Nie powieday/ odftałem zá przymufzeniem Páńfikim/ bo nie małz czynić tego czego on nienawidzi. Nie powieday onći mię przypędził ku błędu/ gdyfz mu nie potrzebá człowieká grzełżącego. *BudBib Eccli* 15/12.

*Fraza:* »otoż go (a. ji) macie, owoż go (a. ji) masz, onoż go mamy, otoż go« (2:2:1:1): (*did*) Bracia oddaią íozepha kupczowi (-) Owofz gi małz alecz íie/ teraz skaził w nędzy *RejJóz* Bv; Y rofpukł íie ímok/ Y rzekł Dániel: otoż go macie ktoregoście chwalili [*Ecce quem colebatis.*]. *Leop Dan* 14/26; *Eccum ipsum*, Onófz go mamy. Oności ydzie. *Mącz* 99a; *Ellum*, *Adverbium demonstrantis apud Comicos pro Ecce illum*/ Owóz go małz. *Mącz* 101d; *RejPos* 12; *Eccum eccam, eccos, eccas* – *Otozgo*. *Calep* 347b.

**a.** *Wskazuje na osobę lub rzecz wcześniej wskazaną zaimkiem „ten” lub „2.on” albo partykułą „(o)to” (bliskie funkcji anaforycznej)* (158) : *BierEz* B (2); Katowie íie s tego náłmiéwáli rzękątz: *Heliaíffa* wola ten/ patrzáymy przydzieli tu *Heliaífs íeymowatz* go. *OpecŻyw* 149 (3); *Nadto* żeć czałą noc [żona] odpoczynać nieda wymawiając, tato piękniey chodzi niżli ía, thę to czczą wśzitci kłaniając íie íey, ía íepak zewfzech nanędzniefza *BielŻyw* 108 (6); *RejPs* 31v (2); *RejJóz* C6v (4); Iako my dobrze vimy [!] *ess vn onego nye vbil y nye zadal íemu rany krwawej ZapWar* 1549 nr 2677 (10); *RejKup* b7v (18); *HistAl* L8v; dziwowaliśię mówiąc íeden ku drugiému/ Któfz to wżdy íeft? że í wiatrum rofkazuie/ í wodzie a fłuchaią go? *MurzNT Luc* 8/25 (8); *BielKom* G6; *GroicPorz* h2v (4);

*KrowObr* 51v; *RejWiz* 96; *Leop* 1.Reg 30/22 (8); *RejZwierz* 5 (3); Ale robotnicy wyzrawły sýn/ rzekli fami w sobie/ Tenći ieft dziedzic/ podźcie/ zábiemy go/ y poľiądźmy dziedzictwo iego. *BibRadz Matth* 21/38 (7); Nálazły go pošťawili w pošťrodku ludu [...] rzekł Sámuel: Oto kogo Pan Bog wybrał/ nie ieft mu rowien żądny miedzy wźytkim ludem. *BielKron* 64 (11); *Mącz* 247a; *OrzQuin* Ev; *GórnDworz* M (3); A oná vkázawły ná Appolloná rzekłá krolowi: Dokąd onego żywego widzę/ wefoła być nie mogę. A chcelzli mię iefźcze [!] wefoła widzieć/ fwoy flub ktorys mi flubił nápełń á kaž iemu głowę ściąć. *HistRzym* 13 (4); *RejPos* 265v; *RejZwierz* 31v (3); *BielSpr* c2; nátychmiałt fám podał ięzyk [...] y śmieie ręce wyciągnął. Beśpiecznie mowiąc/ Tomći wziął z niebá/ y toź wzgardzam dla wftaw onego od ktorego fię ich wziąć záfię nádziemam. *BudBib* 2.Mach 7/11 (2); *BudNT Matth* 8/27 (2); *KochPs* 30 (3); *SkarŻyw* 171 (2); *ArtKanc* D13; *GórnRozm* Iv; *LatHar* 724 (5); *WujNT Matth* 8/27 (25); *SiebRozmysł* H3; *SkarKaz* 6b (7); *CiekPotr* 59 (2); *PaxLiz* E2v; Pátrzayże oneyw kąćie co też ma ná fzyi/ W iáki fię oná kołnierz miałto krezów ftroi. *ZbylPrzyg* A2 (2).

2. W funkcji anaforycznej: ten, który był wymieniony wcześniej (124097) :

A. Zastępuje rzeczownik (przymiotnik lub zaimek w funkcji rzeczownika) (114737) :

a. W zdaniu pojedynczym (1167) : *MetrKor* 37/1v (3); Zgodá w Rzeczypoľpollytey/ Wielki czyni pożytek w niey. *BierEz* S4 (4); *OpecŻyw* [27] (5); *ForCnR* A2 (4); *PatKaz* I 6 (2); *PatKaz* II 33 (3); *PatKaz* III 146; *ZapWar* 1532 nr 2414 (2); *TarDuch* A7v; *FalZioł* ‡ 2b (126); *BielŻyw* 65; *GlabGad* A2v (9); *MiechGlab* 51; *KłosAlg* Av; *WróbŻołt* ff8v; *WróbŻołtGlab* A5 (2); *LibLeg* 9/52v (12); *RejPs* 46v (6); *SeklWyzn* d2v (5); *RejJóz* K3; *LibMal* 1547/133 (2); *SeklKat* F2 (6); *RejKup* o7 (5); *HistAl* C7v (3); *KromRozm* I D4 (4); *MurzHist* B4v (5); *MurzNT* 93v (6); *KromRozm* III C2 (11); *Diar* 43 (8); *DiarDop* 110; Iáko Noach Abráám/ Iákob y Izaák/ Káždy tu z nich po sobie/ zoftáwił dobry znák *BielKom* B3 (2); *GliczKsiąż* B (17); *LubPs* Bv (10); *GroicPorz* C2v; A oni (cofz Aaronowego wrzędu kápłani) wiele fie ich ftawáli kápłany *KrowObr* 181 (3); *RejWiz* 27 (3); Y wźedł Noe z fyny fwemi/ żoná iego y żony fýnow iego fnim do Korabiá przed wodámi potopu. *Leop* Gen 7/7; Y padł pierwfly los Iozeffowi który był z fýnow Asáff. Wtory Godoliaffowi/ iemu y fýnom iego/ y bráćiey iego dwunáście. *Leop* 1.Par 25/9 (21); *UstPraw* E4v (4); *RejZwierz* 2; Synowie Mufy byli/ Moholi/ Eder/ y Ierymoth/ trzey ich [tres]. *BibRadz* 1.Par 23/23 (23); ábowiem iedná perfoná nie może ták wiele obáczyć iáko kilko ich *BielKron* 116; W tey Vlmie kościoł y wieźá przy nim známieniće á koľztownie nie dáwnego czáfu zbudowan iefth *BielKron* 278v; Poľłáł thedy Prufki Miľtrz Theodoryká y Ottoná Márřzáłká/ á Wincentego przerzeczonego fnimi *BielKron* 371v (36); *Memoriae alicuius dare operam*, W niebytnoći czyey częfto nań fpominác. *Mącz* 215b (14); *OrzQuin* F4v; *SarnUzn* E2v (3); Mocz mętny á w nim iákoby Náśienie męłkie ná dnie/ známienueie iż they nocy z mężem fpáłá. *SienLek* 27v; *LeovPrzep* F3; *RejAp* BB7v (6); *GórnDworz* F4v (4); *HistRzym* 20v; *RejPos* A2v (43); *BiałKat* 58v (3); *ZapMaz* VII Z 17/366v; *GrzegŚm* 3; *RejZwierz* A6v (6); *WujJud* B6v; *WujJudConf* 219v (2); *BudBib* Num 30/9 (6); *BiałKaz* H3; *BudNT* przedm b4v (7); *StryjWjaz* Cv; gdyż on Anioł Abráháámá/ á on też ie<sup>80</sup> widział. *CzechRozm* 43v (57); *PapřPan* Nv (3); áby pámiętał kármic tych ktorych rzádzic ábo im pánowác chce. *ModřBaz* 18v (15); *SkarJedn* 9 (20); *Oczko* A3v (7); *KochPs* 2; *SkarŻyw* A4 (39); *MWilkhist* F4 (2); *ZapKościer* 1580/10v (4); *StryjKron* 46 (15); *CzechEp* 7 (48); *CzechEpPorz* \*\*; *NiemObr* 3 (12); *KochFr* 110 [2 r.]; *KochMuza* 26; *KochPhaen* 20; *KochSz* A3;

*ReszPrz* 32 (3); *ReszList* 144 (2); *WerKaz* 293; *WisznTr* 11; *BielSjem* 37; *KochPieś* 32 (2); *ArtKanc* C13v (11); *GórnRozm* Ev (7); *KmitaPsal* Av; *KochProp* 9 (2); *KochWr* 39; *PapUp* A2v; Czerwoni też oni Knechci część się ich rozeszło, część pozdychało *ActReg* 27 (10); *Calep* 222b (4); *GostGosp* 1 (5); *GostGospPon* 170 (2); *GostGospSieb* +2 (3); *Phil* C3 (4); *GórnTroas* 21 (2); *GrabowSet* G2 (6); *KochFrag* 49; *OrzJan* 133; *OstrEpit* A2v; *WyprPl* Cv (2); *LatHar* [+12]v (77); Abowiem wŹyŹscy mię poznáią od namnieyŹzego z nich áż do nawiętŹzego *WujNT Hebr* 8/11 (95); *WysKaz* 34; *JanNKar* A3v (2); *SarnStat* 12 (135); *KlonKr* E3v; *PowodPr* 14 (9); *SkarKaz* 5b (29); *VotSzl* A2v (3); *CiekPotr* 46; *CiekPotrŚredz* )?(4; *CzahTr* D3v (5); *GosłCast* 34 (2); *PaxLiz* A3; *SkarKazSej* 659a (22); *KlonFlis* C4 (6); *KlonWor* 33; *SzarzRyt* D2v.

Wyrażenie: »im równy, podobny« (5:2): Zbożni ludźie przeciwko Zydom/ Máchometom/ y im podobnym Źpor dźierzą *GrzegRóżn* M3v; Caseale, Stáynia końska/ y też ynŹzich zwierząd ym równych. *Mącz* 39d (5); *WujNT* 139.

**b.** *W zdaniu złożonym (63014)* : yakom ya nyeprzyszethk [!] samotrzecz na laka slachathnego marczyna a nym go slayal a nym go kurwem synem naswal a nym mv srobothy zegnal anym mv dw kosv wzyal gwalthem *ZapWar* 1510 nr 2076 (507); Item Aby kaŹdy proporzecznik czo ych kolwyek bandzye był godny pacholek *MetrKor* 38/287 (91); *ListRzeż* w. 19 (6); *BierRaj* 17 (21); *PowUrb* + (8); Rad zły vcyeka choć go nikt niegoni. *March*<sup>1</sup> A3 (14); Orzeł zá záiącem latał/ A on przed nim chutnie Źkakał *BierEz* H2v (719); Patrzcie na tego zlégo człowieka wŹlytcy ludzie botz/ on ielt ŹkaŹtza zákonu bożégo *OpecŻyw* [123] (905); *OpecŻywList* C2v [2 r.]; *OpecŻywPrzedm* C3 (5); *OpecŻywSandP* ktv; *OpecŻywSandR* nlb 2 (10); *ForCnR* A2 (56); *PatKaz* I 1 (51); yŹz chczyal oczyecz bog Źyna zeflacz naŹzwiyath aby gy odkupyl *PatKaz* II 39 (205); *PatKaz* III 87 (120); *Murm* 73; *HistJóz* Av (112); *KlerPow* 2 (3); *TarDuch* A2v (22); *FalZioł* +2 (1886); cemu fie zawŹdzi me[dr]czy do bogatich garna, ale nie bogaci knim *BielŻyw* 57; Domem v tego kupił á ŹkARBEM iego zakopany nalazł, y profiłemgo by y wziął á on niechce. *BielŻyw* 161 (347); *BielŻywGlab* nlb 9 (5); Aby picie rozŹtworzywŹy pokarm vczyniło y ŹprawnieyŹzy ku Źtrawieniu *GlabGad* G5 (378); *March*<sup>2</sup> D3 (3); *MiechGlab* ktv (120); *BierRozm* 4 (20); *KłosAlg* A2 (43); *KlerWes* A (12); *March*<sup>3</sup> T7 (18); y powiaday ye<sup>80</sup> vyelkiew k.m. abi temv Turczinv nie wierzil bo niemasz gorŹchego naden *LibLeg* 11/58v (728); a wŹzakoż lepiejby miedzy Źobą niemiec tego ludu Źidowskie<sup>80</sup>, niŹli tak gi miec iako ielt v nas *WróbŻołt* S6v (177); *WróbŻołtGlab* A2 (6); *RejLas* w. 20 (2); RAcz miły panie: zálozic kres ięzykowi y Źercu naŹfemu: aby ono niemyŹliło: a on niemowił to co by było nad wolą Źwiętą twoię *RejPs* 60 (487); *ComCrac* 11v (33); Na poznanyu Źtoy, Źtoll na nym myla panna czifta Źwego syna rozwyła *LibMal* 1544/89 (483); Amen ten robi iáko chłop Bo fie kniemu ma káždy pop *RejRozpr* B4v (93); *ConPiotr* 31v (7); *LudWieś* A2 (15); *SeklWyzn* ktv (119); Patrzyć iafno wŹzem w oczy choć ich wiele Źtoi *RejJóz* E2v; Ale gdyż nie w naŹzey moci Źzczęście pólozono MuŹim przyác z dobrą wolą czo przynieŹie ono *RejJóz* I7v (222); *SeklKat* A3 (272); Y baran bi wilka vbodl Bi mu go zwiázawŹli prziwiodl *RejRozm* 393 (17); Iudaż takyes iako y to Lotr był boday gi zabyto. *RejKup* i7; I porwano wŹzemu zlemu to Źumnienie niéwierz iemu. *RejKup* K; Curuatore weźmie wrękę A mam nani Boża mękę *RejKup* t8 (417); *RejKupSekl* a3v (19); *HistAl* A5v (361); *HistAlHUNG* A2v (4); *KromRozm* I A4 (79); *MurzHist* A2 (219); *MurzHistSekl* ktv (3); Źiedź a Źiádz czem Źą roznę Źatwie obáczyć/

ále gdy z nich které połączenie przydzie mówić/ iednem to słowem odprawuią *MurzNT* 101 *marg*; Przynieście mi grofz abych j virzał *MurzNT* *Mar* 12/15; A Iefufa powiedli fą do Bifkupa (*marg*) a z nim (-) fktorymto zyidą się poľpoľu wŷzyscy Bifkupi *MurzNT* *Mar* 14/53 (321); *MurzOrt* B (3); *KromRozm II* a3v (190); *KromRozm III* A2 (298); panowie posľow pytali, jeŷliŷe co namowionego mają okoľo obrony, aby jem powiedzieli, gdyŷ juŷ zdania panow o tej obronie ŷlyszeli i z tym się z niemi rozeszli, ŷe mieli oni o tym spisku, a oni teŷ o obronie namawiać. *Diar* 31 (211); *DiarDop* 98 (23); *MrowPieŷ* A2 (5); *BielKom kt* (102); *GliczKsiąŷ* A2v (472); *LubPs* A3v (925); *GroicPorz* A4 (355); *GroicPorzRej* C3v (5); *SeklPieŷ* 6v (10); *KrowObr* A2v (726); Y przyfzli do iedney wŷi á w niey dwa pánowie *RejWiz* 131v; Iŷ iáwnie wŷzyfcy widŷą/ co im frodze ŷzkodzi *RejWiz* 175v (863); A iefli obaczą ŷe on winny godzien karánia: poľoŷywfŷy<sup>80</sup> [!] náziemi tuŷ przed ŷobą kaŷą go vbić. *Leop Deut* 25/2; Y mieŷfkaľ Dawid ná zamku Syon/ á názwáľ gy miáľtem Dawidowym: y obtoczyľ ij w koľo przykopą we wnątrz. *Leop 2.Reg* 5/9; Pomordowáli tedy ŷydowie nieprzicióľy ŷwoie poraŷką wielką/ y pozábijali ie/ oddawiać im to/ co oni byli ná nie zgotowáli *Leop Esth* 9/5 (1274); *OrzList* b (72); *UstPraw* A2 (278); *KochZuz* A4 (5); *LeszczRzecz* A2v (5); Bo gdzie chudy vbogą zá ŷobą pociągnie/ Prętko ŷie miedzy nimi wnet ŷzpital záľagnie. *RejFig* Dd2v (252); Zoŷtaľ Krolem/ y byľ im/ bo byľ godzien tego. *RejZwierz* 39; A wy ŷie teŷ ŷtaraycie/ o fiáno o owies/ Niech chľop ľaie iáko chce/ wierę go oľraľ pies. *RejZwierz* 103v; Wiarę ták máľowáli/ oná nágo ŷtaľá/ A Cnotá iá nadobnie/ vbrána/ witaľá. *RejZwierz* 113v; ŷiędzyeľŷ zá ŷtoľ áno gi/ ŷtrŷęfiono ŷioľki *RejZwierz* 142v (533); *WyprKr* 3v (102); Pan Bog tedy wziął czľowieká á poľádŷil go w ľadu Eden/ aby ij ŷpráwowaľ/ y dogľadaľ go. *BibRadz Gen* 2/15; A thak onych dni ludŷie ŷmierci ŷzukác bęďą/ ale nie nayďą iey/ y bęďą ŷadác vmrzeć/ ále vćiecze ŷmierć od nich. *BibRadz Apoc* 9/6 (2109); *BibRadz Baz ktv*; *Goski* A3 (9); gdzie o Bogu ludŷie niewieďą/ táy y o Káľpane oni niewieďą/ á gdzie niemáľŷ Káľpaná/ táy teŷ ludŷie ani Krolá znáia. *OrzRozm* M2 (313); Podroŷny czoľowiek [!] gdyby náďŷedľ kogo áno gi bijá áľbo zabito á nie obroniľ go iefli mogľ/ winien gárdľo dáć zá zábitego *BielKron* 9v; á kľiaŷę ich bęďyie chćiaľo vćiec/ ále gi włápią *BielKron* 136; Piŷą o tym Leonie iŷ ŷobie rękę daľ vciąć/ gdy mu iá niewiaľta cáľowáľa z naboŷeńftwá *BielKron* 161; Po iego ŷmierci Iáncŷárowie/ ŷydy/ Greki/ Krzeŷciány łupili y infze bo ŷie ták v nich záchowie. *BielKron* 251; Táy mieŷzka w tym mieŷcie Kľiaŷę Sárácenow/ ktorego oni Káľiphem zowá *BielKron* 267v; ŷ Opatowá wygnaľ zakonniki Templáry á oľadziľ ŷwemi przywiodyŷy ie z Lubuľsá *BielKron* 360; áni Monárchiey ŷpuŷciľ Helenie áľbo iey ŷynom/ mowiać iŷ iey nie od niey ma iedno od Woiewody Krákovľkiego. *BielKron* 357v; iŷ Irzyk Podebráńŷki Krol Cŷeŷki odŷzczepieńcem bęďac wiáry Krzeŷcijáńŷkiej/ nie ŷľuŷno ieŷť aby on nam roľkázwáć miaľ. *BielKron* 392 (6606); *GrzegRóŷn* K3v (4); *KochSat* A4 (2); *KwiatKsiąŷ* Bv (5); *Mącz* 14a (396); *MączKoch nľb* 12 (3); *MączLub nľb* 14; Cieŷla Koŷcióľ budue/ chľop proŷty: ále Káľpan poŷwiáca/ to co ón budue. *OrzQuin* M2 (275); Prawdá ŷe co kto kupiľ/ moŷe rzec/ To moie/ Iemu nie wezmą tego ni práwá ni zbroie. *Prot* D (49); *ProtStoj* Ev (2); Bo ieden ieŷť ŷtworzyciel piľmo mowi/ á tuby ich iuŷ byľo dwa. *SarnUzn* E6v (107); Oley z ceľy wyćiaģa bol z zębu dŷiuráwego gdy go weń náleie. *SienLek* 77 (1369); *SienLekAndr* a2 (4); *LeovPrzep* a4v (36); *LeovPrzep Samb* b4; *RejAp* AA2v (1079); áni by go miľowáły/ by im daľ wŷyŷthko zľoto/ Czo go ná ŷwiecie. *GórnDworz* Cc8 (1347); *Triangulus* tedy áľbo Klin/ nie káŷdy ieŷť iednáki. Abowiém ieden ieŷť co ma wŷyŷtki trzy

łtrony równé: á taki zową po Grécku *Hifopleuros*. Drugi iełt/ co dwie łtronie tylko ma równé: á ten zową *Hifoskeles*. A trzeći iełt/ co włytki trzy łtrony ma nie równé: á zową ij *Skalenos*. *GrzepGeom Dv* (82); bowiem że ná łwiećie nimáľz ták bogátego/ bychmy z nim w bogáctwie niezrownáli: áni ták vbogiego/ bychmy iego nieubogáćili. *HistRzym* 14; Y miáľa iednego słuźebniká w łwey wśi imieniem Teofilá/ iegoź byľa włodárzem wczyniáľ/ y posľawľy po tego rzekľa iemu. *HistRzym* 19 (702); á nie iełt ten źaden ná łwiećie/ áby łie tym łľuźnie pochľubić mogľ/ áby go thá márna pokuľa nigdy ruľzác nie miáľa. *RejPos* 72 (4478); *RejPosWiecz*<sup>2</sup> 90v (41); *RejPosWiecz*<sup>3</sup> 96v (29); *BiałKat* a4 (344); *BielSat* B3 (86); *KwiatOpis* A4 (7); *GrzegŚm* Av (99); *HistLan ktv* (141); *KuczkbKat* a2 (293); Co komu przyľtoi to mamy przeń czynić. *RejZwierc* Bv; Ano to czyľty groľz czo ich kilko z niego vroć może. *RejZwierc* 107v; Ale tu wiele ná thym wieku zaleźy/ poki go poty go/ ábychmy w nim ząwźdy záchowáli poćiwe powinnoći łwoie *RejZwierc* 136v; Szalony łobie włytko dobrze tuľzy/ Moť mu thy co cheľz iemu mimo wľzy. *RejZwierc* 215 (2151); *RejZwiercPodw* 183v (2); *BielSpr* b2v (437); *KochMon* 19 (16); *WujJud kt* (476); *WujJudConf* 3 (114); *KochList nlb* 2 (3); *RejPosRozpr* b3 (71); *RejPosWstaw* 21 v (137); Kiedy łię ieden modli/ á drugi przeklina/ y ktoregoľz z nich gľofu [*cuius vocem*] Pan wyľľucha? *BudBib Eccli* 34/26 (1310); *BudBibKaw* A2 (5); *HistHel ktv* (43); *MycPrz I A4v* (78); *Strum* A2v (184); *WierKróc* A2 (25); *BiałKaz ktv* (98); *BudNT przedm* a2v (344); *StryjWjaz* A2 (42); Item okazanie iż iuź przyľzedľ Meľyáľz á iż nim iełt Iezus. *CzechRozm* Av; gdyź on Anioľ Abráhámá/ á on teź ie<sup>80</sup> widziaľ. *CzechRozm* 43v; y z łtapili obádwá w wodę y Filip y Ewnuch/ y ponurzyľ go. *CzechRozm* 258 (2015); *PaprpPan kt* (369); *KarnNap ktv* (103); Ieden gdy mu zádano zľodźieľstwo/ powiedziaľ/ że mu to źle zádano: á ten ktory przećiwko niemu mowiľ/ daľ mu pięćciá zá ľzyię. *ModrzBaz* 61 (1035); *ModrzBazBud* π5 (4); *ModrzBazStryj* π2v (2); *SkarJedn* A2v (565); *KochDryas* A2v; *KochOdpr* B (22) *Oczko* A2v (304); Nieprzyiaćielem gľównym zľy dobremu/ Ale go ząwźdy pan wyrwie z rąk iemu *KochPs* 54 (162); *SkarŻyw* A2 (2536); *ZapKości* 1579/1v (155); *KochTr* 5 (10); *MWilkHist* A4v (64); *StryjKron* 1 (600); *CzechEp ktv* (1785); *CzechEpPORz* \*2 (25); *KochJez* A3 (12); *NiemObr ktv* (623); *KochEpit* A3 (4); Sćišni wilgotné chmury świętą ręką łwoiá/ A ony łuchą źiemię/ y drzewá nápoię Ogniem zyęte *KochFr* 125 (89); *KlonŻal* A2 (17); *KochBr* 151 [3 r.]; *KochDz* 104 (10); *KochEpitCat* 109 (3); *KochMarsz* 153 (2); *KochPhaen* 1 (24); *KochSz* A2v (31); *KochWz* 135 (19); *KochMROt* A2 (33); *ReszPrz* Av (104); *ReszHoz* 114 (47); *ReszList* 142 (95); *WerGość* 203 (109); *WerKaz* 276 (50); *WisznTr* 2 (24); *BielSen* 6 (14); *BielSenJoach* 3; *BielSjem* 3 (77); *KochPam* 82 (2); *KochPieś* 2 (39); *KochSob* 60 (8); *KochTarn* 76 (2); Ześ łwá piękną vrodá włytki cęłowáľa/ Co ich iedno tá ziemiá kiedy przechowáľa. *PudľFr* 73 (112); *ArtKanc* A3v (390); *BielRozm* 5 (37); *GórnRozm* A (291); *KmitaPsal ktv* (11); *KochProp* 6 (17); *KochPropKKoch* 3 (5); *KochWr* 16 (45); *KochWrJan* 18 [2 r.]; *Paprup* A3 (192); *ZawJeľt* 5 (54); *ActReg* 1 (410); *Calep* 202a (8); *GostGosp* 1 (241); *GostGospGroch kt*; *GostGospPon* 169 (8); *GostGospSieb* +2 (13); *GrochKal* 3 (18); *Phil* B (159); *GórnTroas* 4 (78); *KochCn* B3 (4); *KochCz* A4v (3); *KochPij* Cv (11); *GrabowSet* A2 (142); *KochAp* 5 (33); *KochFrag* 16 (32); *OrzJan* 8 (122); *OstrEpit* A3; *WyprPl* A2v (17); *LatHar* +2 (460); *KoľakCath* A4v (16); *KoľakSzczęśľ kt* (23); *RybGęśľi* B (32); iáko to rzecz można/ żeby ieden zakonnik włytkie co ich ná łwiećie księgi Graećkie/ Łácińskie y Syryiľskie zľáľzowáć miaľ *WujNT* 555 (2107); *WysKaz* )?(2 (116); *JanNKar* A3v (40); *JanNKarGórn* D4 (7); *JanNKarKoch* D4v (11); *JanNKarOrz*

F3v; *SarnStat* \*3 (1723); *SiebRozmyśl* [A2] (111); *WitośLut* A2 (14); *ZapMaz II G* 97/89v (2); *GrabPospR* K2 (29); *KlonKr* A2 (29); *KlonKrGum* Av (2); Kártádulowie lámi/ cí fię mężnie bili/ Iednák z wielu do niebá duřz z nich wyfráľzyli. *KmitaSpit* C5 (60); *PowodPr* 2 (217); Mařz řyny/ ćwiczze ie/ á náchylay ich od dziećinřtwá ich. *SkarKaz* 420a; Nie iednegořcie w tym/ krolá/ y vrzedy/ y żoľnierze: ále y wřzytki co fię ich w tey Rzeczypoľpolitey zámyka/ vkrzywdřili. *SkarKaz* 457b (906); *VotSzl* A2 (49); *CiekPotr* 1 (115); *CiekPotrHerb* )?(3; *CiekPotrOstr* )?(3; *CiekPotrSzym* )?(4; Bog ieft moy obrońcá/ Przy tym mi zořtać vfam mu do końcá. *CzahTr* B2; byř miał nayliřłzego/ Nieprzyaciéľá/ tedy nie wřpominay iego. *CzahTr* I3v (112); *CzahTrPapř* ktv; Ták ten winen [!] gdy kogo wiedzác niewybáwi/ Iák ów/ co włáfná ręká gárdľá go pozbáwi. *GosřCast* 70; Gdřie iedná faľeřzna łzá/ moře wiécéy řpráwić Niř řto przyřięg/ ktoby ie przeciw niéy řmiaľ řáďzić. *GosřCast* 72 (80); *PaxLiz* A2 (39); Nikt nie mowi/ dořyc mam: káďdy przyczynić chce/ choć mu zbywa. *SkarKazSej* 704b (330); *KlonFlis* kt (106); ZAden nie zna boleřci iedno co iá ćzuié *SkorWinsz* A2v (2); *SapEpit* A2 (20); *KlonWor* 1v (138); *PudľDydo* A2 (9); *RybWit* A3 (6); *ZbyľPrzyg* ktv (25); *SzarzRyt* A3 (21); *SzarzRytJSzarz* nľb 2v (2); *SzarzRytLeřn* ktv.

*Brak zgody gramatycznej* (324); *PatKaz II* 33 (5); *TarDuch* C2v; Dębowe Iemioľo ieft nalepřze á mořelř iá w zielonořci dľugo zachować *FalZioľ* III 11d; á Cocodrilla gimaiá na grzbiethy gim wľiadľřzy *FalZioľ* IV 32d; Ieřczze řá ryby ktore łupem żywy/ á iako łup lepřzy/ tako ona ieft lepřza *FalZioľ* IV 45d (25); *GlabGad* D4v; *LibLeg* 10/57v (4); *ComCrac* 19; *RejRozpr* A4 (4); *ConPiotř* 32; *Rejřóz* F7; *SeklKat* G3 (3); *RejKup* d7 (7); *MurzNT Luc* 5/14 (2); *BielKom* D3; *GliczKsięř* E3 (6); *LubPs* I2 (4); *GroicPorz* t4v (5); *KrowObr* 93; *RejWiz* 6; Y przeydá vřtháwicznie á řthale ář do Bábilonu/ y zetrá iá/ zeydá řie do niego/ y obeydá ie/ á wyleiá gwiazdę/ y wřľyřtek gniew ná nie *Leop* 4. *Esdr* 15/44 (10); łákomy tyľ mařz/ otoć zye kořzulę/ Ale chceřzli iey dáć w łeb/ dam ia tobie kulę. *RejFig* Aa4 (2); *RejZwierz* 100 (3); *BibRadz Gen* 1/27 (12); *OrzRozm* H2 (2); Teř oni po řonach nie biorá řadnych poľágow/ ieřczze iey on muľi dáć ná řzáty/ ktore ony nořzá prořte/ dľugie/ nie kořztowne/ bo nigdziey nie idzie. *BielKron* 261 (42); Ureteres, Cedzáce żyľki które wodę odnerek wyciáğüá/ á przez řie ye do pęcherza wodnego precedzáğüá. *Mącz* 508c (3); *SienLek* 4 (6); *RejAp* 92 (8); *GórnDworz* B3 (6); *RejPos* 20 (6); *BielSat* C3v; *HistLan* C2 (2); Iuř řie gornik grzebie pod cięřzká zięmię/ choćiay wie iř ich tám niemáľo przed tym poginęľo. *RejZwierc* 65v (21); *BielSpr* 50v (18); *WujJud* 195v; *BudBib Ex* 34/15 (9); To vyrzyřz v Podolan gdy przydzyeřz do niego/ Nie poznář gdzie pan řiedzi ábo řľugá iego. *PapřPan* B3v (3); *ModřBaz* 102v (3); *Oczko* 11; *KochPs* 5 (2); w iedno iuřz zámářzłe iezioro nágo řwięte one wrzucić/ y przez cáľá noc w niey ie trzymáć kazaľ. *Skarřzyw* 207 (8); *StryjKron* 155; *CzechEp* 163 (2); *NiemObr* 168; *ReszHoz* 116 (2); *WerGořc* 208 (2); *WerKaz* 290; Tátorzyn Ruřkie źiemie ćzęřtokroć plundruie/ A przedřię przeciwko im nikt řie nie gotuie. *BielSen* 19; *BielSjem* 17 (4); *ArtKanc* T9v; *GórnRozm* D (3); *KochWr* 38; *ActReg* 3 (3); *GosřGosp* 2 (9); Niewolnikiemeř/ ták czyń iáko oni *GórnTroas* 49; *KochCzJan* A2v; *OrzJan* 49; *WujNT Matth* 8/4 (8); A ieřli powodowa řtroná bęďdzie miáľá pozew w řáľobę wpiľány/ tedy mu bęďdzie wářna iáko pozew *SarnStat* 828 (27); *SiebRozmyśl* [A2]v; *WitośLut* A4v; *PowodPr* 53; *SkarKaz* 2a (6); *SkarKazSej* 659a; Nie ieden řie ćioľáľzek ná drodze opieraľ: Lecř im Cacus, wľokác ie zá chwořty/ doľkwieraľ. *KlonWor* 23 (3).

W opozycji do „ten” (13), „ów” (2) (15): *OpecŻyw* 131v; *Spiewa bogacz/ nedznik placze Ten* chramie on przinim łkacze *RejKup* b8v; A yednák nyeprzeto dobre yeft zburzenye morzá/ álbo walká/ iż tá rycerze/ á ono żeglarze ktemu przywodzi/ áby [...] fwego fye naczynya y rzemyoflá yęli. *KromRozm I* L2; *OrzRozm* K2v; iż Słońce ieft wzdroy świaćłości y ciepłá/ á Miesiąc łzáfarz wilkości: On iáko Oćiec á ten iáko Máćká *SienLek* 31 (2); *GórnDworz* Z6v; wlkazáli do Lácedemonow: iż ich połłow nie pułzczá/ ázby też oni Krolá ich puścili/ co muścili vczynić Lácedemonowie/ gdy im łzło o wiele perfon zacnych á owym tylko o iednę. *BielSpr* 38; *RejPosWstaw* [21<sup>2</sup>]; Krol s pániá bierze w połrzodku dwie poli/ On rozná bárwę/ á tá fwoię woli. *KochSz* A3; *GostGosp* 14; A póki Wilfá/ póki Nieper popłynie/ Ten ná południé/ oná ná połnocy: Chwałá trwáć będzie iego łpraw *KochFrag* 30; *WujNT Luc* 16/26 (3).

*Połączenia:* »on sam« [*szyk* 11:2] (13): Przez imyę Páná fwego łáchmy wlpomożeni/ On nas łam ze wflytkyego łáfkáwy wybáwił *LubPs* cc4v (3); *RejWiz* 80v; *OrzRozm* N3v; iż co on wdziáał nád proroki/ tho też oná chce iemu łámemu vczynić. *BielKron* 85 (2); *Mącz* 339c; Trzecie/ rozmyłay tę łprawę Páná twego/ á wiáre łudzi máło záłżonych/ iż oni ni do kogo fie inego nie vciekáli/ iedno do łámego iego. *RejPos* 207 (2); Niech fie żaden nie chłubi zacnoćiá narodow fwych/ wfzytko to nie ielli fie około niego łámego ty zacnoći nie okázuiá. *RejZwierc* 145; *SarnStat* 648 (2).

»on to« (1): A Caftelan Sandomirfkj profil nas abismi iemu na tho list náłch zeznanya przerzeczonich dworzan daly, yzbi na pothim kazdi wiedziáał yz tho nye snyego samego ale spowiełczy a poruczenya prethwiczowego viłflo A on tho iako rada náłcha strzegancz povinnołczy y przifiagi swei dáł nam wiedziecz powiełcz y wlkazanye prethwiczowe *MetrKor* 61/224v.

c. *W stosunku nawiązania (50556)* : *MetrKor* 26/62 (61); *ListRzeż w.* 8 (2); *BierRaj* 16 (2); *PowUrb* + (9); *March*<sup>1</sup> A2 (3); *BierEz* A2 (938); *OpecŻyw* 1v (1261); *OpecŻywList* C (9); *OpecŻywPrzedm* C3v; *OpecŻywSandP* ktv; *OpecŻywSandR* 4v (3); *ForCnR* A2v (95); *PatKaz I* 1 (16); *PatKaz II* 24v (88); *PatKaz III* 87 (90); *HistJóz* Av (127); *KlerPow* 2 (12); *TarDuch* A3v (32); *FalZioł* +2v (621); *FalZiołSpicz* V 119v (3); *BielŻyw* 2 (328); *BielŻywGlab* nlb 8 (4); *GlabGad* A2 (170); *MiechGlab* \*3v (127); *BierRozm* 3 (51); *KłosAlg* A2 (17); *KlerWes* A (21); *March*<sup>3</sup> T7 (2); *ZapWar* 1537 nr 2494 (26); *LibLeg* 6/77v (413); *WróbŻołt* B6 (204); *WróbŻołtGlab* A2v (14); *RejŁas w.* 21 (5); *RejPs* 16v (484); *ZapMaz* V S 2/335 (4); *ComCrac* 11 (12); *LibMal* 1543/67 (808); *RejRozpr* A2v (60); *ConPiotr* 30v (4); *LudWieś* A2 (15); *SeklWyzn* 4 (32); *RejJóz* A3 (202); *SeklKat* B3 (147); *RejRozm* 395 (11); Dziwne to zapamiętanie A zał fię go miły panie. *RejKup* D; Prze bog czo to za niewyálta Tu ydzie tak placzáć zmiałta. Wzdy iey łpytam oczo placze A za czo odniey wybaczę. *RejKup* d4 (397); *HistAl* A (341); *HistAlHUnę* A4 (2); *KromRozm I* B (88); *MurzHist* A2v (384); Potem wyłzedł zonąd i przyłzedł do oiczyłzny fwoieíi a vczniowie iego idá zaniem *MurzNT Mar* 6 arg (540); *KromRozm II* b3 (165); *KromRozm III* Av (227); *Diar* 19 (104); *DiarDop* 99 (16); *MrowPieś* A2 (11); *BielKom* nlb 5 (55); Stárzeye fie drugi przez żony włafney/ á przedfię miłofnicę będzye myáł. Vmrzeli mu thá drugá łobye námowi *GliczKsiqż* O8v (199); Pyofneczki s ftárego y znowego Zakonu [...] ku ćci á ku chwale imieniu Pánłkyemu. Ku themu co ich vzywáć będzye. *LubPs* gg2 (506); *GroicPorz* A3v (106); *GroicPorzRej* C3v (3); *SeklPieś* 31 (2); *KrowObr* A (297); Máło przed tym łlyłzałes/ iáko tá cna dułzá/ Igra s tym márnym ćiáłem bárzo częłto rułzá. Ono fie záwždy ciágnie ná fwe przyrodzenie/



A ona nieboraczká ná lepšie baczenie. *RejWiz* 129 (1004); Wítał potym Krol gdy poczęło świtac/ y Dániel znim. Y rzekł Krol: W cále łą pieczęci Dánielu? On odpowiedział/ w cále Krolu. *Leop Dan* 14/16 (1792); *OrzList* b2 (42); *UstPraw* A (42); *KochZuz* A2 (20); *LeszczRzecz* A2v (3); Pan wracając pieniądze/ pytał pierdzi żoná/ Ach panie day ią dyabłu śmierdzi iey z ogoná. *RejFig* Aa5v (262); (*nagł*) Kálper Smolik. (-) IZ brudny więc Smolikiem/ właśnie go przezwałi/ Lecz iż mieżka nád wodą/ przedię go kápali. Więc chocia mu ná fkorze gláncu vchybili/ Ale mu cnotę przedię/ pięknie wybielili. *RejZwierc* 66v (544); Trzinafti Alspant, w nim ołm wagrubinow. [...] K niemu zawieszienie, w nim tablicza safirowa wielka *WyprKr* 8v; Rzekła tedy Piotrowi służebnicá odźwierna: Zaliś y ty nie ieft z zwolennikow człowieká tego? A on powiedział: Nie ieftem. *BibRadz Ioann* 18/17; Pierwszy list Páwła świętego do Theśsalonicenów. KApitu. 1. Chwali ie iż w pośzrodku vciłkow łtatecznie trwali w Ewánieliey kthorą im on był przepowiedział. *BibRadz 1.Thess 1 arg* (2511); Pánie iuz Gęś ná łtole. (-) A my też powłtawłszy tachniem wżechni ná nię. *OrzRozm* V3v (80); Pánny tez pytano z ofobná iefli ná to przyzwala/ ktora przyzwoliła. Dawłszy iey Eliezer łkárbow dołyc złotá y łrebrá/ iechał z nią y z iey Fraucymerem w pokoju. Ktorą wyrzawłszy Izáák z dáleká wyłzedł przeciwko iey/ ona też sładła z wielbładá *BielKron* 13v; [*Rotmistrze*] iecháli w kozactwo pod Oczaków (oni to zową w polá albo w łowy) *BielKron* 420; Po lewey łtronie dwa Kniázowie młodzi iego przyrodzeni/ miał ieden buławę oni zową łchełtoper/ drugi łiekierę s kości Słoniowej białą oni zową Topor *BielKron* 435; gdy kthory z nich vmrze/ włożą mu do grobu łiekierę/ łtráwy y trunku/ y troche pieniędzy/ łpiewając z płáčzem (ták v nich obyczáy gdy płácze łpiewa) *BielKron* 438; pytał w rádźie/ kto ma nieprzyaciela/ mali go wpomógac czyli łepic? Rzekli ma go łepic *BielKron* 463v (4559); *BielKronCies* Mmmm3v (3); Wiem co mi vczyniła łzkolna Teologia/ wiem też co<sup>m</sup> iey powinien/ radem temu zem od niey wyrwan/ y dzięki czynię Pánu moiemu. Nie chcę aby mię iey z nowu vczyli/ znamci iá/ áni mi iey niechay iednáia/ nie chcę iey. *GrzegRóżn* K4 (290); *KochSat* ktv (44); *KochZg* A2v (4); Abowiem częgołz więcęcy od Woiewody/ to ieft/ nawyłżzego woyska łprawce/ albo Senatow ktore oni Oyczami zwali słuchać mieli? *KwiatKsiąż* N2v (180); *Mącz* 61d (7); *OrzQuin* A4v (45); *Prot* A2 (32); *ProtBaz* E2; *SarnUzn* Bv (114); Gdy tedy niekto ołzáleie od łkázoney krwi/ ty łą známiona: Iż łye taki łmieie/ pokrzyka/ wiele mowi/ táncuie. Tákiemu z nołá krew rułzyc pomaga/ czym ołtrym nozdrze wzdrápawłszy á záciác mu żyłę połrzod czołá *SienLek* 52 (387); *SienLekAndr* a3 [2 r.]; *LeovPrzep* a2v (12); *RejAp* AA3 (599); Widziłz onę niewiáłtę/ co gárcze przedáie: (y vkazał iá z gory) tá/ gdy ia kilká coniuáciy zmowie/ potłucze hnet/ te włzytki garki kijem. *GórnDworz* T4v (414); *GrzepGeom* Bv (16); *HistRzym* 2v (1069); ábo co było tey pánnie powiedziano? Oto łłuchay co iey Anyoł mowił *RejPos* 305v (4320) *RejPosWiecz*<sup>2</sup> 91 (33); *RejPosWiecz*<sup>3</sup> [97] (13); *BiałKat* a4 (128); *BielSat* B4v (68); *KwiatOpis* A2v (13); *GrzegŚm* Av (45); *HistLan* A2 (134); *KuczbKat* a2 (79); *RejZwierc* Av (1204); *BielSpr* 3 (205); *KochMon* 19 (28); *WujJud* kt (217); *WujJudConf* 7v (34); *RejPosRozpr* b3 (18); *RejPosWstaw* 21v (38); *BudBib* Bv (1376); *BudBibKaw* A2v; *HistHel* [A2] (94); *MycPrz* I A2v (69); *Strum* A4v (179); *WierKróc* A2v (20); *BiałKaz* B (155); *BudNT przedm* a2v (592); Od Miełzczań przyięę wziął/ y dar łrebrny z złotym. Táme też ná Rycerłtwo kilko ich páłłował *StryjWjaz* C3v (57); PAn BOG ci niech błogolławi. (-) Y łiebie niech też on żywi. *CzechRozm* 67; Bo łie nádeń/ y nád inłze wierne/ mędrłzymi y łwięłzymi czynią. Boże im day

vpamiętanie/ áby w tym błędzie niezginęli. *CzechRozm* 267v (1292); *PapPan* A2 (620); *KarnNap* A2v (55); *ModrzBaz* 2v (249); *ModrzBazBud* π6 (8); *ModrzBazStryj* π2v [2 r.]; *SkarJedn* A3 (256); *KochOdpr* A3v (24); *Oczko* 1v (45); *KochPs* 4 (225); *SkarŻyw* A2 (3802); *ZapKości* 1579/1v (81); *KochTr* 6 (11); Y pieniędzy nie żaluymy. (*did*) Vderzy w wácek ręką/ y podniešie go wzgorę. (-) Wízák ie chwałá Bogu mamy. *MWilkHist* C (134); gdzie byłá przedtym Milfia máła/ dziś Serbią zowiá álbo Seruią (*marg*) Niełzczeńliwie iá názvano Seruią/ bo wízyfcy íą in feruitute Turcica (-) *StryjKron* 100 (203); *CzechEp kt* (994); *CzechEpPORz* \*3 (21); *KochJez* A3 (6); *NiemObr ktv* (207); *KochEpit* A2v (3); *KochFr* 5 (62); *KlonŻal* A2 (6); *KochBr* 151 (9); *KochDz* 105 (3); *KochEpitCat* 1410 (5); *KochMarsz* 154; *KochMuza* 27 (2); *KochPhaen* 1 (41); *KochSz* A2 (49); *KochWz* 136 (42); *KochMRot* A3 (14); *ReszPrz* 6 (50); *ReszHoz* 121 (6); *ReszList* 161 (19); *WerGośc* 205 (92); *WerKaz* 282 (4); *WisznTr* 3 (23); *BielSen* 7 (21); *BielSjem* 4 (40); *KochPam* 81 (14); *KochPieś* 12 (22); *KochSob* 59 (16); *KochTarn* 73 (19); *PudłFr* [3] (73); *ArtKanc* A3v (347); *BielRozm* 3 (64); *GórnRozm* Av (87); *KmitaPsal* A4v (12); *KochProp* 6 (8); *KochWr* 26 (10); *PapUp* A2 (109); *ZawJeft* 5 (39); *ActReg* 1 (350); *GostGosp* 8 (33); *GostGospGroch kt*; *GostGospPon* 169 (2); *GostGospSieb* +2v (6); *GrochKal* 4 (14); *Phil* B2 (84); *GórnTroas* 6 (43); *KochCn* B4; *KochCz* A4v (9); *KochCzJan* A2v (3); *KochPij* C2 (10); *GrabowSet* B3 (52); *KochAp* 5 (15); *KochFrag* 14 (27); *KochFragJan* 4 (3); *OrzJan* 6 (91); *OstrEpit* Av (7); Brácie/ drogie to síodło? (-) Dam ie wam zá złoty. *WyprPl* A4v; Damci dwánaście złotych: więcéy téż [koń] niełtoi. (-) A niechay go pśi ziedzą. (-) Niewiém o co láiefz. (-) Bo mi y połowice Kśięże nie podáiefz: Muśiałbym ci go vkrásć *WyprPl* B3v (46); *LatHar* +3 (550); *KołakCath* A3 (15); *KołakCathOkuń* A2; *KołakSzczęśl* A3 (13); *RybGęśli* A2v (10); Rzekł im Iefus: Napełńcie *te* ítagwie wodą. Y nápełnili ie áż do wierzchu. *WujNT Ioann* 2/7; A Agrippá rzekł do Feltá: Y íamem chćiał fluchác człowieká *tego*. A on rzekł: Iutro go vflýzyfz. *WujNT Act* 25/22 (3517); *WysKaz* )? (2 (42); *JanNKar* B3 (5); *JanNKarKoch* G2; *SarnStat* \*4 (471); *SiebRozmyśl* [A3]v (150); *WitoślLut* A2 (19); *GrabPospR* N4v; *KlonKr wstęp* A2v (40); *KmitaSpit* A2 (129); *PowodPr kt* (111); *SkarKaz kt* (595); *VotSzl* A2 (15); *CiekPotr* )?(2 (145); *CzahTr* A2v (136); *CzahTrPap* ktv; *GoślCast* 4 (149); *PaxLiz* A3 (82); *SkarKazSej* 657b (189); *KlonFlis* A2v (45); *SapEpit* A2 (19); *KlonWor* \*\* (208); *PudłDydo* A2 (35); *RybWit* A3 (5); *ZbylPrzyg* ktv (40); *SzarzRyt* A3v (25); *SzarzRytLeśn* ktv.

*Brak zgody gramatycznej* (238); *BierEz* Gv; *PatKaz II* 32v; yako tho są svthkj hy kopcze prawdziwe Zaktorymy ya zadzierzal hymyenyve sve hoktorą mya tha strona poziva hy zadzierzałem yą zanyemy vysey trzech hy trzedziscie [!] lath *ZapWar* 1532 nr 2437; *TarDuch* A4v; RAk íeft Riba czudna ma nog ofm [...] Są miedzy niemi niewiały y mężowie Iako to znać íafnie *FalZioł* IV 30d (36); *RejPs* 59; *RejRozpr* F (2); *SeklKat* Fv (2); *RejKup* D (11); *GliczKsiąż* E3v (7); *GroicPorz* t4 (2); *GroicPorzRej* C3v; *KrowObr* 124v (2); *RejWiz* 4v (5); *Leop Ex* 30/30 (4); *RejFig* Bb; *RejZwierz* 21v (6); PAn z íiemie ítworzył człowieká/ kthorego záief w nię obrocił. Zámierzył im dni pod liczbą/ y čás pewny/ y dał im moc nád rzeczámí íziemkíemi. *BibRadz Eccli* 17/2 (21); *OrzRozm* H (4); przyciągnął do Sámáryey/ obiegl miałto/ leżał około niego trzy látá. A gdy iá głodem ściífnął/ lácno iá otrzymał. *BielKron* 89; íeft téż rodzaj íáfzczorek z íiełęcemi głowámí/ ktore zowiemy Salomendry. Tych żadny ogień nie może ítráwić áni żadny żywioł/ ták íey w wodzie być íáko w ogniu *BielKron* 269 (10); *KochSat* Bv (2); *SienLek* 61v; *RejAp* 18v (9); *GórnDworz* Z8v (4); *RejPos* 150v (2); *RejPosWiecz*<sup>2</sup>

91v (4); *BielSat* C4 (5); *RejZwierc* 59v (9); *BielSpr* 24 (7); *BudBib Ex* 15/7 (5); *Strum* Qv (7); *CzechRozm* 68 (3); *PapPrPan* Z2v; *KochOdpr* C2 (3); *Oczko* 1v; *KochPs* 73; *SkarŻyw* 142 (2); *KochTr* 6 (2); *CzechEp* 8 (4); *KochFr* 73; *BielSen* 14 (2); *BielSjem* 34 (3); *ArtKanc* K6 (3); *BielRozm* 23 (3); *GórnRozm* Mv (2); *GostGosp* 90; *GrabowSet* Rv (3); *KochFrag* 25 (4); Anim *lie* żołniérzowi iák żyw przypátrował. Bá wiele nas/ cochmy ich przedtym niewidáli/ Aż dopiéro gdy náfzé łnopki wytrząfáli *WyprPl* A2; Chybá Fóрман lól wozić taką łzkápę kupi. Závróciłciby *lie* łeb/ á iákoby łpadł z niego/ Pewnieby łzyię złómił z łzkápy ták wielkiego. *WyprPl* B3 (3); *WujNT Luc* 11/51 (2); *SarnStat* 435 (10); *KmitaSpit* C2v; *PowodPr* 6 (3); *SkarKaz* 278a (2); *KochFlis* C (2); *KlonWor* 33 (2).

W opozycji do „ten(to)” (9): *OpecŻyw* 174; *MurzNT Luc* 18/14; ALEXánder przezwífkiem/ ácz rozny tytułem/ Z onym łwym łtárym družbá/ co był wielkim krolem. Bo ácz on łzyroki łwiát/ możnoścjá poliađał/ Lecz y ten poiedzinkiem/ nie zle łzábłá włádał. *RejZwierz* 79 (3); *BudNT Luc* 18/14; *CzechRozm* 78; Byłci przed tym y Stephan y Iákub S. w więzieniu: á wždy nie czytamy żeby łię ták zá nie kościól bez przełtánkn [!] modlił/ iáko teraz zá Piotrá. Czemu? iż oni byli członkámi/ á ten głowá. *WujNT* 447 (2).

*Połączenia:* »on sam« = *ipse solus Vulg* (24); O Krolu wielkim w Afryce/ ktorego zowiemy Pop Ian. PReto Gijan/ ktorego oni łámi zowá Belul/ my go zowiemy Pop Ian [...] ma łwe krolełtwá ná południe w Afryce *BielKron* 462 (3); *GórnDworz* E3 (2); *RejPos* 59v; *CzechEp* 376; *LatHar* 15 (2); *WujNT przedm* 41 (9); *WysKaz* 8; á pozew nań ma byđz kłáđzión w párochiiéy gđzie miał ośiáđłóść/ álbo gđzie *lie* rodził/ álbo tám gđzie przemiefzkiwa/ álbo też y w ręce iemu łámému może byđz dan. *SarnStat* 514 (5).

»on tam« (1): To tego/ y co lepiéy oni tám vmieią/ Cálá Bożá noc bęđzie *KochPieś* 30.

**B.** *Zastępuje rzeczownik zbiorowy (w tym: w zdaniu pojedynczym (18), w zdaniu złożonym (1074), w stosunku nawiązania (698)) (1790) :* *BierEz* C2 (4); *OpecŻyw* 2 (15); *ForCnR* D4; *HistJóz* C2 (7); *KlerPow* 2; *FalZioł* I 98c (5); *BielŻyw* 54 (9); *MiechGlab* 2 (5); *WróbŻołt* B6 (7); *LibLeg* 10/56 (5); *MetrKor* 61/224 (2); *RejPs* 106 (13); *ComCrac* 11 (5); *ConPiotr* 34v; *SeklWyzn* a3 (3); *LibMal* 1545/95v; *RejJóz* M7v (6); *ZapWar* 1545 nr 2646; *SeklKat* I2 (5); *RejKup* b7 (4); *HistAl* B4 (10); *KromRozm I* Bv (2); Wtem się obrocil do młodzi ktorá tam łtała i rzekł im *MurzHist* S2 (4); virzáł wielką rzéłszá i łérdecznie się roślitowál nadniémi *MurzNT Matth* 14/14 (9); *KromRozm II* t4v (2); *KromRozm III* Kv (2); *Diar* 21 (15); *DiarDop* 104 (8); *BielKom* A4v (2); *GliczKsiąz* B5 [2 r.]; Rołpomni ná zły narod który bluźnił cyebye/ [...] Pomłci Pánye nád nimi włfetczeńłtwá tego/ Ze chcyeli chwałę zniłfczyć imyenyá twoyego. *LubPs* R3v (60); *GroicPorz* g2; *KrowObr* 194 (2); *RejWiz* 36v (17); *Leop Ex* 19/17 (119); *OrzList* f4 (2); *UstPraw* G2 (2); GRomáda dwu do miástá głupich wypráwili/ Aby im bożá mękę ná łwiétá łpráwili. *RejFig* Aa6 (5); *RejZwierz* 8 (10); ábowiem lud twoj któryś z Egiptu wywiodł popłował *lie*/ á prędko *lie* vchylili zdrogi/ ktorá iá im rołkazał *BibRadz Deut* 9/12; kthory záłzedzfy przed ono wołfko co ciágnęli do Sámáryey rzekł do nich *BibRadz 2.Par* 28/9; Ty tedy nie modl łię zá tym ludem/ nie wołay zá nimi/ áni łię wkláday zá nie/ áni łię zá niemi przyczyniay *BibRadz Ier* 7/16 (128); *OrzRozm* H4 (2); gđzye potym rzucili *lie* Rycerze ná Senat/ zábili ich wiele miedzy imi *BielKron* 131v; iłz tego łłáchtá nie vczyni iefli łam krol łnimi nie rułzy *BielKron* 403; Hordá Kázáńłka thá iefł nablifzła Mołkwy nád rzeká Wolhá/ s którymi długo czynił

Bázyli tho ięft Waśil Kłiędz Mołkiewłki niźli ich zołdował *BielKron* 439v (313); *GrzegRóżn* G2v (2); *KwiatKsiąż* M3 [2 r.]; *Mącz* 177a (4); *OrzQuin* I3 (6); *Prot* D2; *SienLek* 157v (2); *SienLekAndr* a2v; *LeovPrzep* B2; wyłzła łzáránčza ná ziemię/ á daná im ięft táka moc iáko máią łzkorpionowie ziemłcy. *RejAp* 76 (21); *GórnDworz* I8 (5); To co vmyłłil/ dał łwey rádzie wiedzieć/ á rádá ięgo pocźnie ięmu odrádzáć/ ále ich on nie posłuchał *HistRzym* 9 (3); *RejPos* 2 (153); *RejPosWiecz*<sup>2</sup> 91v; *BialKat* 13v (5); *BielSat* G3 (6); *HistLan* F2v; *KuczKat* 260; *RejZwierc* 5 (39); *BielSpr* 6v (37); *WujJud* 159v (6); *WujJudConf* 14 [2 r.]; *RejPosWstaw* [41<sup>3</sup>] (5); *BudBib Ex* 15/17 (109); *HistHel* B4v; *MycPrz* I Cv (5); *Strum* I4; *WierKróc* Av (3); *BialKaz* I2v (2); *BudNT Mar* 7/14 (17); *CzechRozm* 7 (22); Gdy obaczył gwałt wielki ludowi Rzymłkiemu/ Zebrałszy pocźet ludzi dał ráunek ięmu. Iáko ich włáfny oyczyc pomogł im życzliwie *PapPran* Hh3 (14); *ModrzBaz* 22v (14); *SkarJedn* A4v (11); *KochDryas* A3; *KochOdpr* C3; *Oczko* 18; *KochPs* 5 (14); y w rzeczách kłáźtornych wolał drugdy ołtrości zakonney z brácią vłtápić/ á łáłkáwie fię y pięknie z nimi obyść. *SkarŻyw* 334 (154); *MWilKHist* H3 (2); Tęgoż roku Litwá zbudowáli w tey zięmicy zamek Iunigede/ ktore budowánie Kontor Krolewiecki Bertold chciáł im przekázic *StrykKron* 305 (28); *CzechEp* 14 marg (14); *KochJez* Bv; *NiemObr* 16 (4); *KochEpit* A4 [2 r.]; *KochFr* 27; *KochPhaen* 5; *ReszHoz* 128; *WerGośc* 249; *WerKaz* 300 (4); *BielSjem* 5 (8); *ArtKanc* E5v (10); *BielRozm* 5; *GórnRozm* I3v (3); *KochProp* 8; *PapPrUp* C3 (8); *ZawJeft* 6 (2); *ActReg* 49 (12); *GostGosp* 16 (3); *GrochKal* 11; *Phil* O (2); *GrabowSet* E4v; *OrzJan* 10 (8); *LatHar* 16 (7); *WujNT Matth* 13/15 (53); *SarnStat* 17 (43); *SiebRozmyśl* H2; *GrabPospR* K2v; *KlonKr* A; *KmitaSpit* B3v (3); *PowodPr* 12 (18); *SkarKaz* 6a (7); *VotSzl* A2 (5); *CiekPotr* 19; *CzahTr* D3v; *GosłCast* 6; *SkarKazSej* 665a (29); *KlonFlis* D3v; *SkorWinsz* A2; *KlonWor* 48; *PudłDydo* A2; *ZbylPrzyg* A2v (3).

*W opozycji do „ów”* (1): Miáłto iákié będzie w oblęzeniu y we złęy nadziei/ obierze fię ktho zacny iż go ráuie álbo nieprzyiacielá odgromi/ álbo ratunku miáłtu doda/ Iuż oni chocia y o thym niewiedzieli/ przedfię dobrodzieystwo wzięli: á ow teź ná tym przedfię nie łtrácił. *RejZwierc* 95.

**C.** *Zastępuje rzeczownik w G, który w kontekście wyrażony jest przez przymiotnik dzierżawczy (w tym: w zdaniu pojedynczym (75), w zdaniu złożonym (1107), w stosunku nawiązania (439)) (1621) :* *BierRaj* 23v; *BierEz* C3v (4); *OpecŻyw* 47 (13); *ForCnR* A4v (2); *PatKaz I* 17v; *PatKaz II* 39v (4); *PatKaz III* 151 (2); *ZapWar* 1527 nr 2380 (3); *HistJóz* A4v (2); *TarDuch* A4 (3); *RDefth* ma listy podobne brzołkwianemu j łam iey podobny ięft *FalZioł* I 114a (10); *BielŻyw* 106 (3); *GlabGad* B4 (9); *WróbŻołt* I6v (5); *MetrKor* 61/223v; Prorok chwali dobrodzieystwo páńłkie iż on y nędznego nieopułłcza *RejPs* 167v (40); *LibLeg* 11/64 (5); *ComCrac* 11v (3); Co Cęsarłkie to dáć ięmu A co boże to dáć łámemu *RejRozpr* B2v; *SeklKat* D4v (13); *RejRozm* 396 [2 r.]; *RejKup* h3 (14); *RejKupSekl* a5 [2 r.]; W thym łlyłzác Egipczykowie przyłcie Alexandrowe wyłzli przeci w ięmu/ y poddali fię mu *HistAl* B7 (25); *KromRozm I* C3v (5); *MurzHist* Gv (6); *MurzHistSekl* ktv [3 r.]; Gdźietęłz przyłtápiwłszy łłudy gołpodarłci rzekłimu *MurzNT Matth* 13/27 (8); *KromRozm II* c3v (8); *KromRozm III* Av (8); *MrowPieś* A4v; *GliczKsiąż* B8v (4); *LubPs* C3v (45); *GroicPorz* pp2; *KrowObr* 50v (15); *RejWiz* 4v (17); *Leop Gen* 16/1 (77); *RejFig* Cc6; *RejZwierz* 19v (2); Ale thá winá nie ięft zakonna/ gdyż on ięft dołkonáły/ iedno przyrodzenia náłzego ktore ięft mdłę. *BibRadz* I 53c marg; *Vłkarźanie Dáwidowe* gdy był vćiśnion vtrápieniem. 7. Modli fię Bogu áby go włpomagał y włzytki ludzi vtrápiene. *BibRadz Ps* 69 arg (92); A co łye tycze bogactwa Księżęgo/ będziemy go mieć z nimi

nápoły *OrzRozm* I (3); Gdy iuż było imię Zydowłkie po wŷytkich zyemiach łáfiednich rozłlawione/ bali fie ich okoliczni krolowie *BielKron* 31v (117); *GrzegRóżn* C3 (2); *KwiatKsiąż* L2 (3); *Mącz* 65c (6); *SarnUzn* B8 (2); Sliniogorz iełt wrzód gárdłowy/ kthory ie bárzo łufzy y ściąga *SienLek* 80v; Nád tho íáiec kurzych gdy ie kápłunią náłufzyć/ thákże y prosięćich/ kiedy ie kleśnią *SienLek* 112 (14); *LeovPrzep* F3v [3 r.]; *RejAp* AA4v (52); *GórnDworz* Cv (6); Pánie boże [...] kthorys iełt oczekawánie ludzkie y zbáwjenje ich/ przydź ku wybáwieniu nas. *HistRzym* 76 (15); *RejPos* Bv (186); *BialKat* 33v (13); *BielSat* H [2 r.]; *GrzegŚm* A3 (2); Krotkoć dziatki oycowłką miłość pámiętáią/ Y dáleko ináčzey im ią oddáwáią. *HistLan* A3; *KuczbKat* 95 (13); *RejZwierc* 11v (36); *BielSpr* 21 (10); iednák nas od połłufzeństwa Kościelnego nie wyzwolił/ y owłzem go łłuchác rołkazál *WujJud* 207 (21); *WujJudConf* 67v (6); *RejPosWstaw* [41<sup>4</sup>]v; *BudBib* b3v (58); *HistHel* D2v; *MycPrz* I A2; *Strum* Q3 [2 r.]; *BialKaz* F4; *BudNT przedm* b6v (11); *StryjWjaz* B4 (2); *CzechRozm* A7 (77); *PaprPan* V2v (7); *KarnNap* B2 (4); *ModrzBaz* 10 (12); *SkarJedn* 35 (12); *KochOdpr* B4v; *KochPs* 6 (24); Nie tyło [!] o łwoie/ ale y obráterłkie grzechy prołżác/ aby im zgłádzone były. *SkarŻyw* 198 (57); *KochTr* 24; *MWilKHist* I3; *StryjKron* 61 (10); *CzechEp* \*2 (71); *CzechEpPORz* \*\*3v [2 r.]; Nie pokázowálá fie w Piotrze Papielká hárdość/ y nádętość/ kthory to o łobie twierdzą/ iż oni wŷytkich łędzić/ á onych nikt winowác/ [...] nie może. *NiemObr* 41; kthory zá czálów Cyprianowych/ y po nim áż do Niceńłkiego Synodu żyli *NiemObr* 57 (32); *KochDz* 105; *KochPhaen* 22; *ReszPrz* 45 (4); *WerGośc* 266; *BielSen* 11; *BielSjem* 3 [2 r.]; *ArtKanc* E4 (18); Czelkich my też obyczáiw/ áni porzádku ich około pozwow niechcemy. Temi łwemi dobrmi obyczáyimi/ y porzádkiem około pozwow/ oni łtráćili Wolność łwoię/ á náłzá z łáfki Bożey całá. *GórnRozm* F4v (2); Krolewłkie ferce trzymałz w rękách łwoich/ Dla wiernych twoich. Náucz mu páłcze do łczęłnego boiu/ Aby łwym mieczem dołtał nam pokoiu *KmitaPsal* A2v [3 r.]; *PaprUp* B3 (2); *ZawJeft* 11 (2); *ActReg* 3 (3); *GostGosp* 12; *GrochKal* 6 (3); *Phil* B (3); *GrabowSet* D4v (3); *KochFrag* 15; *OrzJan* 23 (7); *LatHar* 2 (5); *KołakSzczęśł* B4v (2); *WujNT przedm* 8 (108); *WysKaz* 22; *SarnStat* 12 (16); *WitosłLut* A6v [3 r.]; *KmitaSpit* C3v [3 r.]; *PowodPr* 30 (5); *SkarKaz* 40a (35); *VotSzl* Cv; *CiekPotr* 24; *CzahTr* D3v; *GosłCast* 75 [2 r.]; *PaxLiz* Bv (2); *SkarKazSej* 674b (4); *KlonFlis* D2v; *KlonWor* 24 (4); *RybWit* C2v.

*Połączenie:* »on sam« (2); Iełłiz osłá nieprzyiáćielłkiego rátowác fie godzi/ tedy dáleko wiecey iego łámeęo. *BibRadz* I 43c marg; *LatHar* 193.

**D.** *Zastępuje rzeczownik nie wyrażony wprost ale implicite zawarty w kontekście poprzednim (299)* : Łatwiećiem rádzić ięzykiem/ Trudniey ią przewieść vczynkiem. Trzebác pracey nie żáłowác/ Kto chce dobrá rádę łkonác. *BierEz* Ov (2); *LibLeg* 6/190v (4); *PatKaz II* 79v; *FalZioł I* 79a (4); *KłosAlg* G4; Ciąęnie fie rzkomo poziewá Ale boday mu ták plia máć Iákoć mu fie wten czás chce łpác *RejRozpr* G4v (7); Onos ci on krolewić/ czo go matka piełci Nalepiey by aby tu/ zginał wnet beż wiełci Bocz oni thak mnimaią/ bychmy im nie dzieći *RejJóz* A7 (3); Niemłczic fie nadbliznym łwoym/ ale to odkładać na pana Boga/ gdi ią on łam łobie racził zachowác/ Exodi. xxxij. mowiac Mnie pomłta/ á ia oddam *SeklKat* I2 (5); *RejKup* d2v (7); *MurzHist* Nv (4); *MurzNT Matth* 14/25; *LubPs* G4v (3); *RejWiz* 15v (10); Y przyłłli do domu one<sup>80</sup> przełżone<sup>80</sup>/ y vyźrzał tám zgiełk/ áno pláczą y łámentuią. A włłedwłly rzekł im: Co fie fráłuiecie álbo pláczećie? *Leop Mar* 5/39 (11); *RejFig* Cc7v (2); SÁturniná Cefárzá gdy obierác mieli/ Rzekł im/ widzę pocźćiwie/ źelćię mię zbyć

chcieli. *RejZwierz* 21; Y podam Egipt w ręce pánow okrutnych/ á frogi Krol im pánowác będzie *BibRadz Is* 19/4 (6); Archilochus Poetá był czáfu Mánáffen w Lácedemonie/ ále dla grubego á niewłtydliwego pińania od nich wygnan. *BielKron* 101; Skánderbeg Íprávion był iz żywności idzie do woýfká Tureckiego doýć z Mácedoniei/ záłthąpil im y odebrał iá *BielKron* 250v; Obrzezanie Thureckie bywa nie ófmeo dnia iáko v Zydow/ ále fiódmeo álbo ófmeo roku kiedy pocźnie mowić dobrze/ á tho dla thego áby íam odpowíadał kiedy go będą pytác. *BielKron* 260v; przyjechał do Krákowá przyięt zá Monárchę/ láthá 1203. y rzádnie íe ná niey zachował *BielKron* 357v; Láthá 1376. Przecłław s Pogorzáley Biskup Wrocławwki/ będąc ná nim trzydzyeści y íześć lath vmarł. *BielKron* 378v; Miáłtho Málbork nie rychło íe poddáło/ áz im dotłuczono z zamku. *BielKron* 392; Pleńzkow álbo Pskow/ miáłto naznámienítłze we wńzytkiei Mońkwi/ bo to íamo tylko murowáne íełt w Mońkwi/ íiedzi ná czworę/ á káзде ínich íwym murem obtoczóne *BielKron* 432v (105); A przeto iako íię Socrates będąc ítarym grać nauczył/ takze też przyrodzoney cnoty młódzieniałki [!] kazał wnim cwiczyc *KwiatKsiąż* 12v; *Mącz* 403a; *Prot* C; Po tym znác niemoc wielką/ kiedy padwńzy pieni íye bárzo/ íełli mu otrą pirwą piáne/ á więcey íye niepieni/ może być zdrów *SienLek* 58; Kiedy niemoże mowić/ dáć mu trzydzyeści žiarn piwowoniei wylufzczonych zwierćiawńzy z winem álbo z piwem. *SienLek* 62v (24); *RejAp* 107v; *GórnDworz* Z6 (2); *HistRzym* 11v (2); *RejPos* 130 (3); *BiałKat* 263v; *BielSat* N (2); Ale gdzie wńpaniła myłl á beńpieczne íercze nic go nie zátrwoży/ nic go nie wniełie. *RejZwierz* 87v (7); *BielSpr* 38 (3); *WujJud* 197v (2); *RejPosWstaw* 44; *BudBib* 4.Reg 16/9 (3); *Strum* F4v (3); *WierKróc* B3v; *BudNT Luc* 10/7; *Paprpán* Nv (3); *ModrzBaz* 64; *Oczko* 7v (5); Íáłmużnikiem y íam był wielkim y innych do niey pilnie wiodł. *SkarŻyw* 292 (6); *StryjKron* 230; Tákże y Papiežá od Antychrińtońtwá wolnym tho wćzynińc nie może/ žeby on nim przedsię nie miał być. *CzechEp* 384; *KochJez* B; *Paprup* F4 (8); *ActReg* 7; *GostGosp* 70 (2); *GostGospSieb* +3; *LatHar* +8; *WujNT Luc* 14/15 (9); *JanNKar* C4v; *SarnStat* 145 (13); Gdy cię w íednę ítronę twarzy vderzą/ drugiei mu náłtaw. To íełt/ bądź gotow odpuńcińc mu á nie mńcińc íię. *SkarKaz* 311b (3); *PaxLiz* D (3); *SkarKazSej* 684b; *KlonFlis* D4; A podobno nie pirwńzą mnieńs ták ty ófzukał/ Byłoby ich y więcey kiedyby kto ízukał. *PudłDydo* B3.

**E.** *Odnosi się do osoby lub rzeczy określonej zdaniem względnym (bliskie funkcji odpowiednika w postpozycji) (w tym: w stosunku nawiązania (715)) (3011) :* *BierRaj* 19v (3); *MetrKor* 34/134v (6); Komu íye wrzod wgoleni włóży/ záwłłse íye mu boleńc mnoży. *March*<sup>1</sup> A4 (7); Íz koždy kto się vrodzi/ Wńdy ma nieco co mu ízkodzi. *BierEz* O3 (31); a naczyiei by íe lálce pokázała latorońl ij kwiat/ ten íełt dońtoien/ aby íemu dziewitza Maria dána była ku manżelńtwu. *OpecŻyw* 4 (29); *ForCnR* C4; Ízwyáthe a nyepokalóne dzyeuyczthwo ktorimy czyá chwalamy mam chwalycz bo ktorego nyeba nońycz nyemogly wtym zyuoczye yegołz [*lege*: jegoś] zamknąła *PatKaz I* 8v (4); *PatKaz III* 89v (2); *TarDuch* A5; *FalZioł I* 100d (33); *BielŻyw* 10 (10); *BielŻywGlab* n1b 10; *GlabGad* G2v (6); *BierRozm* 6 (3); *March*<sup>3</sup> V3v (5); Niechay íe záromaią y zapłóną ípołem ci ktorzy íe raduią memu žłemu. (*koment*) Záromaią [*Ps* 34/26] czułz aby íe íami óładzili by ich ty nie íądził. *WróbŻołt* L8v (18); *LibLeg* 6/116v (27); *RejPs* 22v (55); *ComCrac* 17; *RejRozpr* Dv (4); *SeklWyzn kt* (6); *RejJóz* B4 (12); *SeklKat* A3 (25); thego kthori my nyezapłaczil ípolyą [*lege*: spalę] albo mv czo zlego wćzynią *LibMal* 1548/138; *RejRozm* 404 (2); *RejKup* Bv (34); *HistAl* A5 (6); *KromRozm I* C3 (9);

*MurzHist* Bv (14); który miężkka wemnie a iá wnim/ tenći obfity owoc przynośi *MurzNT Ioann* 15/5 (21); Błogoflawyony/ ktorego ty náuczylz Pánye/ á zakon twoy mu obyáwiłz. *KromRozm II I* (4); *KromRozm III A3* (11); *Diar* 48 (7); *DiarDop* 111; *BielKom* B2v (14); *GliczKsiąż* D7v (19); *LubPs* C2v (49); *GroicPorz* e2v (28); *GroicPorzRej* C4; *KrowObr* B4 (31); A ten co to wymyfla v was przywileie/ Profzę przełtrzełz go pilnie/ niechay nie fzáleie. *RejWiz* 183v (89); *Leop Lev* 14/26 (90); *UstPraw* A3 (37); *LeszczRzecz* A2 (2); *RejFig* Cc [2 r.]; TEN gdy był proftem pánem/ groźno fie ípráwował/ Y miał tákich niemáło co im o gárdło ítał. A gdy zołtał Cefárzem/ przyiáł ie łáfkáwie *RejZwierc* 30v (15); Weźmi ízáte tego kthoryc ręczył zá obcego/ á kthoryc przyrzekał zá obcą/ weźmi zakład od niego. *BibRadz Prov* 27/13 (122); Niecnotliwy Człowiek íeft ten/ kthory vmárłego háńbi/ gdyż on iuż íam zá fy e odmowić iemu niemoże *OrzRozm* M2v (3); Rzekli potym wżyfcy do Sámuelá/ kto íeft tákí co mowi áby Saul nie był krolem/ wydaycie go nam ná zábicie. *BielKron* 64; Tám będąc mścíl fie nád niektolemi co z bitwy vciekáli. Oni vchodząc iego írogości otruli go *BielKron* 175; Tám káždy podle ktorey klęczáł popadł iá *BielKron* 185 (79); *BielKronCies* Mmmm3; *KochSat* A2v; *KochZg* A4v; *KwiatKsiąż* A3 (15); *Mącz* 26c (9); Boday zábit kto przeciwko temu/ vtopię Kórd w niem íwóy do iedlec. *OrzQuin* F2v (3); *Prot* A4v (7); *SarnUzn* C2 (4); *SienLek* 14v (43); *LeovPrzep* E (2); A kto zwycięży/ ten oliágnie wżytko. A ia mu będę Bogiem/ á on mnie będzie íynem. *RejAp* 177v (107); *GórnDworz* B5v (93); *GrzepGeom* Dv; Ktoźmi Appolloná żywego da/ dam iemu pięć íet funthow złothá. *HistRzym* 10v (8); Iż kthory mi te<sup>80</sup> nie zdzierzy/ zápali fie gniew moy przeciwko iemu/ á odftąpię od niego/ á zákryię oblicze íwe od nie<sup>80</sup>/ á dam go ná okrutne zginienie/ á wżytki złości y wżytki vdręczenia będą nád nim wypełnione *RejPos* 102; Iż nigdy żadnego nie widzyał nikt opuřczzonego/ kto záwoáł do íwiętego imieniá iego. A iż tákí będzie tłoczył ímoki/ lwy/ y wżytki niebefpieczeńftwá íwoie/ ktoremi fie nań náładził ten írogi á márný íwiát *RejPos* 174v; iż pewnie to co vrodziłz iż będzie z niego krol ábo iákí mocarz wielki íwiátá tego *RejPos* 306v (259); *RejPosWiecz*<sup>2</sup> 90v (15); *RejPosWiecz*<sup>3</sup> [97] (4); *BiałKat* 38v (13); *BielSat* L3 (6); *GrzegŚm* 6 (7); *HistLan* D4v (11); *KuczbKat* 85 (21); Bo y ow też nie może mu práwie zdrowia życzyć co wie iż mu on pewnie ímierci życzy. *RejZwierc* 160v; A ftárych wiekow był ná wielkiey pieczy/ Ten czo wiernie ítrzegł Pólpoliteyrzeczy. Pater patriae nadobnie go zwano/ Kogo ná ípolnych ípráwách wiernym znano. *RejZwierc* 222v; Kto s ílawą płynie/ Czás mu nie ginie. Kto ílawy ítrzeże/ Ten fie nie zrzeże. *RejZwierc* 238v (127); *RejZwiercPodw* 183v [2 r.]; *BielSpr* b3v (11); *KochMon* 26; *WujJud* 39 (21); *WujJudConf* 146v (5); *RejPosRozpr* b4 (3); *RejPosWstaw* [41<sup>2</sup>]v (13); Wyrwi tego kthory cierpi krzywdę zrák temu kto mu iá czyni. *BudBib Eccli* 4/9 (57); *MycPrz* I [A3]v (3); *Strum* I2; *WierKróc* A4v (2); *BiałKaz* B2 (7); *BudNT przedm* a4 (23); *CzechRozm* A4v (68); *Paprpán* Zv (3); *KamNap* G; *ModrzBaz* 2v (121); *ModrzBazBud* π5v; *SkarJedn* 6 (10); *Oczko* 2v (5); *KochPs* 8 (22); *SkarŻyw* A3 (46); *MWilKHist* L [2 r.]; *StryjKron* A3v; Gdyż íwiát y miłość iego/ íeft nieprzyiácielem Bożym. Ták/ iż ktoby iy miłowác chciał/ ten Bogá miłowác nie może: áni też iego Bog miłwie *CzechEp* 407 (43); *NiemObr* 5 (18); *KochFr* 36 (6); *KochMarsz* 154; *KochMuza* 25 (3); *KochSz* A3v; *KochWz* 142; *KochMRot* A3 (4); *ReszPrz* 9 (8); *ReszHoz* 122 (3); *ReszList* 150 (9); *WerGość* 223 [2 r.]; *WerKaz* 288; *WisznTr* 23; *BielSjem* 21 (4); *KochPam* 83; Ale kogo gryźie mól zákryty/ Nie idźie mu w ímák obiad obfity *KochPieś* 3 (9); *PudłFr* 6 (15); *ArtKanc* A13 (40); *BielRozm* 4 (2); *GórnRozm* H3 (29);

*KochWr* 22 (4); *PaprUp* Cv (7); *ZawJeft* 9 (3); *ActReg* 2 (9); *GostGosp* 4 (12); *GostGospGroch kt*; A ktorzy thego chcą aby fie ich bano/ ci fie też łami bać mułżą tychże ktorzy fie ich boią. *Phil* P3 (5); *GórnTroas* 7 (8); *KochCn* B4 (2); *KochCz* B; *GrabowSet* D2 (2); *KochFrag* 18 (3); *OrzJan* 33 (6); *OstrEpit* A4; *LatHar* 106 (22); *KołakSzczęśl* B2 (6); *RybGęśli* B2 (6); *WujNT* 5 (225); *WysKaz* 3 (6); *JanNKarGórn* H; *SarnStat* 5 (108); *SiebRozmyśl* [A4] (7); *WitosłLut* A4v (2); *GrabPospR* K3 (6); *KlonKr* Bv; *KmitaSpit* C6; *PowodPr* 29 (3); A kto kiedy czyniący rofkazanie Bożé [!] opułzczone ieft? ábo kto go wzywał aby im gárdzić miał? *SkarKaz* 551a (39); *CiekPotr* 14 (11); *CiekPotrSzym* )?(3v; *CzahTr* [D2] (10); *GoslCast* 30 (13); *SkarKazSej* 662a (14); *KlonFlis* A4v (4); *SapEpit* B3v; *KlonWor* \*2v (15); *ZbylPrzyg* B3v (2); *SzarzRyt* A3.

*Brak zgody gramatycznej* (34): BOragowa wodkha/ Sercze počila [...] Kto ma grubą krew ieft gim wzyteczna *FalZioł* II 3d; *RejPs* 186; *SeklKat* F2v (6); *RejKup* b5v (4); *GliczKsiqz* O8v (2); Nád ktorymi Płaneta s swoim przyrodzeniem Stanie/ też go íprawuie wnet swoim ćwiczeniem. *RejWiz* 148 (2); *BibRadz Ps* 35/8 (3); *BielKron* 44 (3); *SienLek* 152v; iż ktorym odpuścicie grzechy ich/ będą im odpułzczone: á komu zádzierżycie/ będą im zádzyerżane. *RejPos* 234v (4); *WujJud* 169v; *MycPrz* II B; że ten Ciepłowski czyście fie zágrzewa/ Nie z iednym ktorzy hárdzye háła háła ípiewa. Nie ráchuie ich namniey gdy czáfu przygody *PaprPan* Aa4v (2); *WujNT* 164; *SarnStat* 982; *SkarKazSej* 665a.

*Połączenia*: »on ci« = *ipse PolAnt* (3); *MurzNT Ioann* 1/27; Kthoryby chodził w rofkazaniu moim/ á ítrzegłby ładow moich/ aby czynił prawdę/ Onći iefth íprawiedliwy/ on zápowne żyć będzie/ mowi Pan Bog. *BibRadz Ez* 18/9 (2).

»on sam« = *ipse Modrz*; *ipsemet JanStat* (16); *KromRozm I* D3v; *MurzHist* V; *LubPs* O3; *BibRadz 3.Esdr* 9/4; y ktorzy też wierne Boże fromocą y pothąpiąia/ y wyrzućia/ żeć oni łami nie znáia (iáko Kryftus mowi) áni Oycá áni Syná *GrzegRóżn* K3v; *GórnDworz* G6v (2); ále temu ktorzyby miał bráćia/ tákże y tym ípołobem y z tychże rodzicow vrodzoną iáko on łam. *CzechRozm* 61 (4); *ModrzBaz* 9 (2); *SkarŻyw* 26; *SarnStat* 237; *SkarKaz* 381a.

**a.** *Nawiązuje do odpowiednika zdania względnego (w pozycji między odpowiednikiem a zdaniem)* (20) : *PatKaz I* 13; ten bouyem chce aby y odarto zlupyono kto yawnye nyekryye łkarbu *PatKaz III* 134v; *SeklWyzn* Dv; Strzeżono łye pirwey tákich/ y karano ye ktorzy chćyeli wffetecznye wyará łfermować. *KromRozm I* Nv; Iżbyfmy s tákimi áni towárzyftwá/ áni żadnych ípraw nie mieli/ áni ich pozdrawiáli/ kthorzy fie przą Pána náłzego Iezulá Kriftulá *RejAp* 116; gdyż tákich wiele ieft/ á łnadź im y licźby nie máłz/ ktorzy znáia to iáfnie/ iż im pochlebuią/ á wdy ná pochlebce łą łáłkawi *GórnDworz* G6v; iż fie on záwždy o ty łtára/ á nigdy ich nie opułzcza/ kthorzy chodzą zá nim. *RejPos* 83 (5); A tego nie máłz áni go łlychác ktoby fie łtárał o płácź á o vpadek wćifnionego *RejZwierc* [193]; Bogáctwo wćeocy temu rofkázuie/ Niż on bogáctwu kogo opánuie. *RejZwierc* 226v; ták zásię ieft rzecz nieprzyłtoyna ony ważyć/ áłbo iym iáką zwierzchność przywłáłzczać/ w ktorych tégo wlyztkiego niemáłz. *ModrzBaz* 19; Niegodźien też ten/ żeby go zwierzchnym Pánem ábo Krolem zwano/ ktorzy krzywdy czyni swoim ludźiom *ModrzBaz* 21 v (3); *SkarJedn* 247; *SkarŻyw* 571; Tácy byli zá Máchábeufzow oni / iáko ie píłmo zowie/ *Viri iniqui*: ktorzy do obcych pánow biegáiąc/ woyłká ich ná oycyznę przywodźili *SkarKazSej* 659a (2).

**F.** *W kontekstach niepełnych* (969) :



**a.** *W cytatach (273)* : *PatKaz III* 111v (2); *TarDuch* [C4]v; Iż by to była prawda napisano w łtarim zakonie. Numeri 12. Przez łen (mowi pan Bog) będą mowił znimi. *GlabGad* L4v; *SeklKat* P2; *RejKup* dd4v (2); O mnie też i Piotr mowi/ gdy powiedá Lepiei im było niepoznac drogi łprawiedliwosci *MurzHist* R3v (6); *KromRozm III* G8; *LubPs* Z4 (2); *GroicPorz* pp2 (2); *KrowObr* A3 (6); *Leop 2.Car* 6/16 (6); *BibRadz Hebr* 1/5 (2); *GrzegRóżn* I2v; Z owocow ich poznacie ie/ Pan łam powiáda y nas vpomina. *SarnUzn* H5v (3); *RejAp* 28 (10); Iákoż to łam powiedáł przez Proroká: Iż im zówždy będą dawał krole wedle łercá ich/ á ludzye źli będą pánowác nád nimi. *RejPos* 130 (25); O włyłtkiego łwiátá łtworzeniu czytałz: On rzekł/ á łtáło łye: ón rołkazał/ á łtworzóno ielt. *BialKat* 283v (3); A Dawid w plálmie thák ofobliwie mowił: On zna łczego nas łtworzył *GrzegŚm* 2 (8); *KuczbKat* 55 (3); *RejZwierc* 257 (2); *WujJud* 7v (6); *RejPosWstaw* 21v (2); włzakże nas łam Bog tak owey Superłtycyi vczy/ gdzie ták mowi/ nieprzyczyniłz knie<sup>mu</sup> áni vbáwiłz od niego. *BudBib* b3v (3); *BudNT przedm* b5v (2); A v Ezechiela káp: 20. v 11. Mowi ták BOg: Dałem im vłtawy moie/ y łady moię pokazałem im *CzechRozm* 207 (11); *SkarJedn* 247 (2); Teraz łię łlułznie mowić ma: przyniełcie nakolźtownieyłz łzátę/ á iego obleccie: dayciez mu pierłcień *SkarŻyw* 173 (8); A Páweł ł. rołkazuie Tytułowi mowiác o Kreteńczykach (Tit. 1. v 13.) Ołtrze ie łtrofuy/ áby zdrowi byli w wierze *CzechEp* 117 (27); *NiemObr* 12 (5); *LatHar* 8 (5); *WujNT przedm* 13 (72); *WysKaz* 25 (2); *JanNKar* E3 (3); *SarnStat* 1246 (2); *PowodPr* 16 (9); Iáko gdy mowi piłmo: z grobu od łmierci wzbudził go Ołiec. *SkarKaz* 242a (8); *SkarKazSej* 706a (2).

**a.** *Z dodanym do cytatu wyłáśnieniem (17)* ; A Páweł do żydow też okrczonych: A przeto przezeń (rozumey páná Kryłtułá) ofyáruymy zówłfe Bogu ofyárę chwały *KromRozm II* 13 (2); *KromRozm III* I6 (2); ták łwiattzy mowiác: A oni (cołz Aaronowego vrzędu káplani) wiele łie ich łtawáli káplany/ dla tego iż [...] *KrowObr* 181; *BibRadz Ier* 33/2 (2); *RejPos* 132v; Piłmo też nas vpomina. Bo ták mowi: Włzakże łłużyć mu będą/ (to ielt Pogánłkiemu Krolowi) áby poználi iáko wielka rozność ielt miedzy łłużbá moią á łłużbá Krolełtwá ziemłkiego. *KuczbKat* 270; *BudBib* b2v; *SkarJedn* 281; *CzechEp* 248 (2); *LatHar* 197; Y w Plálmie piłano: (Krolowie/ práwi/ z Thárfu y z wyłpy dáry ofiáruia/ krolowie z Arábiey y Sáby vpominki przyniełá/ y pokłoniá mu łię włyłcy krolowie/ y narody łłużyć mu będą). To ielt Mełłyalzowi. *SkarKaz* 516b (3).

**b.** *W przyłkadach słownikowych (696)* :

**a.** *Jako odpowiednik łacińskiego „ille” „is”, „hic”, „se (a. suus)”, „ipse”, „iste” (392)* : De łama et capite suo agitur. O cześć y o głowę mu idzie. *Mqcz* 6a; Frequens est cum eo, Vłtáwicznie yełt v niego. *Mqcz* 136c; Scio hanc meritam esse ut memor esses sui, Zeć to zásłużyłá ábył ná nie pámiełtał. *Mqcz* 217d; Minatur illi mortem, Odpowieda mu ná głowę/ Odpowieda mu że go chce zábic. *Mqcz* 222a; Nec opinata res eos percutit, Nienadźiána rzecz ná nie przilźłá. *Mqcz* 243c; Inter illos connumeratur Bywa policzon miedzy onemi/ k niem należy. *Mqcz* 253c; Mors continuo ipsam occupat Smierć yá hnet ogárnełá. *Mqcz* 258c; Aurum huic olet, Pachnie mu złoto/ to yełt łákomy/ ná zysk. *Mqcz* 261c; Quid cum illa tibi rei est, Co masłz [!] s nią łprawowác. *Mqcz* 341a; Taedet eum vitae, Mierzi go łwiát/ łtesknił łie nád żywotem/ Przikro mu że żywie. *Mqcz* 438c; Ignoscere his te convenit. Godzi łie ym odpułcić. *Mqcz* 482a; Ventulum huic sic facito, Wiey ták ná nie z lekká czyń yey wiátrek *Mqcz* 483d; Volo me istis excusatum, Chcę łie ym wymówic. *Mqcz* 506b (392);

**β.** *W tekście łacińskim brak odpowiadającego zaimka (246)* : Cum primis mihi carus est Wielmim nań łaskaw *Mącz* 71d; Cursant huc atque illuc, Y tám y łam biegáya/ Włzędzie ych pełno. *Mącz* 73d; Foris est, Nie maź go domá. *Mącz* 133d; Perfunctus a feбри, Opułzczony od febry. Ominęła go Febrá. *Mącz* 140c; Cum haesitaret addi animum, Gdy wąpił dodałem mu łercá. *Mącz* 152a; Sudore manat, Poći fie/ Ciecze po nim pot. *Mącz* 208b; Coopertus ulceribus, Pełny wrzodów by go oblepił. *Mącz* 279b; Positus extra omnem ingenii aleam, Cic. Włziłtki przelzedł rozumem/ Nikt s nim nie może być porownan. *Mącz* 309c; Quemadmodum est asservatus, Iáko go chowano/ Którym łpofobém yełt chowan. *Mącz* 340a; In quiete vidit, W snie widział/ śniło mu fie. *Mącz* 494a (246).

**γ.** *W anaforze do rzeczownika łacińskiego (58)* : Crepae, a principio caprae sunt appellatae quod cruribus crepent, Festus, Bo łuská ym w nogach gdy niemi tępáya. *Mącz* 68a; Funesta arbor vocatur Cypressus, Dla tego yże ya przed dóm wyłtáwiano gdy kto w domu vmarł. *Mącz* 140d; Magis delabor ad Clodiam, Skłonniefzym k niey. *Mącz* 180c; Mediam mulierem complectitur, Oblápił ya w pás. *Mącz* 213b; Praecarium gerit imperium, Yełt pánem, ále fie w nie wmodlił/ wprosił. *Mącz* 320b; Omnes pro P. Quinto pugnant, Włzyłcy go bronia/ omawiaya/ Są zá nim. *Mącz* 330a; De Parto silentium est, Niesłycháć nic o nim. *Mącz* 393a; Vacant agri Pułto leża/ nie łprawuya ych. *Mącz* 472a (58).

**G.** *W specjalnych konstrukcjach anaforycznych (1670)* :

**a.** *W połączeniu z dopowiedzeniem (52)* : Sęp dla tego łupi ptaka/ iżby go ziađł nieboraká. *March*<sup>1</sup> A3v; A między młodzieńce cudne/ Połtáwił łtworzenie łzpátne. Y przyłtápił ku iednemu z nich/ Dwu onych młodzieńców cudnych *BierEz* Bv (2); *OpecŻyw* 82; *ZapWar* 1529 nr 2474; A potim dayem znacz v.m. zełmi połlaly slugę naschego Bvrle pyłłarza do v.m. znałchimy rzeczamy A tak v.m. czo bedzie on slowem mowyl pan Bvrła dacie yemv wyare *LibLeg* 11/96 (4); Toć teras flyłe złołniczę Day ia Dyablu czarowniczę. *RejKup* i3 (2); *MurzHist* I; *KromRozm* III E6; Máło przed tym łlyłzaełł/ iáko tá cna dułzá/ Igra s tym márnym ciałem bárzo częłto rułzá. Ono fie ząwždy ciągnie ná fwe przyrodzenie/ A ona nieboraczka ná lełpze baczenie. *RejWiz* 129 (2); Oćiec každy zá żywota łwego może dziećiom do lat y żenie opiekuná dáć/ po ktorego śmierći/ żaden nablížszy [!] od opieki odćiłnąć go niemoże opiekuná przes oycá dánego. *UstPraw* B3; *BibRadz* Gen 24/48; á tám wielki lud z obu łtron poráżon/ to iełł/ s łtrony Izraełłkiey czterdzyełci tyłłiac/ á s łtrony Beniámin pięć á dwádzyełci tyłłiac/ dopuścił im Pan Bog pirwłzego wygránia Beniáminowym ludzjom. *BielKron* 52v (5); *GrzegRóżn* E2v; *GórnDworz* M5v; *HistRzym* 42v; *RejPos* 61 (4); *RejZwierc* 58v (2); y wziął Laię corkę łwoieł/ y w wiodł do niego/ y włzedł do niey (Iáákob). Y dał iey Laban Zylpę niewolnicę łwoieł/ Lei corce łwey niewolnicą. *BudBib* Gen 29/24; *CzechRozm* 69v; *PaprPan* Bb4; *SkarŻyw* 87 (2); gdy Chriłtus pytał Apołtołow łwoich (nie Piotrá łamego) Kimby go łyná człowiece<sup>80</sup> być rozumiełi *NiemObr* 32; Ieden się trzyma Co<sup>n</sup>fełlyey pierwłzey Aułzpurłkiey: drugi w Wittemberku przedrukowaney: [...] drugi drugiego duku. A iełł ich iuż łnadż przez trzydzyełci tych drukow *ReszPrz* 70; *ZapKościel* 1586/65 (2); *ArtKanc* O17; *GórnRozm* Iv; iż go y Pánem/ y Chriłtułem (*marg*) krolem. Hebr. (–) vczynił Bog/ tego to Iełufa/ ktoregołcie wy vkrzyżowáli. *WujNT* Act 2/36; *SarnStat* 1250 (4); *KlonFlis* D4v (2); *KlonWor* 65.

*Połączenie:* »on sam« (2): *BudNT przedm d3v*; IZ ty ręczyłeś zá szláchetného N. z N. zápláćić dwádźiesięć grzywien pieniędzy/ ná czas iuż przeszły: których dwádźiesięć grzywien áni on sam N. [*nec ipse N. JanStat 535*] iáko dłużnik/ áni ty zań iáko rękoymia niezápłáćić. *SarnStat 1244*.

**b.** *W szeregu włącznym z rzeczownikiem pełniącym rolę komentarza (12)* : Człouyek wšelky fprzyrodzenya uelęly fyą gdy floncze wzeydzye yze czmy noczne ofzwyeczy a ono czuż floncze ofzwyeczy fwem uelczyem wzytek szwyath *PatKaz II 82v*; *WróbŻołt C5v*; *KromRozm III Ev*; *Leop Os 10/5*; Zálówał fie theż Krol Francufki ná Cefárzá/ iż iego bliskość trzymał zá życźliwością przodkow iego/ ftaráiąc fie oto/ iáko by ich záfię doftał/ to iest Flándriey y Arzezyey *BielKron 215v*; *Mącz 428a*; Y któryż páftérz owcóm swoim człónki fwé dawał ku pokármu? á my iednéy iftoty z nim/ to iest/ z Chrytušem páftérzem náłzym ftawamy fyę *BiałKat 281*; A mowimy ode złęgo/ nie ode złych/ dla tego iż ty złę przygody ktore nam czynią bliźni náłzy/ iemu (to iest Szátánowi) przypifuiemy/ iáko wodzowi y temu ktory nas do tego przypycha. *KuczbKat 435*; *LatHar 400 marg*; á ná teyże opoce zbuduię kościoł moy: á brany piekielne nie zwyciężą go (*marg*) ábo iey. to iest opoki. (-) *WujNT Matth 16/18 (2)*; *SarnStat 1068*.

**c.** *Desygnat z kontekstu wcześniejszego, do którego nawiązuje zaimek, oznaczony jest w następnym zdaniu ponownie przez rzeczownik (czasem ten sam) (27)* : On hn[e]t po Ezopá połtał/ Kupcowi go oględáć dáł. [...] A kiedy go niechćiał kupić/ A w drogę fie począł kwápić: Rzekł Ezop/ máło poczekay *BierEz A4 (2)*; Patrz téż iako fwą ręką apoftolom chleb rozdává rofkazuiątz iż by rozdawali wlfytkim ślczodrze ij iako w rękę ijch ij w tych tzo gij od nich brali/ chleb fie rozmnáżał. *OpecŻyw 53*; *RejKup b2v (2)*; *HistAl A3 (2)*; *LubPs Q4v*; *RejWiz 54*; *Leop Num 21/23*; Potkawfzy fie/ zábit Bucefal pod Alexándrem/ á by go fludzy nie rátowali/ byłby Alexándér zábit od Porrufá. *BielKron 126 (4)*; *GrzegRóżn H2v*; *SarnUzn C6v*; Tedy on rycerz to wzytko wczynił iáko mu pánná kazała. A vbrawfzy fie w zbroię wżedł do ogrodá. Tedy on Lew gdyż go wyżrzał wzytką mocą rzucił fie nań/ á rycerz bronil fie mężnie. *HistRzym 103v (2)*; *RejPos 5v*; Stamtąd fię obrocił ku Masfie/ ktorą wziawfzy zborzył zámordowawfzy w niey káżdęgo Męszczyznę/ á zábrawfzy z niego łupy zápalił miáło ogniem. *BudBib 1.Mach 5/35 (2)*; (*nagł*) Ian Mniśzek Stároftá Krafnofťawfki (-) [...] Bo te fiędm pior iák widził przeto im nádano/ Ze y możne y mężne záwłze Mniśzki znano. *Paprpán S*; *SkarŻyw 535*; *StryjKron 567*; ále biádá onemu człowiekowi/ przez ktorego fyn człowieczy będzie wydań, dobrze mu było/ áby fię był nie národził ten człowiek. *WujNT Matth 26/24 (3)*.

**d.** *W konstrukcjach z podwojonym podmiotem lub dopełnieniem (492)* :

**a.** *Zaimek można opuścić nie zmieniając formy pozostałych wyrazów (379)* : *PowUrb +4*; *MetrKor 34/135 (2)*; *March<sup>1</sup> A4v*; pieniądze ktorem miał/ Ná winnicym ie zákopał *BierEz Iv*; Pies przed domem niekiedy fpał/ Ták fpiące<sup>80</sup> wilk go zdybał *BierEz K3*; Owaćiem czáfu iednego/ On wáż fyná kmiećiwego: Gdy z nim igrał on go vkáśił/ Iż od iádu vmrzeć muśił. *BierEz L3*; Miłości tylko iey do śmierci. *BierEz P2v (9)*; *OpecŻyw 19v (8)*; a wáfyliv sRowna ziemianynv wziecho yemv dwa człowieky *LibLeg 10/59*; a thim czo tam bily, y czo tho dzialaly thedi yvsch sye ym Zaplatha ftala *LibLeg 10/93v (10)*; *PatKaz II 50 (3)*; szlubyly panu bogu yłz ten plod który by myely bogu by y ofyaroualy *PatKaz III 104v*; Tego mięła kto fie go napije z winem, iednym połknieniem tedy nie może być nályczon wczynku z niewiaftą *FalZioł IV 39d (18)*; Daru iakiż kolwiek iest gdy bywa niewdzięczny

niepoczytay go za dobrodzieystwo, ale za łup. *BielŻyw* 128 (7); *MiechGlab* \*4v; *BierRozm* 8; *WróbŻołt* 40/2; *RejPs* 82; *LibMal* 1544/90 (2); *RejJóz* M6v (2); *SeklKat* M2v; *RejKup* b8 (10); *HistAl* B7v; *MurzHist* T4; *MurzNT* 48v; *Diar* 22 (2); *GliczKsiąż* G (5); *LubPs* Bv (21); *GroicPorz* Bv (3); *SeklPieś* 32; *KrowObr* 59v (2); A zamek ow ná gorze zową gi Tumultus *RejWiz* 74; A namnieyfzey godziny którą tu zgubimy/ Iuż iey nie vgonimy *RejWiz* 190v (9); á od tego który niema/ y to co ma odieytho będzie od niego. *Leop Luc* 19/26 (12); *OrzList* f; Swinie ták ie ma gnác do lálá drogą/ iákoby nikomu łzkody nieuczyniły. *UstPraw* F (3); *RejFig* Cc7v; *RejZwierz* 9v (5); Tedy Adam rzekł/ Niewiáftá którąś mi dał/ áby byłá ze mną/ oná mi podáła z tego drzewá/ y iadłem. *BibRadz Gen* 3/12 (10); y zaż też nieflýchaćie Wáenty Herbot Bífkup Przemýłki/ iákim Bífkupem on dżiśia ná *Concilium*<sup>m</sup> w Trydenćie ieft *OrzRozm* S (5); *BielKron* 17v (20); *KochZg* A4; *KwiatKsiąż* K4v (3); *Mącz* 332a (2); Kácérz téz/ gdy nań piłmem prawdziwie iedźielz/ wyrwie ón piłmo/ ácz fáłfzywie rozumiané *OrzQuin* Aa2; Ziárna ktore bywáią w rozkach małżowych gdy ie ná ząb przyłóży/ wnet bol przeftánie. *SienLek* 77v; Włzyftkich tych opińanych lekarftw ná piegi/ możelz ich też vżywác ná trąd/ lifzáie/ y węgry *SienLek* 79v (8); *LeovPrzep* a2v (2); *RejAp* 31 (4); bo przeciwnych przyczyn łkutki/ ony thez łą miedzy łobą przeciwné. *GórnDworz* Gg3 (9); *GrzepGeom* D3v (2); *HistRzym* 35v (2); *RejPos* 15 (9); *BiałKat* 351 (2); *BielSat* L3; *GrzegŚm* 3 (3); *KuczbKat* 155 (2); Abowiem záchorzálemu ciátu byś mu y czukier dał/ tedy mu fie włzytko gorzko widzi. *RejZwierz* 87 (26); *WujJud* 135v (2); Tákże thez Dawida gdy go na kroleftwo wywylfzyc miał/ chciał go pirwey wygnáncem mieć. *RejPosWstaw* 44 (3); A (ták) tym cżterem pácholétam dał iym Bog vmieiętność y dowcip w káżdym piśmie y (w) mądrosći. *BudBib Dan* 1/17 (3); *HistHel* C4; W Piłmiech Pogáńfkich To naydziemy w nich. *MycPrz* I C3 (5); *Strum* G3v (2); *WierKróc* A2 (2); *BudNT przedm* b4v (6); *CzechRozm* 4v (4); Pány łobie nie kmyflne wielz iáko tráciłi/ A dobre y to czytałz iáko ie wielbili. *PaprPan* B2v (8); *ModrzBaz* 115v; W pokuśie/ ktorey fię kto łtárlżemu niezwiery/ prętko w niey zginie. *SkarŻyw* 261 (7); *CzechEp* 117 (6); *KochPieś* 37; *PudłFr* 77 (2); Anioły duchy czyftemi/ ofádzileś niebo imi *ArtKanc* I3 (10); *BielRozm* 9; *GórnRozm* C3 (3); *PaprUp* A3; *ActReg* 110; Łąki ktore fie dwákroć siec nie dawáią/ tedy ie łprzétác o ś. Wáwrzyńcu/ á przed ś. Bártłomieiem. *GostGosp* 104; *Phil* E4; *OrzJan* 49; *LatHar* 195 (2); *WujNT Matth* 4/16 (17); *WysKaz* 6; bo ták nábyté imienié/ pośelsorowie onégo imienia łpokoyne ie dżierzéc máią *SarnStat* 1165 (17); *KmitaSpit* C3 (2); *SkarKaz* 387a; *CzahTr* Bv (2); Od łcześćia więcý małz/ więc chudorodnémi/ Chcelzli ták długo trwác/ niepogardzay iémi. *GostCast* 54 (2); *SkarKazSej* 697b; *SapEpit* A3v; *KlonWor* 57.

*Połączenie:* »onci« (1): Iż Ian ktoregom ia ściáł/ onći wftał z martwych. *WujNT Mar* 6/16.

**β.** *Usunięcie zaimka wymaga zmiany formy niektórych z pozostałych składników (113)* : Lew kiedy mu siedm lat było/ Scześnie mu fie powodziło. *BierEz* M4 (5); *PatKaz II* 55; *FalZioł* I 46d (9); Ale twoy łkarb gdigo komu vdzielifz, á wnet w nim vmniejźzenie wezmiełz *BielŻyw* 8; Infze zwierzeta iż cżtyrzy nogi maią, nie wadzą im cicze na brzuchu. *GlabGad* D6v; A z swo[im] nieprzyjacielem, Gdy sie stoczy stępnym bojem, Porazi ji bez wszej szkody *BierRozm* 10; A łlvzebnyka yego Pyotra oko mv wiklotho. *LibLeg* 11/156v (4); *RejRozpr* A4; Wierzmy twoy przełozoni Iuż fię iem łnac welbie łomy. *RejKup* o5 (2); *GliczKsiąż* Ev (2); Tedy ia was zálię łáłkáwie zgromádzę/ A mieyfce com obrał ná nim was połádzę *LubPs* hh3 (5); *GroicPorz* y4 (2); Prefácyce iedni powiedáią y piłzá iż ie

Gelazyus papież Przydał *KrowObr* 196; *RejWiz* 107v (8); *Leop* \*B4v (2); *RejFig* Aa7v (2); *RejZwierz* 20 (5); Koždy Człowiek czego vżywa/ á czym łtoi/ á czym z nim ieft/ przyłtoi łye iemu o to łtárác/ áby to cáło iemu było. *OrzRozm* Vv (2); Kápłani ktorzy łie poozeniáli/ áby im iuż theraz beneficia pobrano á innym dano. *BielKron* 209; pomieszkwáfzy w Węgrzech Wándálitowie lat czterdzieści/ wywiódł ie Stilliko do Włoch *BielKron* 337; Látá 1513. Krol Zygmunt w Poznaniu będąc/ vrodziłá łie mu pirwłza corá z Bárbáry krolowey *BielKron* 410; Óciec kiedy łie łtárzeie ziedzą go łynowie *BielKron* 445 (17); *Mącz* 232d; *SienLek* 77v; *RejAp* 18v (2); bo człowiek kiedy zbytnie miłuię/ síłá mu łie kroć threfi/ bárzo głúpie począc łobie. *GórnDworz* Dd (4); *RejPos* 22 (2); Z miłości żoná kto iá poymie. *RejZwierz* 31v *marg*; Phocion on zacny pan gdy łiedziál nł łádzie/ przyłzedł do niego Anthipater iego wielki przyiaciel *RejZwierz* 43v (9); *WierKróc* A3; *BudNT Ioann* 14/10; *Paprpán* Dv (2); *SkarJedn* 138; *SkarŻyw* 161; *ArtKanc* P3v; bo niebełpieczeńłwá te/ ktore łá od nas opodal/ máło łię ich boimy ábo nic *GórnRozm* D4; Aleć wáłze práwá nie widzę dla czego by ich/ gdy ná nie łmierć przyłdzie żáłowác trzebá *GórnRozm* D4v; Bo vbogi Szłáchćić/ widzác że mu nie łpráwiedliwie máiętnóć wzięto/ nie łzá mu ináczey/ zá wielkim łwym żalem/ iedno zábić tego kto mu niespráwiedliwie máiętnóć wydarł. *GórnRozm* Fv; *Paprup* I3; *GostGosp* 34 (2); ábowiem Moyzeł on (*marg*) Moyzełowi onemu. (—) ktory nas wywiódł z łiemie Egiptłkiey/ niewiemy co mu łię słtáło. *WujNT Act* 7/40 (2); *SarnStat* 262 (7); BOESLAVV CHABRY, gdy cził Cefarzá Ottoná W Gnieźnie/ iemu/ y POLłzce/ daná ieft KORoná. *KlonKr wstęp* A3.

**e.** W połączeniu z „co” (i wyjątkowo z „kto” lub „że”) w funkcji zaimka względnego (831) :

**α.** W połączeniu z „co” (829) : Auriscalpium. eyn orleffel Łyżetzká co yá vłły dłubyá. *Murm* 148 (4); Warz kołmaczek [...] włzytko dobrze z zielem co ie zowá wołowy ięzyk/ z zielem czo ie zowá grufzczyczká/ z zielem ktore zowá łtarczek *FalZioł* I 113d (13); *BielŻyw* 60 (2); *GlabGad* C4 (2); *MiechGlab* 27; *BierRozm* 16 (2); *RejRozpr* D3v (4); *LudWieł* A2v; Otom ia ieft Iozeph brat wáłz czołcie gi topili *RejJóz* O7v (12); *LibLeg* 11/155v (3); *RejKup* b3v (44); *BielKom* E8; Szczęłliwy to cžłek co mu Pan grzechu nie pocžyta *LubPs* H3v (25); *GroicPorz* nv (2); Włzák wiemy iż ná łwiece łá drugie kráiny/ Co tám w nich záwždy ciepłó *RejWiz* 151; Szum okrutny po łkálach/ kędy wody bieżá/ [...] A potym łie ná cžworo ná łwiát rozdzyláią. Iedná co nád nią przyłzedł to tę Nylus zwano *RejWiz* 177; By s ciebie głucha płonká nie rołá przy drodze/ Co włzyłcy kijem łłuká/ y kozá iá głódze. *RejWiz* 194v (49); *Leop* \*B2 (5); *UstPraw* B3v; Ale ogyeń co go dułifz/ to łie bárzyey żarzy *KochZuz* A2v; Niemięc co mu łie trzy dziewczki vrodziły. *RejFig* Cc6v; Co go Rarodzy bili. *RejFig* Cc6v (11); *RejZwierz* kt (25); nie będzie węgla przy kthorymby łię zágrzac/ áni łwiátłá będzie coby przy nim połiedzić. *BibRadz Is* 47/14 (15); Strzáłki iádem mázáne co go [*elefanta*] imi łtrzeláią *BielKron* 452 (12); Calamaristheca, Pennal/ co piórá w nim chowáya do piłania. *Mącz* 31a (4); *SienLek* 6v (16); *RejAp* 55 (6); *GórnDworz* K (3); O Liniéy/ co iá zowá Perpendykularem. *GrzepGeom* C4 (3); *RejPos* [36] (15); *HistLan* B4v; *KuczbKat* 275; Ano to cžyłty grołz czo ich kilka z niego vroć može. *RejZwierz* 107v (49); Miewali teź drábiny przypráwne co ná mury po nich łeźli. *BielSpr* 61v (4); *WujJudConf* 42; *BudBib* I 465a *marg* (2); *MycPrz* I C (2); *WierKróc* A4 (2); *CzechRozm* 81v; *Paprpán* B4 (8); Wiele ich ieft co im chlebá ledwie do pułrocža dołława *ModrzBaz* 124 (5); *Oczko* 22 (5); *Calag* 345a; *MWilkHist* A4v (2); *KochFr* 31 (2); *KlonŻal* B (2); *KochMRot* A4; *WerGość* 220; *BielSen*

7; A winem/ co fye ty fráfuielz o nie/ Będzie zámaczał potomek twóy konie *KochPieś* 6; Dokąd cie zaś nie vyrzrę/ páni włzech pięknieyfza/ Co ich kolwiek przynioflá chwilá teráznieyfza. *KochPieś* 8 (4); *PudłFr* 8 (5); ábyś nam dziś miłościwym Bogiem był/ przezeń coś go wkrześił. *ArtKanc* E20 (3); *GórnRozm* D (2); *KochPropKKoch* 4; *ActReg* 73 (3); *GostGosp* 54 (5); *GórnTroas* 14 (5); Mam rofkofz w grzechu/ com zań miał żáłowác. *GrabowSet* N2v (5); *KochAp* 12; *WyprPl* B (2); *RybGęśli* D3; *WujNT Mar* 15/7 (3); *JanNKarGórn* Hv; *CiekPotr* 41 (2); *CzahTr* [D]v; Drzewa/ ktore fię iuż rozftáło z Lądem Iuż drzewem nie zow/ ále ie zow Prądem. Co ie iuż trudno Wiśle wyiác z garlá/ Gdy ie požárlá. *KlonFlis* F2v (6); *KlonWor* 19 (5); *PudłDydo* A2.

Z odpowiednikiem w zdaniu nadrzędnym „ten(że)” (208), „on(że)” (123), „ow” (51), „taki” (17), „tamten” (1) (400): *OpecŻyw* 117v; *PatKaz II* 51v; *LibLeg* 6/191 (6); *HistJóz* A2; *MetrKor* 46/118; á wlož tam ty rzeczy cztyrzy: ktorem pierwey wymienił czo ie z apteki wezmiełz *FalZioł* V 97; wftaw ten garniecz czo w nim zaiączek: na ten garniecz wkopany *FalZioł* V 110 (8); *RejRozpr* Dv; Onos ci on krolewić/ czo go matka piefci *RejJóz* A7 (14); *RejRozm* 406; Szukaiczie Lafki vtęgo Czo wżyftko wmozcy vniego. *RejKup* d3v; Gdym do Adama pošłana. Po vpadku onem ięgo Czo pyrwyf grzech vroft [!] Iniego. *RejKup* m4v (33); *HistAl* F; *ZapWar* 1550 nr 2665; *LubPs* L3 (11); *GroicPorzRej* C3v; Z miłymi przyiaciół z ludźmi pocźciwemi/ Niż z onymi zuchwálczy coś pfy gonil z nimi. *RejWiz* 45 (38); *Leop* 3.Esdr 2/25 (4); *OrzList* i2v; *UstPraw* A4v (23); *RejFig* Bb3 (2); *RejZwierz* A6v (10); *BibRadz Gen* 19/29 (4); *BielKron* 20 (4); Albo wierciány czołnek z octem pić ma ten co go glifty trapią. *SienLek* 103 (10); *RejAp* AA4 (17); *GórnDworz* E (6); *GrzepGeom* D2 (8); *RejPos* B (14); *BielSat* C3; *HistLan* F5; Nie ták iáko ow co gdy mu fię co nietrefnego trefi/ tedy wżytko dyabłom przyczytha *RejZwierc* 139v; to onemu co mu pomftá należy miłofierdzie przed oczy przywodzą *RejZwierc* 148v; iáko ow bęben v kofarzow co weń pełno wody nálewaią. *RejZwierc* 157v; Iż fię ci nie ftaráią czo im tho należy *RejZwierc* 244v; Bo wiele tu dochodow takich w Polfcze mamy/ Co ie tám gdzie nie trzebá íprofnie obrácamy. *RejZwierc* 251 (74); *BielSpr* 73v; *WujJud* 238v; *BudBib* 2.Mach 12/19; *Strum* K4; *BudNT przedm* c6v; *PaprpPan* Y4 (2); *ModrzBaz* 39v (4); *Oczko* 3 (8); *KochPs* 35; *SkarŻyw* 101; O one fię dziády boię Bo nawięcey o nie ftoię. Co ie zową Prorokámi A drugie Pátriárchámi. *MWilcHist* E; *KochFr* 24; *KlonŻal* B2 (2); *ReszPrz* 13; *BielSjem* 7; *PudłFr* 49 (2); O Błogoftáwiony káždy ten/ ktoremu grzech Pan Bog odpufzcza ná káždy dzień/ Szczęśliwy táki człowiek bywa/ co mu Pan Bog grzechow ięgo iuż nie poczyta *ArtKanc* L9v (2); *BielRozm* 20 (2); *GórnRozm* B3v (8); *Paprup* A3; *ActReg* 11 (3); *GostGosp* 4 (9); *GostGospSieb* +4; *GórnTroas* 5 (4); *OrzJan* 37 (2); *RybGęśli* B (4); *WujNT Rom* 4/17 (2); *SiebRozmysł* L; *GrabPospR* N4v; *PowodPr* 80; *SkarKaz* 84b (3); *CiekPotr* 33 (4); *CzahTr* [D]v (3); *PaxLiz* B2v; *KlonFlis* C2v (5); Nie tobie ten líft flúży brácie co go nośilz: A nie flúżnie iáłmużny ná to písmo prošilz. *KlonWor* 54 (5); *PudłDydo* B (3).

~ *Zdanie wzglęдне w antepozycji* (4): czo ich widzyłz tę ízefcz Kazę im na palaczu za ftól [...] fięfcz *RejJóz* Ov; Ale tu coś ią widzyał tá piekielna rotá/ Táć go práwie przywodła do tego kłopotá. *RejWiz* 86 (2); Więc téż bywa/ iż która gładkość w kim miłue/ Skoro ią czas odéymie/ áli wnet żáluie. Albo co go z bogáctwá pocźłá miłowác/ Skoro wiołki potráci/ nu fye tu fráfowác. *PudłFr* 76. ~

**β.** W połączeniu z „*kto*” (1) : która ta Helłbieta dała tę parę wołów: jako Maczyełze Swey na ymyę Katarzynę Kto yą ma darłycz ZapKościę 1583/36.

**γ.** W połączeniu z „*że*” (1) : Jedno my ydzie otego Zes go załtał tak biednego. *RejKup* h2.

**f.** W zdaniach typu „*nalazł, ujrzał, usłyszał itp. kogoś, (a) on...*” formy *N sg lub pl zaimka* zwykle w połączeniu ze spójnikiem „*a*” pełnią tę samą funkcję, co spójnik „*ano*” (246) : Ale gdy wżrzała kury/ Oni łobie drą kaptury: Potym iuz ćierpliwza była *BierEz* I; Potkali iego ługę on iedzye od dworá *RejWiz* 131v (4); KSiądz przybieżał do pániey/ oná mleko iádła *RejFig* Cc4v; OSieł gdy Bogá prosił/ o páná inłzego/ [...] Dał go Bog do Rymárzá/ wżrzał on gárbuie/ Oflá łkorę ná wywrot *RejZwierz* 121; *PaprPan* Z4v.

*Połączenie:* »a on« (238): *BierEz* K (3); *PatKaz II* 55v; *BielŻyw* 32 (4); *MiechGlab* 56; *RejPs* 56 (2); ktori zefnawa gdi ye nadyechał a ony łfyę dzielyą kvpyą *LibLeg* 11/94v; *HistAl* I; *MurzHist* Kv (2); Błogołławieni łudzy oni/ ktore przyśzedwży pán/ náidzie a oni czuią *MurzNT Luc* 12/37 (14); *GroicPorz* kk3; *RejWiz* 126 (9); *Leop Ex* 2/5 (29); *UstPraw* E4; *RejFig* Bb7 (3); *RejZwierz* 23 (8); *BibRadz Gen* 6/12 (6); Przeto Alfyryani mowili pátrząc ná nię/ ktoby gárdził ludem Żydowłkim/ á oni máią tak piękne niewiáłty? *BielKron* 113v; gdyż to ieft przeciw bogu/ blizniego łwego bić/ á on mi iáko żyw nic złego nie wczynił *BielKron* 201v (28); *KochSat* C; compertus in stupro. Záltańy/ poymány/ á on gwałt czini biały głowie. *Mącz* 279a (2); *RejAp* BB (6); czo powiedział że mu łie (á on od krolá bierze) łniło *GórnDworz* R4 (6); *HistRzym* 11v (3); iż łkoro obaczył ony dwa człowieki á oni idą zá nim/ á oni łie pytáią o nim/ wnet łie do nich obroćć raczył *RejPos* 275 (32); *RejPosWiecz*<sup>3</sup> [97]; *BiałKat* 308v (2); Kto czytał łpráwę oney łwiętey pániey Zuzáńny/ gdy iá dwa łtarcy naláłzły w ogrodzie á oná łie kápie chcieli mieć po łwey woli. *RejZwierz* 126 (24); *KochMon* 19 (3); *BudBib* 2.Reg 4/5 (3); *HistHel* B2; *Strum* I; *PaprPan* Y2v (2); Zbieżeli się w tem czáśie domownicy y łásiedzi wżytcy/ oględowáli onego ráńnego/ á on iuz leżąc kona. *ModrzBaz* 31 (3); wyrżał łmoká wielkiego/ á on go pozrzeć chce: y zawołał: Rátuyćie rátuyćie/ owo mię łmok pochłanáć chce. *SkarŻyw* 252 (21); *WerGość* 219 (3); *KochPieś* 10; *ArtKanc* N17v; Tráfiło mi łię nie dawno žem pośćignął Podłtárośćiego á on z woźnem y Szłáchtą iedzie ná rumátią *GórnRozm* G2v; *KochProp* 8; *OrzJan* 24; Y wyrzeli Eliałzá z Moyzełzem: á oni rozmawiali z Iefulem. *WujNT Mar* 9/4 (4); *SkarKaz* 158b.

**g.** W bezspójnikowym związku współrzędnym zdań różne formy zaimka „*on*” występujące na początku zdania drugiego mogą być interpretowane jako użyte w funkcji zaimka względnego (10) : Potym zá rychło dziw łie łtał/ Iemu łie káždy dziwował *BierEz* E3v; W ćięłzki gniew v mnie wpádniecie: Y zádam wam nędze dofyć/ Iey nie będziećie moc zność. *BierEz* F; Maturatiua małc/ Pod nią łie zbiera wólzka ropa/ y przepułzcza łie. *FalZioł* V 97v (2); Potym idąc przez on łás widzieli iedno drzewo bárzo wyłokie/ na nim łiedział ptak wielki [et sedebat super eam avis magna] *HistAl* L2v; *LubPs* S6v; Y potrefi pod gorą gaiek Kálztánowy/ Z niego bieży potoczek iáko Kryłztałowy. *RejWiz* 142v; iużeśmy teras wiele łtron zieždziłi łzukáiąc mężá łwięte<sup>80</sup> imieniem Grzegorzá/ iegobyłmy rádzi mieli Papiežem wyzwolić á niemožem iego náleść. *HistRzym* 38; Syn tento ieftći káždy [!] krzełćijanin/ ie<sup>80</sup> [iegož *HistRzym* 1543/123] bárzo miłwie iáko długo przebywa w czyłtości żywotá *HistRzym* 113; Ktož nam ten kámięń odłóży? pod nim leży Syn Boży *ArtKanc* F15.

3. W funkcji epiforycznej: ten, który będzie potem nazwany lub bliżej określony (326) : to mi zgądnicie/ Gdy ie ciągną ná zabićie. Czemu owcá idąc milczy/ A wieprz zásie silno kwiczy? *BierEz* C3v; Ci ktorzy ich namniey máią/ Swoie cnoty obmawiáią *BierEz* M2; *BierRozm* 24; *LibLeg* 7/36; *RejKup* t2v (4); Ale kyedy fye ich wyele mądrych y vczonych ná yedną rzecz/ álbo ná yeden wykład zgodzi *KromRozm II* q2; *GroicPorz* hh2; Wieręby gi wyfypał by miał trzos do niebá. *RejWiz* 69; to zá zdrowie twego/ Ktoby mu go nie życzył páná łáfkáwego. *RejWiz* 73 (4); I posłałem przed wami Sierffenie/ y wyrzuciłem ie z miefc ich/ dwa króle Amoreyńkie *Leop Ios* 24/12; Bowiem ci trzey półpołu/ iedno práwá [!] máią/ Ze nalepfe kiedy ie naczęfciey bijáią. Orzech Włóki a Ofieł/ y trzecia niewiáftá *RejFig* Cc7; Zá tákich ludzi były/ látá złote ony/ Ale dziś z nim przez nogę/ by y brát rodzony. *RejZwierz* 83v; *BibRadz* Gen 14/8 (2); Dwa fie ich náyduie Micheałzow Prorokow *BielKron* 92v; żałował fie ná Luteryány/ iż ludzi przywodzą ku błędú/ ták iż niewiedzieć kto fnich gorzey wiarę trzyma/ iefli Turek czyli Lutrowie. *BielKron* 218 (5); Urit videndo foemina, Páli gdy bywa na nię patrzáno/ niewiáftá. *Mącz* 494b; *OrzQuin* P3; ábyś nie w przymufzeniu/ ále w fkromności/ á będąc im przykładem/ páł owieczki Páná fwoiego. *RejPos* 346 (2); *RejZwierc* 10; *BielSpr* 23 (2); *CzechRozm* 230v; *ModrzBaz* 59 (3); *SkarŻyw* 136; trudną pracą/ y węzłowátfzą nád on Gordyńkiego wozá od Alexandra rofcieyty (gdy go niepodobna rzecz była rozwiązać) węzeł *StryjKron* 86 (3); wiele zmyśláli: zwłáfczá w tey mierze/ około tych/ iáko ie zowá/ náświętfzych tátuśiow. *CzechEp* 423; *NiemObr* 54; Gdy fie mu przyuczemy/ dobre fukno Polfkie *BielSjem* 20; *KochSob* 61; *WujNT Act* 13/48; *SarnStat* 247; *KmitaSpit* C3; *SkarKazSej* 692b; że wftykie ile ich ná świećie/ nie tylko wyzwolone ábo fzkolne/ ále też ręczne náuki y rzemieřlá vmiał *KlonFlis* A2; A ieflic w nich nie przykro możesz przypięć krezy *ZbylPrzyg* B2.

a. W funkcji odpowiednika zdania względnego (zaimek „on” w antepozycji) (277) :

*Połączenia:* »on (...) co« (82): *OpecŻyw* 50v; Item vyelye ich iefth. [...] Czo ffamy nyekradną alye slodzyeye przechowawayv *MetrKor* 40/821; *BielŻyw* 52; Liecz ich mało czo fą żywi Wydżę by niebyły krziwi. *RejKup* b5 (2); *GliczKsiąż* F5v; *LubPs* E4; *GroicPorz* c4 (2); Było ich tám pełen ftoł co fie też ciągnęli *RejWiz* 40v (8); *Leop Luc* 7/49; *BibRadz 2.Esdr* 6/18 (3); dáł wywołác iáwnym dekretem Luterá/ ále ich mało było co ná ten dekret przyzwáláli *BielKron* 197v (11); *SarnUzn* B; *SienLek* 122 (2); *RejAp* 50v; *GórnDworz* R6v (2); *RejPos* 206 (4); *KuczbKat* 329; Fortuná prętko rádá fie odmieni/ Vřrzyłz go w fzarzy czo chodził w zieleni. *RejZwierc* 229v (7); *BielSpr* 51v; *WujJud* 57v; *BudBib I 8d marg* (3); *BudNT Mar* 5/14; *CzechRozm* 26v; *PaprPan* Q4v; *ModrzBaz* 75 (6); *KochPs* 78; *SkarŻyw* 80 (4); *MWilkHist* F; *StryjKron* 26; *CzechEp* 76; IVż mi go niechwal/ co to przy biésiedzie Z zwycięłtwy ná plác/ y z walkámi iedzie. Tákiego wolę/ co záspiéwác może *KochFr* 24; *ReszPrz* 23; *GórnTroas* 71; *LatHar* 105 (2); *JanNKar* A4; *SarnStat* \*5v (2); *CiekPotr* 50; *PudłDydo* B.

»on ... czyj« (1): oni przyidą czyiá Sol iefł *BielKron* 450.

»on (...) kto« (10): Szkodá mu być ná fwiecie/ kto nie ma baczenia *BielKom* B2v; zmiłuię fie nád kim chcę/ a będę nań łáfkaw kto mi fie podoba. *BielKron* 35; kazał też nam wziąć fmycz chártow dla półczwánia/ álefmy fie s tego wymowili: dla tego/ iż vnich to iefł rzecz fkáráda y zá nieczyłtego gi máią/ kto fie Płá dotknie *BielKron* 435; *RejPos* 53v (2); Bo tho fára przypowieść/ Satis petit qui bene feruit, to iefł. Máło mu trzebá prośić ktho pilnie fłuży *RejZwierc* 25v; A gdzież iefł táki?



Błogofławiony vbogi w duchu/ Vkáżyž mi go ktoby to dobrowolnie vczynił? *RejZwierc* 190; *SarnStat* 514 (2); I mowi/ Włpomagaycie ná nowy dom Boży: Pan Bog mu to zápłáci kto w miefzek co włoży. *KlonWor* 48.

»on (...) ktory« (184): Viele ieft tych co fromu niemáią. (-) Viele ich zludźmi mieffkáią/ ktorzy fie pfom przyrownáią. *March*<sup>1</sup> A4; *BierEz* Lv; *OpecŻyw* 37v; *BielŻyw* 58 (2); Bo the nadzyeye mamy yłz yako czy włyzyczy łtaloczy fwey tako ony łfmyaloczy, ktorzy sye od kołczyola odrywayu zaplathe przyłtoynv rychło wełmv *LibLeg* 8/133v; *WróbŻołt* 4/6; *RejPs* 100 (2); *SeklKat* R3v; *RejKup* d3; *KromRozm I* A2 (2); Zwąžíóná droga ktorá do żywota prowadzi a małoich ieft którzy ią náiduią *MurzNT* 29v (2); *KromRozm II* a3v (2); *KromRozm III* C8 (2); Bo uchowaj Boże na nas przygody jakiej niedobrej jakobych go ja mógł za brata mieć, ktory mogąc nie tylko mię sam nie ratuje, ale i drugie przy sobie zabawi, aby mię iny nie ratował? *Diar* 77 (2); *GliczKsiąż* B8v; *LubPs* dd5v (3); *GroicPorz* ii3v (2); *KrowObr* 55v (4); *RejWiz* 76v; *Leop* \*B4v (3); *BibRadz* \*3v (7); Vpádek ludzki nápráwi/ Bo fie zá włyzytki záłtáwi. Święty to čás przydzye ná nie/ Ktore ná fwiecie záłtánie. *BielKron* 132v (7); *KwiatKsiąż* A4v (7); Quo ore redibo ad eam quam contempserim, Iáko mam śmieć ku niey yść ktorąm zgárdził. *Mącz* 270c (2); *OrzQuin* C2; *SarnUzn* F4; *RejAp* 116v (2); *GórnDworz* Cc8 (3); *HistRzym* 50v (2); ábyś fie nie bał nic tych wilkow ktorzy tylko ciáło tve zdrápác mogą/ ále ábyś fie iego więcey bał/ ktory zdrápawłzy ciáło/ może połłác ná zátřácenie dułżę twoię. *RejPos* 123 (10); *RejPosWiecz*<sup>2</sup> 94; *BiałKat* 93v (2); *KuczbKat* 170 (5); *RejZwierc* 258v (3); *WujJud* 3v (7); *WujJudConf* 240; *RejPosRozpr* b3 (2); *RejPosWstaw* [41<sup>2</sup>] (4); *BudBib* 2.Mach 12/22; wiem tełz/ że ich síłá było/ y ieft/ ktorzy to w nim gániam/ y gánili *BiałKaz* K2 (3); *BudNT przedm* a5 (2); *CzechRozm* 36v (5); *ModrzBaz* 1 (29); *KochOdpr* B2; *Oczko* [40]v; *SkarŻyw* 29 (9); *CzechEp* 10 (6); *NiemObr* 132 (2); *KochWz* 142; Byś rołtárgnáł niebo, tego íą żądali/ A tu się k nim łpuścił, ktorzy w cię dułáli *ArtKanc* A15 (4); *PaprUp* E4v; *Phil* O (2); *GrabowSet* E3; *KochFragJan* 3; Biedá im/ ktorzy íię drogą Kaimową vdáli *WujNT Iudae* 11 (5); *SkarKaz* 7b; *VotSzl* A2; *CzahTr* H3; *GosłCast* 32 (3).

4. W funkcji zaimka nieokreślonego: ktoś, coś; homo *Mącz*, *Cn*; aliquis *Mącz* (782) : Rozdárli przeciwko mnie páłfczeki łwoie iáko lwi głodni/ gdy fie pilnie náłádzą áby go włápiwłłzy požárli. *RejPs* 31v; I tam nato cy łprawieny I naten rzad wyłtawieny Iż ye rozwiąza na Zemi Iuż íię wnich nie od miéni *RejKup* z5; *RejWiz* 162v; *OrzRozm* I4 (2); Przeto iáko ia znam/ iż lepiej vżywác z wełelim prace fwey przez włyzytek čás żywotá łwoiego zá czáfu ktory mu Bog dał/ bo to ieft iego čásć. *BielKron* 80v; nie máłz ták czárta głupiego/ co by fie kápice bał/ áby go y śnią niewziął. *BielKron* 217v (4); Sed pater vult ut ad eum vel ipsum venias, Ociec chce ábyś ku niemu/ to yełt ku komu yńszewu [!] á nie ku oycu przíłzedł. *Mącz* 428a (2); *RejZwierc* 114v; co mu bogini forthuná ná głowie nápiłze przy porodzeniu/ te<sup>80</sup> fie żaden nie vchroni. *BielSpr* 51; Ták iáko ondzie grzełzył y łáfkę BOżą trácił/ gdy nie bił tám/ gdzie mu bić kazano *CzechRozm* 239; Gdy pocźciwie wychowáłz iego napřod z młodu/ Tákowy przed drugimi wygrawa zawodu. *PaprPan* P4v; Begirig fein zu hertfchen. Chce mu się pánowác. Et, Stoi o kroleřtvo. Induci cupiditate regni. *Calag* 64b; *PudłFr* 13; *SarnStat* 1288.

W przeciwstawieniach: »on ... ten (4), ow (2)« (6): iż yełli ci dobrze rozumyeyą á wykłádáyą/ tedy oni błádzą: á yełli oni dobrze/ tedy ci źle. *KromRozm II* q3v; *Leop Is* 49/12; Huic licet impune facere huic illi non item. Temu fie to może przepiec/ ále yemu by kášká. *Mącz* 332a; Uter alteri dixerit

nescio, Nie wiem który któremu powiedział yeśli ten yemu álbo ow temu. *Mącz* 509d; Neuter utri invidet, Niezayzrzy yeden drugiemu/ áni ten temu áni ów yemu. *Mącz* 509d.

*Frazy*: »skąd ją poczniesz (a. poczniemy, a. chcemy począć)« (2): Owa skąd ią poczniemy nie po lżwu fie porze *RejWiz* 12v (2); *BielSat* Ev.

»gdzie ją tknie« (1): Wlżákże iednák/ obaczy to kázdy iż gdzie ią iedno tknie/ wśzędzie będzie w brew fundámentowi X.K. *CzechEp* 236.

»wie go (a. ją) diabeł« (2): *GórnDworz* P7; A wie go diabeł/ komuby fie piérwéy bronić *KochAp* 13.

**a.** W połączeniu z przysłóvkami liczebnymi, liczebnikami i rzeczownikowymi nazwami ilości zaimek reprezentuje ogólnie przedmiot liczony (zebrano tu tylko te przykłady, w których zaimek nie ma funkcji anaforycznej) (696) : *BierEz* 14; *OpecŻyw* 50v (2); *TarDuch* D7 (2); *FalZioł* V 73v; *BielŻyw* 10 (3); *MiechGlab* 87; *WróbŻołt* O6v (2); *MetrKor* 61/224; *RejPs* 58 (4); *RejRozpr* E4v; *RejJóz* Dv (3); *RejRozm* 401; *RejKup* c2 (7); *HistAl* C8v (5); *KromRozm I* 12 (3); *MurzHist* A2 (11); *MurzNT* 29v marg (24); *KromRozm II* b (2); *KromRozm III* A5 (4); *Diar* 19; *DiarDop* 113; *GliczKsiqż* B6 (3); *LubPs* B3v (10); GDy ich wiele zá iednego ręczą łpolną ręką/ á iednego z nich pozową/ thedy pozwány muśi wśzytek dług plácić. *GroicPorz* r4 (6); *KrowObr* 12v (12); *RejWiz* A7v (20); Mnodzy łą łtworzeni/ ále máło ich będzie zbáwionych. *Leop* 4.Esdr 8/3; Człowiek niekthory łpráwił wieczérzą wielką/ y wezwał ich wiele. *Leop Luc* 14/16 (23); *RejFig* Cc6; *RejZwierz* 66 (2); *BibRadz Num* 33/54 (33); Vítáwił też áby kápłan nie miał młzey/ gdjeby ich przy namniey trzech nie było łłucháiąc. *BielKron* 150; ktorychełmy fie łtrzegli ieść dla niepokoynego żywotá/ bo ich wiele od nich łtękáło miedzy námi/ áż ieden vmárł. *BielKron* 451v (56); *KwiatKsiqż* Iv; *Paucae quae circum illam essent*, Máło ych zołtáło przy niey. *Mącz* 54e; *Unus ex multis*, Ieden z wielu ich. *Mącz* 236b; *Vincta amicitia inter aliquos*, Spoyone vgruntowáne prziyazni miedzi kilkiem ich. *Mącz* [497]a (40); *Prot* B4v; *SarnUzn* E4v (4); *SienLek* 37v (2); *LeovPrzep* F3v; *RejAp* BB6 (7); *GórnDworz* M2v (2); *GrzepGeom* B2; *HistRzym* 6v (6); *RejPos* 9v (35); *RejPosWiecz*<sup>2</sup> 92 (3); *BiałKat* 113v (3); *GrzegŚm* A2v (3); *KuczbKat* 50 (4); Kogo fie ich wiele boi/ muśi fie theż on wielu bać/ bo iuz też wśzyfcy nań czyháią. *RejZwierc* 145 (15); *BielSpr* 64v; *WujJud* 61 (4); *WujJudConf* 228 (2); *RejPosRozpr* b3 (5); *RejPosWstaw* [41<sup>2</sup>]v (4); Ku ktorym fie wiele ich z ludu zebráło/ á zwálzczá wśzyfcy przelstępcy zakonu *BudBib* 1.Mach 1/55 (8); *HistHel* B4; *MycPrz* I C; *WierKróc* A3v (4); *BiałKaz* F4; *BudNT Act* 19/32; *CzechRozm* A6v (19); *PaprpPan* A4 (5); gdy ieden ábo kilka ich názbyt bogácieią/ á wiele ich vbożeie. *ModrzBaz* 34 (39); *SkarJedn* 23 (2); *KochOdpr* C2v; *Oczko* 23 (2); Mocny Boże/ iákóz ich wielé powłtáło/ iákóz łye ich przeciw mnie síłá zebráło *KochPs* 5 (3); *SkarŻyw* A4v (40); *MWilcHist* F; *StryjKron* 175 (3); *CzechEp* 16 (25); wiele ich miedzy onymi Oycy/ nie łzczyrze/ ále k woli Konftántynufowi Cefárzowi [...] przyzwolić muśieli. *NiemObr* 127 (7); *KochBr* 151; *ReszHoz* 138; *WerGość* 205; *WisznTr* 33 (3); *BielSjem* 25; *PudłFr* 75; Pánłtwá łwieckie opulzczáli/ wiele ich w vbołtwie trwáli *ArtKanc* O15 (6); bo do łádu gdy ieden ábo dwá z ruśnicáim prziydą/ łátwie im ruśnice Stárołtá bierze/ ále kiedy ich łześcdzieśiąt ábo łto prziydzie zá kim z ruśnicáimi trudno tám od tych ruśnice odbieráć *GórnRozm* 12v (3); Abowiém przeciw mocy potrzena ielst síłá/ A síłá co innégo/ ieno gdzie ich síłá? *KochProp* 15; Złe gdzie ich wiele rzádzi: ieden Król niechay będzie. *KochWr* 37 (2); *PaprpUp* B2v (2); *ActReg* 28 (4); Pauci – Máło ich niektorzi. *Calep* 763b; *Phil* H (7); *GórnTroas* 66; *GrabowSet* Y; *KochFrag*

42; *OrzJan* 23 (3); *LatHar* 192 (5); POnieważ wiele ich o to fię kuśiło/ żeby porządną ípifáli hiñtórią o tych íprawách *WujNT Luc* 1/1; Pánie/ ílyfzałem od wiela *ich* o tym mężu/ iáko wiele złego czynił *WujNT Act* 9/13 (64); *JanNKar* Bv (3); Ieñli ich wiele/ to ieñt dwa ábo trzý/ ábo cztárzey/ o Mężobóyfñtwo będą obwinieni *SarnStat* 603 (8); *SiebRozmyśl* [M]v; *GrabPospR* M2; RZadko tám bywa gdzie ich wiele rżadzi, Porżadek, zgodá, y częñto íe błádzi. *KlonKr* A4; *PowodPr* 62; *SkarKaz* 157a (4); *VotSzl* B4 (3); *CiekPotr* 44 (2); *CzahTr* I4v; *GoslCast* 6 (4); *SkarKazSej* 669b; *KlonFlis* C2v (3); *PudłDydo* A3.

**b.** *W przykłádach słownikowych jako odpowiednik łac. „homo” (35), „aliquis” (11) albo w funkcji dopełnienia wymaganego przez czasownik polski lub w funkcji ogólnego wykładnika skłádni rżądu (56)* : Undequaque percunctabar de homine, Wíżędziem íe o nim pytał *Mącz* 72b; Faveo [...] Życzę/ Yeñtem mu dobrze. *Mącz* 120a; Alii facem tradere, Proverbium, Ynñzemu rzecz ábo vrżąd ípuścić którego ón yuż íit yeñt. *Mącz* 120b; Congredere actutum cum homine, Ysc co náprędzey do niego. *Mącz* 147d; Aliquem suspendere et animum alicuius suspendere, Zoñtáwić go w niepewney rzeczy. *Mącz* 289c; Eripuit hominem ex magno periculo, Z wielkíey go niebeśpieczności wyrwał. *Mącz* 346c; Ego bene scio sententiam hominis, Wiem dobrze yáko ón o tym trzyma. *Mącz* 383a; Deserere in malis, W nędzy go opuścić. *Mącz* 387d; Summę in aliquem officiosus. Barzo mu íe rad záchowawa. *Mącz* 432a; Dare viam alicui per fundum suum. Dopuscić mu ciągnąć przes swá máyetność. *Mącz* 492a (56).

**5.** *W funkcji emfatycznej (11)* : y toby mogło być bych miał pewne poñtánowanie domá rycerñtwá/ kthorzy oni niezwykli być ípokoíem/ áni chcá iáko báby proznować *BielKron* 253; A choć by też ínadz żaden ínñzy z ćwiczenia w piśmie pożytek nie był/ kthorych zaiñte wiele ich ieñt/ y wielkich *KwiatKsiąż* G3v; Ieñlibym íe ia chłubił iáką chwałá/ tedyby ni zacz byłá tá chwałá moiá. Ale ieñt Ocyec moy kthory on mnie vwielbi *RejPos* 84; A iuż beśpiecznie próście/ nie iáko Bogá írogiego/ nie iáko bogá pogáññkiego/ ále iáko BOgá á Oycá íwego miłóściwego/ kthory on lepiey wie co wam dáć ma ku pociefze wáñzey *RejPos* 133.

*Połączenie*: »on sam« (7): Cżego áni żadny Święty/ áni Anioł/ áni ítworzenie Boże niemoże vtzynić/ okrom íámego Páná Iezu Kryñtá Syná Bożego/ kthory on íam tylko ieñt/ żywoth *KrowObr* 214v (4); *RejPos* 334 (2); KROłowi nád wñzemi krolmi, á Pánu nád pány/ kthoryż on íam nieśmiertelność ma *ArtKanc* V13.

**6.** *W funkcji zwrotnej (4)* : *RejPs* 203v; A páni/ to ieñt duñzá/ rozniemaga íe gdyż weyżrzy ná tabliczki pífáne/ tho ieñth gdy wípomni ná przeñtepy vcżynione przez nię. *HistRzym* 40v; *BudBib Sap* 13/18; Poñtánowił bijąc íię w pierśi á z niego złości wyganiáiąc/ y w nie dobrá wołá ná żywot wieczny ízczepiác: áby iuż ínáczey żył. *SkarKaz* 349b.

**7.** *W funkcji zaimka „ty” jako wyraz szczególnego szacunku (20)* : Przeto ieñli íe podoba Máieñtatowi wáñzemu daycie mi dzieñić tífąc młodzieñców zbroinych/ obiecuieć záprawdę Dáriuśa y wielką wielkość rycerñtwá íego im wydác *HistAl* E5v; Zle być tobye Adámie íamemu/ Muśim ítworzyć towarzyszá íemu *BielKom* G4; Odpowiedziál Areuná Dawidowi: Pan moy Krol niech gi weźmie/ y ofiáruie iáko íe íemu podoba: mañz y woły ná offiáry zupelne/ y woz/ y iármá ná woły/ ku potrzebie drew. *Leop 2.Reg* 24/22; Cefarz im [*Książętom luterskim*] ná ty ártykuły powiedziál/ niemáią nic

przeczby byli nieprześpiczni/ dofyć im powiedziano/ pokoy od nas w tákich rozmowách dawnymi dekrety [...] Kfiążęćiu Brunzwickiemu iefli niewroćicie máiętności iego/ naydzie ten obyczay/ iáko wroćić mułicie. *BielKron* 221v; Theraz iuż czas Cefarzu y wżytcy pánowie przy nim będący/ ábyście fwemu wrzędowi dofyć czynili *BielKron* 223v (11); Plurima salute Parmenonem summum suum impartit Gnato, Wielmi mu czołem biyę yákołzto wiernemu/ towárziszowi/ wielmi cie pozdrawiam yáko naywierneyfzego fwego towárziszá. *Mącz* 281d; Czemu lie przypátruiącz y ia fługá W.K.M. á rozumieiącz/ że tho wżytko więdze ieft W.K.M. miło/ czo kto dla narodu Polfkiego dobrym vmyfłem czyni/ podiáłem nieco pracey/ ábych mu lie też czymkolwiek popifał. *GórnDworz* A2v (2); A znác záprawdě/ iż P.Bog wedle obietnice fwey/ ferce W.K.M. w miłościwey ręce fwoiey trzymác raczy: ponieważ [...] ci nowey Wiáry budownicy/ dziwnych fortelow pod nim vżywáiącz/ pożyć go z láłki Bożey nie mogą. *WujJud* A8v (2); *WujNT Act* 26/26.

8. W dosłownym tłumaczeniu z hebrajskiego (2) : Słuchay mię Iákobie y wezwany moy Izráelu: ia iefłem on/ ia pierwży/ iam też ołtáteczny [*Is* 48/12] *CzechEp* 272 (2).

\*\* Bez wystarczającego kontekstu (27) : A także niedobrze piłzą ktorzy piłzą gi miałto j/ gdy mówią/ poiął gi s łobą/ miałto póiáł j *MurzOrt* Bv (6); *BielKron* 2 marg; *Mącz* 174b; gdzie lie Ekeinos on/ miałto Hutos ten kładzie. *CzechRozm* 63; z tych dwu fłowek Ten á On zmyflonych *CzechRozm* 63v; bo w greckim auton/ ipfum/ to ieft iego ftoi/ á nie theon/ Deum/ Bogá *CzechRozm* 201v (11); *ZapMaz II G* 78/380v (2); iáko w tym fłowie, wziął ji/ miałto wziął go: álbo fkaráł ji/ miałto, fkaráł go. *JanNKar* E4v (4); *SarnStat* 628.

II. Formy „jego” „,jej” , „ich” w funkcji zaimków dzierżawczych 3 osoby; eius *Murm*, *HistAl Vulg*, *PolAnt*, *Mącz*, *Modrz*, *JanStat*; ipsius *HistAl*, *Vulg*, *PolAnt*, *Mącz*, *Modrz*, *JanStat*; illius *HistAl*, *Vulg*, *PolAnt*; huius *Vulg*, *Mącz*; suus *PolAnt*, *JanStat* (50103) :

1. W funkcji wskazującej [w tym: w funkcji orzecznika 1 r.] (444) : Izem ya nyevylovyl rib pospolythych yego tho yesth szcvk karpny gy gynych wgego sadzawcze *ZapWar* 1516 nr 2195; yakom ya nyenaszla do domv (yego) {slachethnego roslana thamj ze Sgolasszewo} ynye zabrala rzeczy wdomv (yego) *ZapWar* 1529 nr 2357 (120); *BierEz* A3v (3); *OpecŻyw* 44v (9); *HistJóz* A2 (2); *TarDuch* D7 (2); Też gdy vzrzał iednego młodziencza na twarzy fskaradego, ale obyczaiow dobrych y rzekł, dobrota duże iego wiele krafí, iego twarzy przydawa. *BielŻyw* 74 (7); Nieprzyjaciele moi zle mówili naprzeciwno mnie rzekąc/ y kiedyż vmrze y kiedyż zaginie imię iego. *WróbŻołt* 40/6 (3); *RejPs* 119; *ZapMaz V S* 2/332; *RejJóz* A8 (4); *RejKup* k8v (13); *HistAl* C8v; *MurzNT Matth* 26/13 (6); *LubPs* Q (10); *KrowObr* 76v; Y rzekł Dawid. Poprawdzie dármom przyftrzeżał tego wflyfkiego co iego było ná pułfczey/ táko że nic niezginęło z thych rzeczy ktore kniemu náležáły *Leop* 1.Reg 25/21 (20); Páni z muru vžrzawfzy páná foremneho/ Dam miałto rzeklá/ iefli będę zóná iego. *RejZwierz* 24v (3); Abowiem oni wżyfcy ftráfzyli nas mowiąc/ Niechać vftáná ręce ich od roboty áby nie byłá dokończona *BibRadz* 2.*Esdr* 6/9 (42); mąż ieden przywiódł do mnie więźniá rzekąc/ ftrzeż mi go/ ále iefliby mi go wypuścił/ twoiá dużá zá iego będzie *BielKron* 85v; A gdy mu powiedziano iż lie nań grozi brát Domicyanus o pánftwo/ powiedzwał głofem: wżytko to nic/ iuż Bog przeżrzał śmierć moię y iego żywot *BielKron* 148 (23); *GórnDworz* O4; rofkazał fwemu włodárzowi áby vczynił czeládzi wefołe godowánie/ á dał káždemu ktoż cze<sup>80</sup> żáda/ y rzekł: Acz ia ich pan iefłem fmutny/

ále wždy czeladź niebądź fmutna te<sup>80</sup> dnia *HistRzym* 22 (7); *RejPos* 65v (10); *GrzegŚm* 27; *HistLan* Dv (3); *RejZwierc* 197v; *BielSpr* 46; *BudBib Gen* 32/20 (24); *BudNT przedm* a5 (5); *SkarJedn* 320 (2); áby miał fłyfzány Ten głos być miedzy pogány/ Gdzie teraz ich on bóg fławny/ Ich obróncá/ y ftróż dawny? *KochPs* 120 (20); A do corki fię obrociwfy rzecz: Boże któryś gory niewzrufzone vmocnił: rácz telz ferce iey w boiazni twej pośilić. *SkarŻyw* 224 (14); *MWilkHist* D2v (3); *StryjKron* 477; *BielSjem* 10; *KochPieś* 26; *ArtKanc* A5v; A mnie Czárt (práwi) po iego duży? Wolałbym te pieniądze co ze mnie złupił. *GórnRozm* G3; *GrabowSet* B3 (3); *LatHar* 359 (10); *WujNT Matth* 9/21 (19); *SkarKaz* )(3v (6); *CzahTr* Kv; *SkarKazSej* 673b; Kiedy przedawcá chytry/ á kupiec przyglupi. Więc mowią/ Miał dzień biały/ czemu nie oglądał? Tom zá iego pieniądze sprzedał/ czego żądał. *KlonWor* 66.

Wyrażenie: »jego własny« (1): Hoyda hoyda í nim polkokiem Za iego włafnim wirokiem. *RejKup* h3.

a. Wskazuje na osobę lub rzecz wcześniej wskazaną zaimkiem „ten” lub „2.on” (33) : Iakom ya oney nyeubil wdomu v oicza yei *ZapWar* 1550 nr 2673 (4); *RejKup* bb3 (2); *HistAl* D8v; IDąc potym Iezus mimo/ vyżrzał człowieká flepego od národzenia/ y pytáli go zwolennicy iego: Miftrzu/ kto zgrzelzył/ ten/ czyli rodzicy iego/ áby fie flepym národził? *Leop Ioann* 9/2 (4); *RejZwierc* 30v; Ná ofthátek pořłał do nich fyná fwego/ mowiąc/ Będą fię wřtydác fyná mego Ale robotnicy vyzrawfy fyná/ rzekli fami w łobie/ Tenći ieřt dziedzic/ podźcie/ zábiymy go/ y podąđzmy dziedzictwo iego. *BibRadz Matth* 21/38; nawyřzífy Burgrábiá zopythał wřzytkich okolicznie řthoiących/ po Czeřku mowiąc: Chcećiefz wy fie themu iáko krolowi poddác/ á iego mu kroleřthwá pomoc mocnić *BielKron* 329v (2); *GórnDworz* Dd3; *HistRzym* 4 (2); *BialKat* 184v; *RejZwierc* 174; *BudNT Ioann* 9/21; *KochOdpr* B4; *KochPs* 48; *ActReg* 139; *WujNT Matth* 13/56 (7); Otóż iuz puřć owégo/ á vkrzyżuy tego/ Vkrzyżuy/ vkrzyżuy: Nic to/ chociaź krew iego Będzie ná nas *SiebRozmyřl* H3; *ZbylPrzyg* A2.

## 2. W funkcji anaforycznej (49545) :

A. Nawiązuje do rzeczownika (przymiotnika lub zaimka w funkcji rzeczownika) (41065) :

a. W zdaniu pojedynczym [w tym w orzeczniku 2 r.] (7798) : *LibLeg* 3/33v (85); *ZapWar* 1507 nr 1900 (235); *MetrKor* 26/62v (24); *ListRzeź* w. 34; *BierRaj* 17v; *PowUrb* +3; Odpowieday głupiemu podług iego głupolći *March*<sup>1</sup> A4v; *BierEz kt* (3); *OpecŻyw* C2v (62); *OpecŻywSandR* 3v (3); *ForCnR kt* (5); *PatKaz I* 5 (3); *PatKaz II* 21 (33); *PatKaz III* 98v (19); *Murm* 130; *Mymer*<sup>1</sup> nlb 1 (7); *HistJóz* A2v (6); *KlerPow* 2 (2); *TarDuch* B5v (7); *FalZioł kt* (158); *BielŻyw* 75 (9); *GlabGad* B2v (15); *MiechGlab* \*2v (19); *KłosAlg* F3v; *March*<sup>3</sup> V5v; Teź iako pan bog ieřt miłofierny płacząc wřzelkiem według wczynkow iego. *WróbŻołt* [T3] (36); *WróbŻołtGlab* A4; *RejŁas* w. 63; *RejPs* 22v (45); *ComCrac* 13 (11); *LibMal* 1543/67v (27); *RejRozpr* C3; *ConPiotr* 30v (2); *LudWieř* A2; *SeklWyzn ktv* (17); *RejJóz* A2v (5); *SeklKat* A3v (40); *RejKup* b2 (14); *RejKupSekl* a5 (6); *HistAl* A (18); *KromRozm I* A2 (26); *MurzHist* Bv (23); *MurzNT* A4 (30); *KromRozm II* a2 (26); *KromRozm III* A4v (55); *Diar* 43 (13); *DiarDop* 111 (3); *BielKom kt* (7); *GliczKsiąź* B3v (8); *LubPs* A2 (167); *GroicPorz* a (41); Tákże Lucyfá trzećiego/ Izali Rzymiáne dla iego złořci nie wygnáli? *KrowObr* 39 (316); *RejWiz* A2 (36); A wczynił Bog beřtyie według ofob řwoich/ bydło y wřzelkye robáctwo ziemne w ofobách ich. *Leop Gen* 1/25 (367); *OrzList* e (6); *UstPraw* A4v (18); *LeszczRzecz* A6; *RejZwierc* 24v (15); *RejZwierc*

[Wirzb] A4v; WyprKr 3 (2); BibRadz \*2 (376); OrzRozm C3v (22); Oto przyŝedł Pan w mocy ŝwiętych iego/ ładzić wŝytki z niemiloŝciwych wczynkow ich. BielKron 3v (380); GrzegRóżn kt (54); KwiatKsiąż B4v (5); Fortunis omnibus aliquem evertere Wywnętrzić kogo z yego mayętnoŝci. Mącz 135a; Reddere alicui suum honorem, Przywrócić komu yego wżąd. Mącz 157c (41); OrzQuin B4 (46); Prot Bv (2); SarnUzn Cv (9); SienLek 1 (17); LeovPrzep av (2); RejAp AA7v (245); GórnDworz F6v (17); HistRzym 3v (24); iż kęs chlebá podałz vbogiemu/ á z drugiegobyŝ rad wydárł y duŝę iego. RejPos 163; gdy Anyoł oycu tego to Ianá s. Zácháriałzowi opowiadał o poczęciu iego RejPos 320v (667); RejPosWiecz<sup>2</sup> 90v (22); RejPosWiecz<sup>3</sup> 96 (6); BiałKat kt (43); BielSat B3 (2); KwiatOpis C4 (2); GrzegŚm A3 (10); HistLan B2v (4); KuczbKat 1 (29); nie wiedząc nic áni o Bogu/ áni o woley Boŝey/ áni o zakonie iego RejZwierz A3; kto będąc miłofierdziem wzrufzony/ wpađtemu/ wćińionemu/ ftrapionemu/ z wpađku iego/ s krzywdy iego/ z wćińienia iego pomoŝe/ á w tym go rátuie. RejZwierz 94 (177); BielSpr 28 (4); KochMon 29; WujJud B4 (65); WujJudConf 8 (29); RejPosRozpr b4 (3); RejPosWstaw 21v (18); A (ták) weyrzyż ná modlitwę ŝługi twego y ná proŝbę iego o Iehowo Boŝe moy BudBib 2.Par 6/19 (393); BudBibKaw A2 (2); HistHel [A2] (3); MycPrz I B2; BiałKaz A4v (10); BudNT przedm a5 (33); StryjWjaz B (2); CzechRozm A3 (231); PaprPan kt (19); KarnNap ktv (20); ModrzBaz 3v (70); ModrzBazBud π5 (5); SkarJedn A7v (81); KochOdpr D2; Oczko 2 (9); KochPs 10 (30); SkarŻyw A2v (297); mayá wŝytke pćzoly ŝzołtacz Criŝtophowy dwrlyŝewy y ŝzyenyne yego: y dzatkom ych ZapKoŝcier 1583/37 (136); KochTr 11 (3); StryjKron A (61); Symbolum Athánázego nie iest iego. CzechEp 226 marg (173); CzechEpPORz \*2 (3); KochJez A4v (2); ábych Papieŝnikom ich nieŝtátek pokazał NiemObr 122 (62); KochEpit A3 (2); KochDz 105 (2); KochPhaen 5 (3); KochSz A4; KochMRot A2v (3); ReszPrz 6 (17); ReszHoz 114; ReszList 149 (6); WerGoŝc 219 (5); WerKaz 291 (3); BielSenJoach 1; KochTarn 73; PudłFr 33 (2); ArtKanc kt (56); BielRozm 11; przyiedzie wywołány do teŝcia ŝwego w dom/ y corká iego/ á z żoną ŝwoią GórnRozm I3 (17); KmitaPsal A5; KochWr 22 (3); PaprUp B3 (8); ZawJeft 10 (2); ActReg 3 (17); Calep 477b (2); GostGosp 24 (7); GostGospSieb +3; GrochKal 5 (4); Phil F2 (13); Zá tym ŝyn mátcę/ á mátká ŝynowi/ Y ŝwóy/ y iego ŝłowy žal odnowi. GórnTroas 68 (4); GrabowSet H (9); OrzJan 13 (11); WyprPl B4; LatHar +4 (178); KołakCath A4; KołakCathOkuń A2v; KołakSzczęŝl B2v (2); RybGęŝli A4 (4); á tedy odda káŝdemu według wczynkow iego. WujNT Matth 16/27 (375); WysKaz 2 (3); JanNKar A2v (6); SarnStat \*8 (534); SiebRozmyŝl [A2]v (14); GrabPospR K2 (3); KlonKr C2v (3); KmitaSpit A4v (3); PowodPr 4 (62); SkarKaz )(2 (144); VotSzl A2v (6); CiekPotr 1 (7); CzahTr A2v (5); GosłCast 12 (4); PaxLiz A4 (4); y krolá w poŝłách iego/ y P. Bogá w koŝciołach iego łżąc. SkarKazSej 681a (60); KlonFlis A3v; á nikomu Nie zayżrzy iego ŝzczęŝcia KlonWor 44 (6); ZbyłPrzyg A3v; SzarzRyt kt; SzarzRytJSzarz nlb 2.

Brak zgody gramatycznej (14): PatKaz II 81; WróbŻołt oo6v; áby rádzili o obronie przeciw Turkom y pomocnikom ie<sup>80</sup>. BielKron 192v; potym przez kilká fet lat po Apoŝtolech ŝtał Koŝcioł Powŝzechny w doŝtátecznym porządku/ choćiaż ielźcze tey Rzymŝkiej głowy y przodkowánia iego nic ŝlychác nie było. WujJudConf 125v; A przedię nigdy żadney oŝoby ná zdrowiu ciáłá iego/ nie tylko nie zábijáiąc/ ále teŝ áni obraŝzáiąc CzechRozm 242; ábych ia teŝ (mowi P. Bog) oddał káŝdemu według

vczynkow iego/ y według owocow wymyśłow ich *StryjKron* 6; *WujNT* 75 marg; *VStawiamy/ aby* żaden Zyd nie przysięgał ná Rodał ich/ iedno o wielkie íprawy *SarnStat* 255 (6); *PowodPr* 63.

**Wyrażenia:** »jego samego« [szyk 4:1] (5): *GliczKsiąż* Q2v; *Mącz* 432c; gdyż tego [pana] zdrowie zá cnotliwemi iego íprawami/ milfze/ y drofzłze záwdy v poddanych będzie/ niż włafne zdrowie ich lámych. *Górndworz* Gg7; *CzechEp* 118 marg; *SarnStat* 1204.

»jego własny« = *proprius Vulg, Modrz; suus JanStat* [szyk 50:24] (74): *LibMal* 1544/91 (3); *LibLeg* 11/171v; *MurzNT* 11; kthoryby też Prává Mieyłkie Polakom włafnym ich ięzykiem doftátecznie wydał *GroicPorz* A3v (2); *KrowObr* 19 (5); *RejWiz* 171; *Leop* 1.Cor 15/38; *RejZwierz* 46; *KwiatKsiąż* I3v; *Mącz* 375a; *SienLek* a4v; *Górndworz* Ee5v; *RejPos* 72v (10); *KuczKat* 140; *RejZwierz* 10v; *RejPosRozpr* b4 (2); *BudBib* c marg, *CzechRozm* 124v (4); á poddanego żadnego rzeczy iego włafnych niebierze/ áni brać może. *ModrzBaz* 48 (2); *Oczko* [40]; *ZapKościer* 1582/27v (3); ípokoyne wiary íwey y nabożeńftwá pilnowáli/ y wzywáli. A nikt nigdy gwałtem od iego włafney do ínfzey niewolon nie był *CzechEp* 13 (4); *ZawJeft* 11; *GostGosp* 2 (2); Inych tylko ich włafné dotknęły przygody/ Mnie wżytkich: komu co źle/ mój to płacz/ mé łzkody. *Górntroas* 69; *WujNT* 329 (2); dał mi też Orthogrąphią Polšką tegóz Kochánowskiého, ręką włafną iego pífaną. *JanNKar* D3v (2); *SarnStat* 27 (17); *GoslCast* 71.

»włafciwy jego« (1): iáko ku włafnému cíálu włafciwé iego członki przywróciliłmy. *SarnStat* 1027.

**a.** *Jako składnik zdania względnego nawiązuje do wprowadzającego to zdanie zaimka względnego* (14) : Taki był bogacz y takowych íełt dołfyc ktorych Bog íełt ich tłufty brzuch *SeklKat* R2v; Kto to fiedzi ná tym iáfnym á wielkim máyefstacie/ niktci ínfzy iedno on o ktorym nam Anyeli powiedáli przy w niebo wftąpieniu iego *RejAp* 172; bo on godzien íełt odpufzczenia/ komu nátychmiałt vczynku iego žal. *ModrzBaz* 98v; *SkarŻyw* 250; *StryjKron* 532; *ActReg* 134 (2); kto będzie ná dáchu/ á naczynie iego w domu; niechayże nie fchodzi brać ie *WujNT Luc* 17/31; A kogo z rieífttru záwołaią do íprawy iego/ nie z żadnym tumultem do íprawy íwey przyftąpić y do gmáchu wchodzić ma *SarnStat* 857 (3).

**Wyrażenie:** »jego własny« [szyk 2:1] (3): *RejPos* 200v; że ci łácno mogą być zwyciężeni/ ktore iuz włafne ich bunty zwyciężyły [!]. *ModrzBaz* 114; *ActReg* 134.

**b.** *W zdaniu złożonym [w tym: w orzeczniku 101 r.] (16667) :* *ZapWar* 1502 nr 1906 (99); *BierRaj* 19v (3); *PowUrb* +4 (2); Kiedy mocnieyłfy zwycięży mdleyłfego/ tedy bierze włfytko ymienie iego. *March*<sup>1</sup> A4 (4); *MetrKor* 34/134v (19); Boć ten człowiek kędy poydzie/ O nas wżędy mowić będzie: Y wwierzą iego mowie *BierEz* G4 (48); Inij robili/ a wyście na ijch robotę wełfli. *OpecŻyw* 50v (247); *OpecŻywList* C (2); *OpecŻywPrzedm* C3v (6); *OpecŻywSandR* nlb 4v (2); *ForCnR* A2 (9); *PatKaz I* 1v (26); *PatKaz II* 20v (195); *PatKaz III* 87v (56); *HistJóz* A2 (24); *TarDuch* A4 (6); *FalZioł* +2 (216); *BielŻyw* nlb 6 (51); *BielŻywGlab* nlb 9 (3); *GlabGad* A5 (48); *March*<sup>2</sup> D3; *MiechGlab* 3 (20); *BierRozm* 6 (5); atak teras do przyaczielia v.k.m. do pana mego Czefłarza Tvreczkiego, przifledł y pokorę przędnym vdzialał pyotr woyewodą ktorą yego obacziwłchi pan moy Czefłarz Tvreczkii a przyacziel v.K.m. wżitkie yego zle vczinky yemv odpvczył *LibLeg* 10/65v (151); *March*<sup>3</sup> T7 (3); *WróbŻołt* B6v (37); *WróbŻołtGlab* A4; BY íe kto napilniey ftárał aby co narychley dom íwoy budował prozne to iego będzie ftáranie/ íełfli komu bog tego niepomoże *RejPs* 194v (212); *ComCrac* 14 (12); *LibMal*

1543/68v (40); *RejRozpr* B3 (4); *ConPiotr* 34; *SeklWyzn ktv* (31); Czoć lie tknie flachetney paniey Nie myliłz lie na cznocie iey *RejJóz* G4v (19); Niepoządai zony/ flugi/ konia/ wołu/ fwego bliźnego/ áni żadnei rzeczi ktora iest iego *SeklKat* B3v (81); *RejKup* e8v (65); *RejKupSekl* a3v (7); *HistAl* Av (97); *HistAlHUNG* A3v; *KromRozm I* B4 (20); *MurzHist* C4 (40); *MurzNT* A2 (52); *KromRozm II* c (32); ktorzy opánowawłfy ludźye wolne/ nye ich/ ále tylko fwego pożytku pátrzą. *KromRozm III* M7 (65); *Diar* 21 (23); *DiarDop* 101 (3); *MrowPieś* A2 (4); *BielKom nlb* 3 (20); *GliczKsiąż* B (40); Iż po śmierci bogaczá wśytko zołtawa/ tylkoż iego (iáko mówią) zyłku/ co zánioł w pyłku. *LubPs* N2v *marg* (382); Naprzod/ zábije kto kogo áby Imienie iego wydárł y połyadł *GroicPorz* 112 (81); *GroicPorzRej* C4; *SeklPieś* 31 [2 r.]; *KrowObr* A (206); *RejWiz* 8v (146); Dawid rozgniewał lie ná Nabálá prze niemilofierdzie iego/ ále Abigáil zóná iego vkrociłá gniew iego/ ktora po śmierci Nabálá poiął Dawid *Leop* 1.Reg 25 *arg* (871); *OrzList* b4v (25); *UstPraw* A2v (43); *KochZuz ktv* (5); IEden z dziewczką coś mowił/ v okná pilnego/ Przyłzłá mátká świadomá będąc cnoty iego. *RejFig* Aa6v (6); *RejZwierz* 1v (60); *RejZwierz [Wirzb]* A4v [2 r.]; Znac Pan ktorzy łá iego. *BibRadz* 2.Tim 2/19 (549); *BibRadzBaz ktv* [2 r.]; *Goski* A3v; *OrzRozm D2* (50); y kłiązki nápiłá hánbiąc Luteryany/ ktore tym zowiązál/ yżbych wolał być pod Turkiem niż pod Ípráwą ich *BielKron* 221 (1247); *GrzegRóżn* N2 (29); *KochSat* A3 (2); *KochZg* A3; *KwiatKsiąż* A4v (25); *Mącz* 6d (42); *OrzQuin* A2 (63); *Prot* A4v (9); *ProtStoj* E2; *SarnUzn* B6 (15); *SienLek* 1v (46); *SienLekAndr* a3; *LeovPrzep* b2 (8); *LeovPrzepSamb* b4; *RejAp* AA3v (555); kiedy z rzeczy tey/ ktora do ciebie kto czyni/ to bierzelz czo twoiey/ nie iego/ łlawie/ ábo pożytkowi służy. *GórnDworz* R4v (173); *GrzepGeom* A3v (8); *HistRzym kt* (144); Gdyż o kruczętoch ták powiedáią/ iż lie biało rodzą/ á odleca ich ná niemáły čás rodziej ich/ mnimáiąc áby nie ich dzieci były *RejPos* 81v; tedy przedlie onemu łtrapyonemu od ciebie zawnždy musi wyniść to wśytko ná pociechę iego: á tobie zawnždy ná mámá pomłtę twoię á ná vpadek twoy. *RejPos* 192 (2732); *RejPosWiecz*<sup>2</sup> 91 (24); *RejPosWiecz*<sup>3</sup> 96 (19); *BialKat* a2 (81); *BielSat* B3v (10); *KwiatOpis* B4; *GrzegŚm [A]*v (28); *HistLan* A2 (25); *KuczbKat* 15 (63); A konik/ chártek/ ptałzek/ ielli lie co v páná Zięciá przytrefi to iuz nie iego/ páná Szwagrowo *RejZwierc* 31 (473); ále tho máią práwo/ ktory co pierwey połtrzeli z łuku to iego *BielSpr* 68 (69); *KochMon* 22 (6); Obraz Krolewki/ á łam Krol/ iedno łá: kto tedy czci obraz iego/ łámego Krolá w nim czci *WujJud* 46v (138); *WujJudConf* 15v (39); *RejPosRozpr* b3 (15); *RejPosWstaw* 21 v (31); Porąbcié drzewo/ á obetnicié gałęzie iego/ zrzucié latorośli iego/ á rozprofłcié owoce iego/ niech będą rozpędzone zwierzęta z pod niego/ á ptacy z gąłęzia iego. *BudBib Dan* 4/14[11] (622); *HistHel [A2]*v (5); *MycPrz I [A3]*v (19); *Strum* I4 (6); *WierKróc* A2v (5); *BialKaz* B3v (42); *BudNT przedm* a2 (60); *StryjWjaz* A2v (5); *CzechRozm* A4v (405); *PaprPan* A3 (66); *KarnNap ktv* (27); *ModrzBaz* 1v (187); *ModrzBazBud* π5 (3); *SkarJedn* A2v (157); *KochOdpr* A3v (3); *Oczko* 3v (25); Gdzie pan lud fwóy ták wielce rozmnożył/ że go silnieyłym nieprzijiációl vczynił iego. *KochPs* 158 (90); wrócił lie wdom Epiphániuszá/ y tám go y fiołtrę iego/ wiary świętey náuczył *SkarŻyw* 452 (716); *ZapKóscier* 1579/2 (52); *MWilKHist* A4 (5); *StryjKron* A6 (163); Złoto wálze y srebro wálze porzdewiáło: á rdzá ich będzie wam ná świadectwo. *CzechEp* 50 (341); *CzechEpPORz* \*4v; *KochJez* B4v; przypifuią niektore księgi temu Iuřtynowi/ ktore nigdy iego nie były *NiemObr* 124 (174); *KochEpit* A2v; *KochFr* 6 (7); *KlonŻal* A2v (2); *KochDz* 108 (2); *KochEpitCat* 110; *KochPhaen* 7 (6); *KochSz* A3v (3); *KochWz* 136 (3); *KochMRot kt* (7);



*ReszPrz* 3 (36); *ReszHoz* 118 (13); *ReszList* 143 (28); *WerGośc* 203 (16); *WerKaz* 280 (16); *WisznTr* 3 (4); *BielSen* 15; *BielSjem* 7 (3); *KochPieś* 10 (4); *KochSob* 59 (3); *KochTarn* 74 (5); *PudłFr* 7 (8); *ArtKanc* A4v (95); *BielRozm* 1 (7); *GórnRozm* A (45); *KochProp* 8; *KochPropKKoch* 4; *KochWr* 24 (6); *Paprup* A2 (64); *ZawJeft* 5 (17); *ActReg* 19 (62); *GostGosp* 1 (15); *GostGospSieb* +2v [2 r.]; *GrochKal* 6 (4); *Phil* Bv (44); Ia za kim iść mam/ powiedz/ y w czyy okręt wsięde? Kto mój pan/ á ia iego niewolnicą będę? *GórnTroas* 64 (20); *KochCn* B3v; *KochCz* A3v (4); *KochCzJan* A2 (4); *KochPij* C2; *GrabowSet* A2 (45); *KochAp* 7 (5); *KochFrag* 16 (12); *KochFragJan* 4; *OrzJan* 6 (39); *OstrEpit* A2; *WyprPl* A2v (3); *LatHar* +3 (215); *KołąkCath* A4 (8); *KołąkSzczęśl* Av (15); *RybGęśli* A2v (7); *WujNT* ktv (540); *WysKaz* 6 (15); *JanNKar* B (12); *JanNKarKoch* F4v; Ieśli kto będzie obwinión, iz sługá iego dóm zgwałcił. *SarnStat* 647 (415); *SiebRozmysł* [A3]v (51); *WitosłLut* A2 (5); *ZapMaz* II G 97/90v; *GrabPospR* K2v (8); *KlonKr* wstęp A2 (14); *KmitaSpit* A4 (5); *PowodPr* 2 (70); *SkarKaz* (2 (279); *VitSzl* A2 (14); *CiekPotr* 12 (9); *CiekPotrHerb* 4; *CzahTr* B2 (16); *GosłCast* 7 (18); *PaxLiz* A2 (6); *SkarKazSej* 657a (122); *KlonFlis* A2v (7); *SkorWinsz* ktv; *SapEpit* A4v (6); *KlonWor* 3 (17); *PudłDydo* A2v (2); *RybWit* B3v (2); *SzarcRyt* B4 (2); *SzarcRytJSzarc* nlb 2 [2 r.].

*Brak zgody gramatycznej* (62): Offa albo pfczoła gdy vkaři, thedy bywa fpuchnienie gorące á cżyrwone/ á żądło gich tam zołtanie gdzie zapchną. *FalZioł* IV 28d (3); *BierRozm* 17; *ComCrac* 22; *RejRozm* 407; *HistAl* H7 (2); *MurzHist* Q3; *LibMal* 1554/190v; Nie broń dzyecióm náuki miernego karánia/ Wybáwifz iego dułżę/ s pykielnego zdánia. *BielKom* C2v; *GroicPorz* e3; Vkażęc wnet káždego w iego máieftacie/ Snádnie ich chytre fpráwy s poftáwy poznacie. *RejWiz* 165; *Leop* Ez 33 arg; *UstPraw* E2v (2); *BibRadz* Gen 1 arg; lecz nięwiáfty [!] v nich fą bárzo chćiwe/ ták iz mężóm dawáią tákie trunki s ktorych iey wołá nápełni. *BielKron* 445 (3); *GórnDworz* Ev; *RejPos* 128 (2); *RejZwierc* 72v (2); *BielSpr* b3v (2); *BudBib* Gen 6/13 (4); A gdy mąż niedopułżcza ábo niewie/ á iáko fię ich żonám godzi/ do igry/ bieśiad álbo do tańcow chodźić? *ModrzBaz* 55 (3); *SkarJedn* 272; *KochPs* 14 (2); Miał ku onym fwoim ciężkoścóm y tę niemnieyfzą/ ifz oney dziećiny pilnowáł/ y ftárác fię o iego wychowánie musiał. *SkarŻyw* 184 (6); *WerKaz* 290; *GostGosp* 114; *GrabowSet* R2; A Rotmiftrze máią tego doyżrzcę/ iákoby fie káždy towarzysz iego opátrzył doftátecznie do obozu żywnością *SarnStat* 366 (9); poćiechę/ w któryś fię kochálá/ Máłz závády przed oczymá/ pátrzył ná twarz iego *SiebRozmysł* L; Do tego iákoś káždą rzecz zefromociłá/ Iákoś w niwecz ieich piękną bárwę obrociłá. *WitosłLut* A5v; *PowodPr* 63; *SkarKaz* 386b (3); *RybWit* C2v.

*Fraza*: »co jego (a. jej, a. ich) jest (a. było)« [w tym: co jego własne jest (3)] [szyk zmienny] (33): *GliczKsiąż* M6v; gdy by káždemu wolno było przywłászczác fobie co nie ieft iego. *GroicPorz* kk2v (2); Wnidźcie do domu oney niewiáfty wżetecznicę/ á wywiedzćie iá z támtąd ze wżytkim co ieft iey *BibRadz* Ios 6/22 (4); *BielKron* 382; *SarnUzn* H3v; Abowiem byfcie chodzili wedle fwiáthá/ pewnieby theż fwiát mufiál to miłowác co iego włáfnego jeft. *RejPos* 333 (2); *RejZwierc* 71; *WujJud* 122v (2); *CzechRozm* 110 (2); *ModrzBaz* 18 (3); A nikomu innemu iedno Piotrowi Chryftus to co iego ieft w zupełności nie dáł. *SkarJedn* 70; Wízytko v Heretykow zarázliwe/ y nie fię co ich ieft dotykać niekazano. Num. 12. *SkarŻyw* 483 marg (2); *CzechEp* 22 (6); *KochCn* B3; *WujNT* 93 (2); *SarnStat* 138; *SkarKaz* 43b.

Wyrażenia: »jego samego« = *ipsius Vulg; eius solius PolAnt (20): PatKaz III 109; MetrKor 59/77; LibLeg 11/163v; MurzNT 78v; LubPs ff4; Otho thá byłá niepráwość Sodomy fioftry twoiey/ Pychá/ Sytość chlebá/ y obfitość/ y proznowanie/ iey fámeý y corek iey Leop Ez 16/49; Magnesia, Kráýiná Mácedonieý pográniczna Tefálíeý álbo fnádź yeft yey fámeý częśc. Mqcz 204d; między ktoremi przyczynámi/ widzi mi fie/ iż Forthuná ma przodek/ á ledwo to/ nie iey fámeý dzieło GórnDworz D3; RejPos 259; BudBib Ps 149/13; CzechRozm 110; CzechEp 295; PaprUp H (2); Phil B3; LatHar 514; WujNT przedm 27; SarnStat 389; PowodPr 14; SkarKaz 579b.*

»jego własny (a. włosny)« = *suus Modrz; proprius JanStat [szyk 75:35] (108): BielŻyw 168; RejPs 111; GroicPorz a3v (2); KrowObr C2 (6); UstPraw B (2); RejFig Bb3; RejŻwierz 42v; BibRadz Act 1/19; álbo nam po Kroloch nic/ álbo to ich właśny vrząd Krolewłki ieft: áby oni ták ízpátney íwey woley/ ludziom íwowlonym/ w Krolestwách íwych nie dopuřczáli OrzRozm A3 (3); Kfiáżę Sálfkie zebráło fie z ludem ná Maurycyulá/ pobrał mu w Turyngiey y w Myřzeńfkieý żiemí/ nie tylko íwoie/ ále y iego włafne miáftá BielKron 228v (6); GrzegRóżn A4 (2); KwiatKsiąż E4; OrzQuin L2v; RejAp AA6v (2); á zá tym káždy ociec tákby był pewien potomńthwá że ieft iego włafne GórnDworz Z7v (4); drudzy márníe poginęli/ ták iż pśi włafni ich łeptáli krew ich RejPos 264v (15); RejPosWiecz<sup>2</sup> 92v; HistLan B4 (2); y zásię/ iáko to że pátrzą oczy/ nie iedno się do ich włafnego/ ále do wřzyftkich członkow pólpolitego póżytku ściága KuczKat 225; RejŻwierz 43v (4); WujJudConf 22v; MycPrz I Cv; BudNT przedm a3v; CzechRozm 150v (3); Ale Pan/ ktory to ná řercu íwem pilnie wważy/ że on nád ludem ieft przełożonym/ nie dla siebie/ ále dla tegoż ludu/ ten ták będzie rozumiał/ że nic niemáź iego włafnego/ ále wřzytko Rzeczypólpolitey ModrzBaz 22v (2); SkarŻyw 537; StryjKron 497 (2); ZapKóścier 1582/31v (3); CzechEp 29 (10); NiemObr 9 (2); ReszPrz 49; ReszHoz 127; ReszList 164; GórnRozm H4v; ActReg 26; KochCz A4v; KochCzJan A2v; KochPij C2; WujNT 526 (3); JanNKar D (2); SarnStat 522 (5); SiebRozmyśl I2v; SkarKaz 349a; CzahTr A3v; KlonWor 72. Cf Frazá.*

»jego włafciwy« (4): KwiatKsiąż E3; że káždy narod w tym przechodził/ co było iego włafciwe GórnDworz E3; WujJud 175v; KlonWor 60.

c. W stosunku nawiązania [w tym: w orzeczniku 47 r.] (16600) : ZapWar 1508 nr 1991 (15); MetrKor 26/62 (13); bocyem co kolwiek fin twoy gdi tu nařwyecye bil dzyalal zamya dzyalal [...] Przetoff prořfa yego pořluffenřtwo nyechay wimowy nyepořluffńnoř moyá yego pokora picha moyá yego cyrplywoř gnyew moy yego wřcyaglywoř íbitek moy yego lařkawoř zloř moyá/ yego dořkonaloř nyedořtatek moy. BierRaj 23 (10); PowUrb + (3); March<sup>1</sup> A2 (7); Drwořzczep ieden vbogi był [...] Siekierá mu řie wymknęłá/ A ták w rzece vtonełá. On ná brzegu řiedząc plákał/ Owa řie mu Bog vkazał: Złotá řiekierę trzymáiąc/ Ieřli ieft iego pyťáiąc. BierEz L2 (68); Iezufa milęgo chćiano včzynitz krolem. Ka: 48 Widząc lud póřpolity ten dziw [...] a báczątź iego rořtropnořtz chcieli gij krolem wybratz. Miły iezus to widzátź/ vciękl ná gorę przed nimi OpecŻyw 53 (333); OpecŻywList Cv (7); OpecŻywPrzedm C3; ForCnR A3v (8); PatKaz I 3 (16); PatKaz II 19 (97); PatKaz III 87 (54); HistJóz Av (31); KlerPow 4 [2 r.]; TarDuch A2 (24); á tak rzodkiew ieft dobra tym ludziom kthorzy puchną s řtrony flegmy zimney. Też gdy fok rzodkwiany albo woda iey będzie zmieřzana z mąką kákolowá, włofi rořci FalZioł I 117a; (nagł) Michunki. Połacinie Alkakenge. (—) ICh wodka ieřth dziwney

mocy wpędzeniu vriny *FalZioł* II 8a (279); *BielŻyw* 2 (85); *BielŻywGlab nlb* 8 (6); *GlabGad* A3 (32); *MiechGlab ktv* (39); *BierRozm* 5 (13); *KłosAlg* Av (2); *KlerWes* A (8); *March*<sup>3</sup> T7; *WróbŻołt* B (133); *WróbŻołtGlab* A2v (11); *LibLeg* 6/78v (77); *RejŁas* w. 61; *RejPs* 16v (373); *ComCrac* 11v (4); *LibMal* 1543/70v (97); *RejRozpr* B3 (6); *ConPiotr* 30 (2); *SeklWyzn* 4 (10); *RejJóz* A3 (27); *SeklKat* A2 (57); *RejKup* c6v (60); *RejKupSekl* a7v [2 r.]; *HistAl* A (58); *HistAlHUNG* A4; *KromRozm I* Bv (24); *MurzHist* C4 (73); *MurzNT* A4 (83); *KromRozm II* b2 (36); *KromRozm III* A5 (59); *Diar* 32 (7); *DiarDop* 101 (4); *MrowPieś* A2 (4); *BielKom* nlb 7 (7); *GliczKsiąż* B5v (28); *Pyołnká* pierwfza Moizełzá męzá Bożego/ [...] Notá iey iáko Płalm XXXII. *LubPs* gg2v (444); *GroicPorz* bv (36); *KrowObr* A (88); *RejWiz* A5 (215); Bo á co ná tym/ iż niektorzy z nich nieuwierzyli? A więc niedowiártwo ich wiarę Bożą wyniłfczyło? *Leop Rom* 3/3 (616); *OrzList* e4v (9); *UstPraw* A4v (7); *KochZuz* A2 (8); *LeszczRzecz* A2v (8); *RejFig* Aa8; *RejZwierz* 5v (82); Oddam teraz fluby moje Pánu przed wšytkiem ludem iego. Śmierć miłofiernych iego iefth droga przed oczymá Páńfkimi. *BibRadz Ps* 115/14 (874); *BibRadzBaz ktv*; *OrzRozm* C2 (18); rzekli: Ono wykłádácž fnow przyzedł/ zábiemy go. Ruben chcąc go wybáwić/ rzekł: Nie wylewaymy krwi ie<sup>80</sup> *BielKron* 16; Vżywał rády Wulpianá Ráyce męzá roftropnego/ ná ktorego fie byli Rycerze rzućili z zawiści/ chcieli go zábić. Cefarz rzućił fie padł ná nim/ záftáwił fwoie zdrowie zá iego *BielKron* 151; Látá 1381. Semowit fyn Troydenow Mázowieckie kfiążę vmárło [...] Drugá żonę miał kfiążęćią Zámбиеńskiego corę bárzo cudną/ ktora gdy mu porodziła fyná/ nie wierzył by iego/ zábił iá. *BielKron* 378 (1060); *GrzegRóżn* B (36); *KochSat* B (4); *KochZg* A3v; *KwiatKsiąż* B2 (14); *Mącz* 316d (2); *OrzQuin* D3 (9); *Prot* A2 (11); *SarnUzn* B4 (22); *SienLek* a4 (9); *LeovPrzep* a2 (2); *RejAp* AA4 (428); *GórnDworz* B2 (99); *GrzepGeom* Dv (2); *HistRzym* 2v (186); ták iáko mię tu [...] Pan s thego vpomináć raczy. [...] A což kiedy ia nie wiem áni rozumiem co fá łłowá iego á czo nie iego. *RejPos* 190 (3091); *RejPosWiecz*<sup>2</sup> 91 (17); *RejPosWiecz*<sup>3</sup> [97] (3); *BiałKat* a4 (57); *BielSat* Cv (12); *KwiatOpis* [C2] (2); *GrzegŚm* 7 (11); *HistLan* A2 (27); *KuczbKat* a2 (25); *RejZwierz* A3v (416); *RejZwierzPodw* 183v; *BielSpr* 3v (26); *KochMon* 23 (3); *WujJud kt* (55); *WujJudConf* 8 (20); *RejPosRozpr* b3v (10); *RejPosWstaw* 41v (8); *BudBib* bv (718); *BudBibKaw* A2v [2 r.]; *HistHel* [A2]v (9); *MycPrz* I B (16); *Strum* K3v (5); *WierKróc* A2v (3); *BiałKaz* Bv (48); *BudNT przedm* bv (120); *StryjWjaz* A4 (9); *CzechRozm* A7v (326); *PaprPan* A2 (125); *KarnNap* A4v (14); *ModrzBaz* 6v (69); *ModrzBazStryj* π2v [2 r.]; *SkarJedn* 5 (75); *KochDryas* A3; *KochOdpr* C2 (2); *Oczko* 5v (10); *KochPs* 4 (155); Była ku mowieniu leniwa/ ále ku fluchániu ochotna/ [...] Y mnie przywiódłá do tego/ iżz nowy y ftáry Teftáciem iey y corce iey muśiał. *SkarŻyw* 142; Przyzwał tedy one pielgrzymy y dał im one łzáty [...] Tedy oni poznawšy iżz ich fá łuknie: ze wštydem wzięli fwe/ cí co prágnęli cudzych. *SkarŻyw* 324 (1289); *ZapKóścier* 1579/1v (27); *KochTr* 6 (9); *MWilkHist* Bv (25); *StryjKron* 1 (73); *CzechEp* \*2v (285); *CzechEpPorz* \*3v (3); *KochJez* A2 (3); *NiemObr* 7 (56); NIewiem podobnoli to co ku rozumowi/ Połyłáć (á źle y rzéc) fráłzki doktorowi. [...] Zá fráłzkę práwie łtánie móy rozum przy iego. *KochFr* 50 (10); *KochEpitCat* 110; *KochMuza* 28; *KochPhaen* 1 (9); *KochSz* A2v (3); *KochWz* 136 (3); *KochMRot* A2v (5); *ReszPrz* 7 (20); *ReszHoz* 136 (3); *ReszList* 168 (7); *WerGość* 207 (16); *WerGośćPapr* 202; *WerKaz* 290 (5); *WisznTr* 4 (9); *BielSen* 6 (4); *BielSjem* 1 (6); *KochPam* 81 (6); *KochPieś* 19 (6); *KochTarn* 74 (4); *PudłFr* 4 (17); *ArtKanc* A4 (111); *BielRozm* 7 (9); *GórnRozm* Av (12); *KmitaPsal*

*ktv* (6); *KochProp* 6 (3); *KochWr* 23 (2); *Paprup* A4 (53); *ZawJeft* 5 (17); *ActReg* 8 (79); *GostGosp* 36 (3); *GostGospPon* 170; *GostGospSieb* +3 (4); *GrochKal* 4 (10); Nád to niech będzie daná wolność przyštěpu káždemu do ciebie/ [...] Ieśli bowiem łowá y rádá iego tobie dofyć wczyniá/ niemáły zyfk łtąd odniełiefz *Phil* S4 (29); *GórnTroas* 6 (7); *KochCzJan* A2v (3); *KochPij* Cv; *GrabowSet* A4 (36); *KochAp* 5 (2); *KochFrag* 21 (8); *OrzJan* 6 (36); *OstrEpit* A2 (2); *LatHar* +4 (199); *KołakCath* A3 (11); *KołakSzczęśl* A4 (4); *RybGęśli* A2v (4); Drudzy zásię kuřząc/ domagali łię znáku od niego z niebá. A on widząc myśli ich/ rzekł im *WujNT Luc* 11/17 (831); *WysKaz* 11 (13); *JanNKar* C2v (4); *SarnStat* \*5v (228); *SiebRozmyśl* [A3]v (62); *WitosłLut* A3 (7); *GrabPospR* L4; *KlonKr wstęp* A2v (12); *KmitaSpit* A3 (11); *PowodPr* 6 (53); *SkarKaz* )(2v (254); *CiekPotr* 2 (27); *CzahTr* D2v (17); *GosłCast* 3 (35); *PaxLiz* A2v (17); *SkarKazSej* 657b (44); *KlonFlis* B3v (6); *SapEpit* B (10); Ták (iáko piřzá łtárzy) włásnie Gżęgżelicá Ieřt v ptáłtwá leśnego iáwna wřzetecznícá. Sámá goni po leřie Sámczyki wařniwe/ Iurne ptáłtwo/ ná ten czás ku iey woley chćiwe. *KlonWor* 60 (13); *PudłDydo* A2v (8); *SzarzRyt* B2 (5).

*Brak zgody gramatycznej* (66): *FalZioł* IV 21a (5); *BierRozm* 16; *WróbŻołt* 139/4 (4); ábowiem má dobra nádzieią o tobie łtogi mi zá namocnieyřřá zbroię ná káždego řprzećiwniká mego. A to moy pánie nieracz ich ćieřřyc tem/ ábyřie iem miáłá wedle ich woley náczem łtác poćiechá *RejPs* 208 (7); *RejJóz* F7; *GliczKsiqř* M6v; RZekł zły niemádry człowiek w nędznym řercu řwoim/ Iř niemáłř Páná kogofř łie wřdy boim/ Ach řkázoneř á řprofne to ich myřli były *LubPs* N5v (5); A ták iř łie w tym drudzy řpráwuia niedbále/ [...] Iuř ono řatum iego co s czářem przypádnie/ Ták iáko błędne źwirzę vgodzi go řnádnie. *RejWiz* 136 (2); *Leop Ier* 44/27; *UstPraw* D2; *BibRadz Eccli* 17/7 (5); *BielKron* 261; *BielSpr* 6v; *WujJud ktv*; Ołtrzegay łię ábyř nie łtánowił przymierza z obywátelem (tey) ziemie/ do ktorey ty idzieřz/ [...] Przeto ołtarze ich rozwálicie/ á obrázy ich połamiećie/ y gáie ich wyrábacie. *BudBib Ex* 34/13 (11); *MycPrz* II B4v; *CzechRozm* 68v (8); *ModrzBaz* 87v; *KochPs* 102; Nádeřą pyche hámuię: Myřli tákich w niwecz řfuie: Do řpráwiedliwego brzegu/ Niedopuřci iego biegu. *ZawJeft* 16; *OrzJan* 17; Ieřliby łie kto kłániáł beřtyey [...] I on pić będzie z winá gniewu Bożego/ [...] y będzie męczon ogniem y řiárká przed ánioly řwiętyimi/ á przed Báránkiem. A dym męki ich włtěpowáć będzie ná wieki wiekow *WujNT Apoc* 14/11 (3); *SarnStat* 435; *ZbyłPrzyg* A4v (2).

*Fraza*: »co jego (a. jej, a. ich) jest (a. był)« [w tym: co jest jego włásne (1)] [szyk zmienny] (8): Przyřtápił teř Eneás y Antenor do krolá prořząc zá Andromáchá żoná Hektorowá/ iř oná záwřdy prořiá o řpokoyne przymierze z Greki/ áby byłá wolná. Vczynili ták Grekowie iř iá wolná puřcili/ y wroćili wřzytko co iey był *BielKron* 60 (3); ille repetit quod suum sive ipsius est, Tego łie vpomina co yego yeřt. *Mącz* 428a; *RejPos* 206v; *SkarŻyw* 483 (2); Przyřzłá nowina, žeby miáł vbogi łtárzec Tám kędyř w drodze vmrzeć, názad łię wraciáć. Ale ieřliže żyw ieřt, gdy łię wroći: tudzieřz Wroćę mu co ieřt iego *CiekPotr* 12.

*Wyrażenia*: »jego samego« [szyk 16:1] (17): niechay chwálá páná wřřycy obywasze ná ziemi [...] Rozprořřy on kiedy chce wřřytki řpráwy y rády wřřech ludzi á řpráwy iego łámego nigdy niebędá odmienne *RejPs* 48; *KromRozm* II d; *LubPs* Kv; *GroicPorz* ii2; *GrzegRóżn* O; *RejPos* 121 (4); *KuczbKat* 35; niechže wřdy łámych łłumaczów Brzeřskich połłucháia. [...] Oto mařz iych łámych wyznánie *BudBib* b3; *CzechRozm* 185v; *SkarŻyw* 484; *CzechEp* 82 (3); *SarnStat* 1026.

»jego własny (a. włosny)« = *ipsius Mącz; illi proprius Modrz; proprius ipsorum Vulg* [szyk 69.41] (110); *OpecŻyw* 138; Mięfo ieżowe barzo żołądek potwierdza/ żywot otwarza/ vrynę pobudza/ WłaŃna iego mocz ieft rospuľczźać/ á zalię wyfuľźać *FalZioľ* IV 10c; *LibMal* 1545/105v (4); *ZapWar* 1548 nr 2669 (2); *GroicPorz* ggv; á niewierzyľz temu áby ták Papieź o łobie trzymaľ y piľał. Czytay iego księgi właľne *Dift.* 40. *Si Papa.* *KrowObr* 8v (8); *RejFig* Ee3v; *RejZwierz* 26 (2); *BibRadz* I 273d; *BielKron* 105; Res quae ipsius erant privatae, Rzeczy które yego właľne były. *Mącz* 322d (3); *RejAp* 164; *GórnDworz* K3v (2); *RejPos* A4v (20); á łam on okrutnik márnie vciekác muľiał. Támże go potym zábili właľni łynowie iego *RejZwierz* 200v (3); *RejZwierzPodw* 183v; *WujJud* 7 (2); *WujJudConf* 41v (3); *BudNT przedm* b5v (2); *CzechRozm* 15v (13); *ModrzBaz* 48; *SkarJedn* 254; *Oczko* 23; Tá náuká nic nie včzy iedno miľośći [...] Co ktemu służy/ iey to ieft właľne: co nie do tego wiedzie/ podrzucone ieft y fáľzywie iey przypifane. *SkarŻyw* 47; *CzechEp* 15 (11); *NiemObr* 42 (3); *ZapKościar* 1583/54; *WerGość* 252; *WisznTr* 19; *BielSen* 10; *ActReg* 166; *Bogá żaden nigdy nie widziaľ.* [*Ioann* 1/18]. Rozumiey w iego náurze właľney/ iáko ieft łam w łobie *WujNT* 307 (6); *JanNKar* E; *SarnStat* 868 (2); *PowodPr* 7 (3); *SkarKaz* 385a; *GosłCast* 50. Cf *Fraza*.

»właściwy jego« (1): Potym Pan BOg gdy obaczyľ ich záchowánie w tym/ [...] závády byľ przychyľnym. Thymże kľztałtem y właľciwi jego łynacźkowie/ wľtępowáľi w ten Stan łwięty *ArtKanc* N11v.

**B.** *Nawiązuje do rzeczownika zbiorowego [w tym: w zdaniu pojedynczym (96), złożonym (325), w stosunku nawiązania (352)] (773) :* *OpecŻyw* 12v (4); *PatKaz* I 14 (3); *HistJóz* E; *BielŻyw* 2 (4); Lud on barzo ieft łkľonny ku cźarom y ku wroźeniu. Bog ich naznamienitłzy ogien kthory za naľwięťźą rzec chwáľili *MiechGlab* [89] (7); *KlerWes* A2 (2); żydowłtwo ktore przed tim byľo pľodne dla ich zľoľci včzyniľ niepľodnym. *WróbŻoľt* kk8 (6); *RejPs* 108v (19); *SekłWyzn* a4v; *ZapWar* 1545 nr 2646; *LibLeg* 11/14v (2); *RejKup* o7; *HistAl* H4 (4); *MurzHist* T2v; *MurzNT Matth* 15/8 (6); *KromRozm* III Kv; *Diar* 31 (7); iź bracia naszymy nie wiedźac o tym nie poľáli sá tu nas, abyłmy ich potrzeby sprawowali, czegołmy się im podjęli. *DiarDop* 110 (4); *BielKom* F6; *LubPs* M (63); *KrowObr* 76v (4); Ano ieden fraucymer á na ich bryźyki/ Mułi závády pomyľić bárzo w łkrzyńce łzyki. *RejWiz* 69 (4); *Leop Ex* 2/11 (47); *LeszczRzecz* A6 (2); *RejZwierz* A6 (2); á więťźą cześć woylka Nikánorowego poránili/ zobćinawłzy cźłonki ich *BibRadz* 2.Mach 8/24 (74); Niechcemy być pod Kłięźą/ zwierzchnośći ich niewyznawamy *OrzRozm* C3v; Potkali łie z Moľkwą/ y poráźili Moľkwę na głowę/ gdzie Czeládyn Hetman ich poiman y wiele inych. *BielKron* 429 (82); *Excitere feras cubiculis*, *Zwierz* z łoźisk á z gniasd ich wykoľátác. *Mącz* 339b (5); *OrzQuin* Q3; *RejAp* 65v (19); *RejPos* A3 (61); *BiałKat* 13v (4); PÓdźmyź zálię do Slácthy/ iáka ich vtrátá *BielSat* C3v (3); *GrzegŚm* 3 (2); *KuczbKat* 25 (3); Abowiem nic nas nie vwodzi naľnádniey s tey poćiwey drogi iedno omyľne towarzyłtwo á ich obłudne przykľády y obyczáie. *RejZwierz* 137v (14); *BielSpr* 19 (14); *WujJudConf* 11v; *RejPosRozpr* b3v; *RejPosWstaw* 42; ábyłście obięli niepráwość zboru ku oczýłscieniu ich przed Iehowá? *BudBib Lev* 10/17 (68); *HistHel* Cv; *MycPrz* I B3v; *BudNT Luc* 23/51 (4); *CzechRozm* 116v marg (11); *PaprPan* Cc4 (2); *ModrzBaz* 36v (5); *SkarJedn* 63 (2); Pokóy nád ludem łwoim obiecuie: A ći przełtáńá gľupich (trzymam o ich Státku) łpraw łwoich *KochPs* 127 (8); Wolaľ vmrzeć niźli pogáńłtwu ná budowanie kołcioľá ich zľoty ieden dáć. *SkarŻyw* 274 marg (49); *StryjKron* 46 (21);

*CzechEp* 15 (8); *NiemObr* 83 (2); *KochEpit* A3v; *KlonŻal* Cv; *ReszHoz* 137 (3); *ZapKościer* 1585/62; *BielSen* 8; *BielSjem* 5 (5); *ArtKanc* B10 (2); *BielRozm* 21 (2); *Ták ielt/ iż plebs v nas nie záżywá Wolności/ ále iey też chłoptwu nie trzebá/ bo Wolność byłáby ku ich íkázie GórnRozm B; ZawJeft* 5 (3); *ActReg* 57 (2); *GórnTroas* 53; *GrabowSet* H2; *LatHar* 378 (2); *A wyłzedfzy wyźrzał wielką rzełzę/ y vlitował fię nád nimi/ y vzdrowił niemocene ich. WujNT Matth* 14/14 (19); *Rycérftwo wedle ich fúmienia przerzeczoné dziedzictwá niech ízácuią SarnStat* 635 (14); *SiebRozmyśl* H2 (2); *Ruś y ich woylko z zebránemi Pány Poráził KlonKr* D2 (2); *KmitaSpit* A2 (2); *tá íektá/ fwoim niedopufzczá woiowác: co náyduię y w pífmiech ich PowodPr* 36 (16); *SkarKaz* 120a (3); *VotSzl* B3 (2); *CzahTr* H; *Też vczynił Ieremiałz z onym fwoim ludem. Wiedział iż zginác mieli/ y pokutowác nie mieli: y przeto im pewny dekret Bozki na zgubę ich przynosił. SkarKazSej* 707a (17); *KlonFlis* Ev.

*Wyrażenie:* »ich własny« (3); *KwiatKsiąż* N3; *Gdy obaczył gwałt wielki ludowi Rzymkiemu/ Zebrawłzy poczet ludzi dał ráunek iemu. Íáko ich włafny oyczyc pomogł im życzliwie PaprPan* Hh3; *SarnStat* 1222.

**C.** *Nawiązuje do przymiotnika dzierzawczego [w tym: w zdaniu pojedynczym (828), złożonym (891), w stosunku nawiązania (550)] (2269) :* *Iakom yá nyewrzuczył szya wrobotha andrzejowa nadzyedzyczthwe yego ZapWar* 1511 nr 2091 (5); *BierRaj* 23v; *BierEz* A2 (7); *OpecŻyw* 4 (11); *OpecŻywPrzedm* C4; *MetrKor* 40/820 (3); *PatKaz II* 27 (5); *PatKaz III* 128v (6); *HistJóz* D4v; *TarDuch* A4 (2); *Gnoy wilczy takiełz y krew na kolikę barzo pomaga. Ząb iego y paznokty dla chorych oczu dobrze nofić. FalZiol* IV 2c (66); *BielŻyw* 107 (2); *BielŻywGlab* n1b 13; *GlabGad* A2 (4); *March<sup>2</sup>* D4v; *MiechGlab* 21 (2); *KłosAlg* F4; *March<sup>2</sup>* T7 (3); *Tu dominaris potestati maris: motum autem fluctuum eius tu mitigas. Ty miły panie panuiefz moci morzkiey/ á thy vfmierzałz mocz wełny iego. WróbŻółt* 88/10 (20); *LibLeg* 7/100 (6); *RejPs* 27v (66); *RejRozpr* A4v; *ConPiotr* 31v; *SeklWyzn* a2 (5); *RejJóz* P6v; *SeklKat* E4v (18); *RejKup* h3 (5); *Rycerze też Alexandrowi plákáli idąc aż do Alexandriey. Potym vczynili pogrzeb známienity/ á pochowáli ciało iego w grobie bárzo wyfokim HistAl* N4v (14); *LibMal* 1550/151; *KromRozm I* D3 (4); *MurzHist* Lv (2); *MurzHistSekl* ktv; *MurzNT* 103v (7); *KromRozm II* i4 (8); *KromRozm III* Av (11); *DiarDop* 104; *GliczKsiąż* D3v (2); *LubPs* Cv marg (78); *GroicPorz* f4 (4); *KrowObr* A3v (28); *RejWiz* A3v (26); *y dotknał fię rogow ołtarzowych w koło: który oczyściwłfy y poświęciwłfy/ wylał oštátek krwi ná fundáment iego. Leop Lev* 8/15 (92); *OrzList* cv (3); *RejZwierz* 104 (2); *A ták włyzthek lud ízli do domu Báálowego y poborzyli gi/ Ołtarze też y báłwany iego połamáli/ Mátháná też káplaná Báálowego zámordowáli przed ołtarzmi. BibRadz* 2.Par 23/17 (165); *OrzRozm* A (11); *Nie warz koźlego mięłá w mleku mátki iego BielKron* 36v; *áby náuká Luterfka thakiefz Kálwinowá/ niebyłá przyjmowaná od żadnego/ áni kfięgi ich áby niebyły imprymowáne. BielKron* 220 (119); *GrzegRóżn* D4v (8); *KwiatKsiąż* G3; *Mącz* 1d (4); *OrzQuin* B (6); *Prot* Bv; *SarnUzn* E3 (2); *LeovPrzep* C4v (2); *RejAp* AA2v (167); *GórnDworz* H (3); *HistRzym* 11 (5); *RejPos* Bv (263); *RejPosWiecz<sup>2</sup>* 93v (2); *że dla zátwárdzenia ferc licemiernicznych gniewał się patrząc na nie będąc w Bóźnicy ich. BiałKat* 56 (16); *GrzegŚm* kt (6); *KuczbaKat* I (17); *RejZwierz* 29v (64); *BielSpr* 28v (3); *WujJud* 22 (23); *WujJudConf* 8v (9); *RejPosRozpr* b3 (5); *RejPosWstaw* [14<sup>3</sup>]; *Tedy włzedfzy pánienci Elsterzyne y komornicy iey/ oznaymili iey to BudBib Esth* 4/4 (103); *BudBibKaw* A2v (4); *MycPrz* II Bv (3); *BiałKaz* Bv; *A to małz o Láćinfkich kfiąg niezgodzie. Greckie*

lepak/ iákom rzekł/ iefzczę fię gorzey między łobą niezgadziáią. Popátrż (kto iych pińmo ćiefz/) do 10. Roz: Mattheufza *BudNT przedm b3 (9)*; *StryjWjaz C2v*; *CzechRozm 34v (89)*; *PaprpPan Iv*; *KarnNap A3v (13)*; *ModrzBaz 26 (5)*; *SkarJedn A2v (30)*; O sładzy páńfcy/ ze wżecz naświętzemu Cześć imieniowi vczynięcie páńkiemu. Wy/ którym domu iego ftraż podaná/ Chwálćie godnego wżelkięy chwały páná. *KochPs 197 (39)*; Táka ieft moc Papieška/ ífz Pátryárchy íkłádác y karác/ y fámy Cefarze wyklinác może. Ktorey iego mocy od Bogá dáney/ żaden przygánić nie śmiał *SkarŻyw 90 (81)*; *ZapKościar 1579/2v (4)*; *MWilKHist A3 (3)*; Náfzy porázili woýłko Krola Węgierkiego pod Bardiowem y wzaiem ziemię ich przyleglá Polfzzcze zwoiowáli. *StryjKron 537 marg (11)*; *CzechEp \*2 (47)*; *NiemObr 5 (31)*; *ReszPrz 5 (19)*; *ReszList 153 (4)*; *WerGość 207 (2)*; *WerKaz 294 (4)*; *BielSjem 16*; *KochPieś 42*; *ArtKanc A3v (25)*; *GórnRozm F4v*; *PaprpUp E2v*; *ZawJeft 11 (5)*; *ActReg 3 (5)*; *GostGospSieb +4v*; *GrochKal 7 (3)*; *Phil N*; *KochFrag 16*; którzy przymiérzem Tureckim będąc vwikłáni/ doznawfzy iego zdrády y chytróści/ wczás sídeł fałefznęy wiáry iego vřzli *OrzJan 122 (6)*; *LatHar +3 (37)*; *KołakSzczęśl C (3)*; Szukayćie tedy naprzod kroleřtwá Bożego/ y ípráwiedliwości iego (*marg*) Iego, to iest, Bożey. (-) *WujNT Matth 6/33*; áby fię vpámięćáli z sídeł dyabelńkich/ od ktorego íá poimáni ku czynieniu woli iego. *WujNT 2.Tim 2/26 (124)*; *WysKaz 21 (3)*; *JanNKar C2v*; *SarnStat 19 (26)*; *SiebRozmyśl [A2]v*; *GrabPospR L3v (2)*; *KlonKr wstęp A2v marg (2)*; *PowodPr 5 (8)*; *SkarKaz 2b (35)*; *VotSzl B3 (2)*; *CiekPotr 24*; *CzahTr A3 (3)*; *GostCast 30*; *PaxLiz Cv*; *SkarKazSej 659b (16)*; *KlonWor 8 (3)*.

**Wyrażenia:** »jego samego« (1): *Iuvenes et virgines, senes cum iunioribus laudent nomen domini, quia exaltatum est nomen eius solius, Młodz y dziewice/ ítarzy y ż młodemi chwalcie imię boże, boć podwylřzono imię iego łamego* *WróbŻołt 148/13*.

»jego własny« [*szyk 6:6*] (12): *RejPs 144*; *Mącz 481c*; A ty łłowa gdy łłyfzyřz od tákiego połlá wiernego Páńkiego/ nie ináčzey im dufay/ iedno iákobyř ie łłyřzał z włáfnych vřt świętych iego. *RejPos 120*; *WujJud 177*; *CzechRozm 160 (2)*; *CzechEp 52 (2)*; A wyznánie Apořtolńkie v mnie nie inřze ieft/ iedno ktore fię w ich włáfnych pińmiech náyduie. *CzechEpPORz \*\*3*; *ReszPrz 45*; *OrzJan 23*; Ze to wřzyřtko znáčzyło prace y drogi Piotrowe okołó nawracánia řwiátá do Páná Bogá/ y iego włáfnę przywileie *WujNT 212*.

**D.** *Nawiązuje do rzeczownika implicite zawartego w poprzednim kontekście [w tym: w zdaniu pojedynczym (19), w złożonym (67), w stosunku nawiązania (76)] (162) : PatKaz II 46 (3); PatKaz III 137 (2); Potym [Alexander] przeciw ziemi ktora rzeczona Thyrus ciągnął, to krol ich vřlyřzawřzy, iemu fię pokorzył* *BielŻyw 160*; *RejPs 74 (5)*; *ConPiotr 34v*; *LibLeg 11/167v*; *ZapWar 1548 nr 2668*; *RejKup bb7*; *KromRozm III C8v*; *LubPs X4 marg*; *KrowObr 194*; Y odiácháli do Rzymá w drogę bárzo dáleką: przyiáchawřzy/ weřfli do ich dworu/ y ípráwowáli legácią temi łłowy. *Leop 1.Mach 8/19*; Y wroćił fię zář Iezus w mocy duchá do Gálieiey/ á rozeřłá fię o nim łławá po wřzyřtkiey krainie. Y náuczál ich w bożnicach ich/ á był chwálon od wřzyřtkich. *Leop Luc 4/14 (19)*; Dom Aaronow niecháć vřá Pánu/ ábowiem on ieft ráthunkiem y tarczą ich. *BibRadz Ps 116/10 (12)*; Po tey porářce ięli Longobárdowie moc we Włóřzech brác á poliádác zyemie ich *BielKron 162v*; Wiburg koniec trzyma Finlándiey ku Rufi y Mořkwi/ thá ziemiá ieft murem ich przeciwko Mořkwi. *BielKron 294 (33)*; *RejAp 166 (2)*; *RejPos 32 (2)*; *KochMon 30*; Gdy Dyabeł mowi kłámřtwo/ z łwego włáfnęgo

mowi/ bo iest kłamcą y oćiec iego. *WujJud* 64v (2); *BudBib Is* 3/4 (21); *MycPrz* II Bv; *BiałKaz* 12v; *BudNT Matth* 4/23; *PapPran* P3v; *ModrzBaz* 120; *Oczko* 11v; *KochPs* 139 (3); Y przyślźła do iednego Klafztoru gdzie on był ftrzecz/ który ią v Páná Bogá oycu iáko rozumieli vprosił/ żądaiąc aby w ich S. towárzyftwo przyiętá była. *SkarŻyw* 13 (6); Abo y łam Pan Chriřtus/ zali też z zapále żywey [!] także miłości ku domu Bożemu/ w ktorým się kupiectwá toczyły/ vczyniwłzy łobie bicż z powrozow/ nie wykołátał/ y ftołow ich nie przewracał y pieniędzy nie rofypał? *CzechEp* 47 (4); *NiemObr* 48 (3); *WerKazPapr* 274; *GrochKal* 13 (2); *ZapKościar* 1588/78v; A oto włzytko miáfto wyfłzo przeciwko Iefułowi: y vyřzawłzy go/ prořili aby z ich gránic odřzedł. *WujNT Matth* 8/34; lepiej iest tobie wniřć do żywotá włomnym/ niř máiac obie ręce iřć do pieklá/ w ogień nieugáfony: gdzie robak ich (*marg*) to iest, męká ich. (—) nie vmiera/ á ogień nie gálnie. *WujNT Mar* 9/44 (11); A tákięż Nurłkiéy žiemi Piłárzá ofobnégo dáiemy/ y Elektciiéy wolnéy *pořt mortem moderni possessoris* pozwalamy. Ponieważ iednák y to przed námi okazowáli/ iř go iuř y przedtým ich przodkowie miéwáli. *SarnStat* 1152 (12); *PowodPr* 21(2).

Wyrażenie: »ich własny« (1): Ten Powiáćik w mocy Iego K.M. Polłkiego etc. zá podánim ich włáfnym był. *KwiatOpis* Bv.

**E.** *Nawiązuje do zdania względnego [w tym: w orzeczniku 14 r.] (1008)*: Dálekoć on więcey řzkodzi/ Kto niekomu ná złe rádzi: Godzien karánia więtfzego/ Gdy kto złým iest z przyczyny iego. *BierEz* K2; Blogořlawienij ktorzy przeřladowanié cirpiá [!] prze řprawiedliwořtz/ bo iich iest krolewřtvo niebiełkié. *OpecŻyw* 42 (4); *PatKaz I* 13; *PatKaz III* 89v; *TarDuch* A4; *FalZioł* V 46 (2); *BielŻyw* 77 (2); *MiechGlab* 64; *BierRozm* 20 (2); *WróbŻołt* L8 (10); *LibLeg* 10/59v (7); Abowiem on kogo iuř raczy wziąć ná řwá opiekę iłćie iuř nigdy nád niem nie zářpi á nie pořliznie się řzkodliwie nogá iego *RejPs* 190 (62); *ComCrac* 21 (2); *RejRozpr* K2v; *SeklWyzn* g2v; *SeklKat* A2 (19); *RejKup* Pv (5); *HistAl* D5 (2); *KromRozm I* Ev (2); *MurzHist* A3v (8); Przywiódá do Pharifeuřzów/ tegoto ktorý niekiedy niewydomem był/ A wten czas łobbota była/ kiedy błoto vczynił Iefus/ i otworzył oczy iego *MurzNT Ioann* 9/14 (13); *KromRozm III* Kv; *Diar* 50; *BielKom* E5v; *GliczKsiąř* N3v (3); BŁogořłáwieni řá kthorych Pan odpuřzcza złořci/ A iř pokrywa grzechy ich s řwey Bořkyey miłości. *LubPs* H3v (27); *GroicPorz* o2v (12); *KrowObr* 94v (5); *RejWiz* 55 (16); y łám ktorý to wymyřlił/ y wřzytek rod ie<sup>80</sup>/ wiřzá ná řfubienicach *Leop Esth* 16/18; Ktho się boi Bogá/ przed niczym się nie będzie řtrácał áni łękał: ábowiem on iest náđzieiá iego. *Leop Eccli* 34/16 (54); *UřPraw* Bv (11); Bo ktoć dzyurá dořtawá/ vrřędu iákiego/ Mniefy mořemy rozumieć/ o godnořci iego. *RejZwierz* 88v; *BibRadz Ioann* 10/3 (54) *BielKron* 5v (37); *GrzegRóżn* I4v; *KwiatKsiąř* Dv (6); *Mącz* 211a (4); *OrzQuin* F4v (2); *Prot* A4; *SarnUzn* B; A kto rozlewa krew niewinná/ iego krew pewnie też rozłaná będzie. *RejAp* 109 (44); *GórnDworz* C4v (13); Sponki thę moc miáły/ że [!] kthořkolwiek ie ná pierřiách nořlił/ cokolwiek řerce iego żádało (tho coř było podobno) odřierzał. *HistRzym* 61 (2); Iř ci ktorzy poznáią á vwierzą řwiátłóřci tey/ będą się rádowáć/ [...] Abowiem ty w ten czas Pánie/ iářzmo caięłzkořci ich/ á rozgę rámienia ich/ y řceptrum á moc poborcę ich/ zwyciężyřz. A to iest przyczyná radořci ich. *RejPos* 15; iř nie potrzebá lekarzá zdrowemu/ iedno tym ktorzy się złe máią/ a ia ich lekarzem chcę być *RejPos* 326v (124); *RejPos Wiecz*<sup>3</sup> [97]; *BiałKat* 13v (6); *BielSat* H2; *Grzegřm* 60 (2); *HistLan* Cv (2); *KuczbKat* 225 (6); Káždemu kto nie dowierza/ Vbywa záwřdy przymierza/



Wízytko iákoby nie iego/ Trwoży go fwiát trwoży niebo. *RejZwierc* 231v (25); *KochMon* 26; *WujJud* 39 (4); *WujJudConf* 97v; *RejPosWstaw* [41<sup>3</sup>] (3); *BudBib Lev* 11/11 (20); *MycPrz* II A3 (3); *Strum* N3; *BialKaz* Dv; *BudNT Mar* 9/41 (4); *CzechRozm* 7 (18); Ale iż podobno ci ktorzi ták wotuią/ w nienawiści v niektorych bywáią/ przeto y w wczciowości ich niemáią/ y wotámi ich gardzą. *ModrzBaz* 28v (46); *SkarJedn* 111 (6); *Oczko* 19 (3); Niechay háńbę odniofą/ niech fye zápałáią/ Ktorzy vpadku mego fzukáią. Niech idą wípák ich rády/ niech fye iáwnie wítýdzą/ Ktorzy nielzczeńście mé rádži widzą. *KochPs* 60; SZczęśliwy/ który ludzi vpadłych rátuie/ Pan téż w iego nielzczeńściu nád nim fye fmiłuiie. *KochPs* 60 (22); fkoró wízedł w kłáztor rzecze mu ftarłzy: A gdzież iest ten cóś go niołł? odpowie. Bych był wiedział kto to był/ vpadł bych był do nog iego. *SkarŻyw* 101 (18); *ZapKości* 1582/33 (2); *CzechEp* 62 (7); *NiemObr* 7 (8); *KlonŻal* C3v; Ale kto má pieniądze/ ten ma wízytko w rękú. Iego władza/ iego fá práwá y vrzędý *KochMuza* 25; *KochWz* 142; *ReszPrz* 5; *ReszHoz* 130; *WerGość* 210 (2); *KochPieś* 2; *ArtKanc* A13v (7); *GórnRozm* A3 (6); *PaprUp* G4; *ZawJeft* 9; *ActReg* 2 (3); *GostGosp* 6 (2); *GostGospSieb* +2 (2); *Phil* O (7); *KochCn* B4; Nápełni nas rádością/ ktores vfrálował/ A roznymi kłopoty/ ich wieki fprawował. *GrabowSet* Ev (6); *KochFrag* 48 (7); *OrzJan* 4 (3); *LatHar* 3 (3); *KolakSzczęśl* C (3); Abowiem kto chce żywot miłowác/ y oglédác dni dobre: Niechże pohámuie ięzyk fwoy od złego/ y vftá iego niech nie mowią zdrady. *WujNT* 1.Petr 3/10 (43); *WysKaz* 3 (2); *JanNKar* Cv (2); A iefliby on czyie bydło záiętę/ nie znał fie do fzkody/ mieniác że nie przez iego dobytek vczyniona była *SarnStat* 1160 (45); *SiebRozmyśl* F; *WitosłLut* A4v; Boże vchoway nagłego potężnego nieprzyjaciela/ ia com gotow wyiáde/ co nie gotow niemoże mi pomoc/ áz y on w łyká y ia z nim/ zá iego winą nie zá moią *GrabPospR* K3 (3); *PowodPr* 17 (4); *SkarKaz* 7b (17); *VotSzl* Ev (2); *CiekPotr* 15 (2); *GosłCast* 33 (2); *PaxLiz* E2; Kto oyczyźnie fwey fłuży/ fam fobie fłuży: bo w niey iego wízytko fię dobre/ iáko fię rzekło zámyka. *SkarKazSej* 670b (5); *KlonWor* 32 (2).

*Brak zgody gramatycznej* (21): *RejWiz* 95; *Leop Sap* 3/11 (5); *BibRadz Sap* 3/11 (5); *RejPos* 85 (2); Bo kto mądrość y kárność zá nic fobie ma nędzny iest/ á prozna iest nádzieiá tákowych/ y práca ich niepożyteczná/ y fpráwy ich niczemne. Zony ich fzalone fá/ á dzieci ich niecnotliwe/ y potomftwo ich przekłete. *BudBib Sap* 3/12; Gdy kto máiętny fzátny átz mowi nie k rzety/ Tedy ná zieżdźiech maće fłowá ich ná pietzy *WierKróc* A4v; *SarnStat* 173 (2).

*Wyrażenia*: »jego samego« (2): A iefliby téż kogo winą fkarano zá iáką niefpráwnością/ tedy fye mu to sfátanie wedle iego fámeo ofádzienia/ gdyż fobie tego tylko žádał fprzyiác mowić coby fpráwnego było. *GroicPorz* i4; *RejZwierc* 138v.

»jego własny« = *proprius et suus, suus proprius* *Modrz*; *eius proprius* *JanStat* [szyk 5:1] (6): Kto fwe włafne wiezye zyemią álbo wodą/ przyfiągłzy iż iego włafne á nieprzekupne/ tedy wolen od cłá. *UstPraw* E; *GórnDworz* L8; *CzechRozm* A5v; *ModrzBaz* 48 (2); *SarnStat* 1241.

a. *Nawiązuje do odpowiednika zdania względnego (w pozycji między odpowiednikiem a zdaniem)* (7) : Obiecuie pan Bog frogo fię mfczić nat timi y potomki ich do trzećiego y doczwartego pokolenia ktorzi tego przikazania niechczą pełnić *SeklKat* Ev; *GórnDworz* O3; A Bog Ociec niebieski frogi dekret vczynił ná tákiego káždego/ iż chce być frogim pomścicielem nád nędznym vpadkiem ie<sup>80</sup>/ ktoby niechciał fłuchác fwiętych fłow á napominánia tego to fyná iego. *RejPos* 197v (3); *RejZwierc* 186v;

Trzebáby y tych opuścić w ich niebezpiecznościách/ ktorzi pod zasłoną wolności iákich/ niechcą się łpólnie do obrony Rzeczyłpólitey przyłożyć. *ModrzBaz* 125v.

**F. W kontekstach niepełnych (340) :**

**a. W cytatach (216) :** *OpecŻyw* 39v (5); *KromRozm I N* (2); *MurzHist O2*; *KromRozm II cv* (3); *KromRozm III M2v* (2); Tákże y Ian święty łwiattzy. İz łpełności iego włyłcyłmy wzięli. (*marg*) Włyłcy bierzemy od Paná Iezu Kryłtá łyna Bozego. (-) *KrowObr* 153 (14); *RejWiz* 113; *Leop* \*2v (9); *BibRadz Act* 1/20 (2); á to náłłádując rády kthorą nam Pan á Zbáwiciel náłz zołtáwíc raczył/ mówiąc. Z owocow ich poznacie ie. *SarnUzn G8* (2); *RejAp* 35v (3); A tedy ma wźiąć miecz ięzyká/ y modlić się nabożnie Pánu Bogu/ wedle S. Dawidá rzekącego: Ięzyk ich iełt miecz oftry. *HistRzym* 53v (4); *RejPos* 63v (12); *BiałKat a4* (3); *GrzegŚm* 2 (6); *KuczbKat* 291 żp (2); *RejZwierc* 188v; Owćá ma łłuchác Pálterzá/ á o vczynkách iego nie ma się bádáć/ według rołkazánia Pánłkiego: Cokolwiek wam rołkazą/ łłuchayćie tego/ y czynćie/ ále według ich vczynkow nie łprawuyćie się. *WujJud* 152 (7); *BudBib c3*; *BudNT Rom* 11/9 (3); *CzechRozm* 54 (6); *SkarJedn* 13 (2); *SkarŻyw A5v* (5); *CzechEp* 27 (17); *NiemObr* 12 (2); *ReszPrz* 104 (3); *WerGośc* 213 (2); *WerKaz* 301; *LatHar* 314 (6); iáko y niektorzy z wálznych Poetow powiedáli: Gdyżechmy też łą narodem iego. (*marg*) Słowá to Aratá, Graeckiego Poety. (-) *WujNT Act* 17/28 (44); *WysKaz* 44; *JanNKarGórn G4* [2 r.]; gdy ták łtoi w Confederácii/ İz pod wiárą/ pocżćiwościami/ y łumnieniem/ włyłcy powłtániemy ná iego *destructionem*/ ábo wniwecz obrocenie. *PowodPr* 45 (3); *SkarKaz* 39b (15); *SkarKazSej* 659a (4).

**α. Z dodanym do cytatu wyjaśnieniem (20) :** *WróbŻołt Z4* (3); *KromRozm I Mv*; *KromRozm III H4*; I zálię [*modlitwa na*] dzień Ianá świętego. W iego obronie (Ianowey) pokłádamy dúfanie/ y wybáwienie *KrowObr* 168v; *BielKron* 386v; *SarnUzn Ev*; *RejAp* 152; *RejPosWstaw* [143<sup>2</sup>]; *BudBib I* 364b *marg*; *BudNT przedm c2v*; Ielzcze 5.Moy: 24.v 5. Wolny będzie dom iego (mowi o nowożeni) ná ieden rok. *CzechRozm* 139v; *SkarJedn* 8 (2); O iáko ich wiele teraz mowi/ radbym obaczył połtáwę y vrodę iego (o Pánu Iezuście mowi) radbym ogládał łzáty łáme y boty iego *LatHar* 192 (2); Gdy mowi kłámłtwo/ z *fwego* włáfnego mowi: iż iełt kłámćá/ y oycem kłámłtwá (*marg*) iego, to iełt kłámłtwá. (-) *WujNT Ioann* 8/44 (2); WSzákże ich Komornicy/ to iełt (Podkomorzów) przyśięgi ná Rocéch ziemłkich czynić/ y ośiádlémi byđż máią. *SarnStat* 459.

**b. W przykładach słownikowych (124) :**

**α. Jako odpowiednik łacińskiego „eius” (28), „illius” (15), „huius” (5); „ipsius” (4), „unius” (4); „alicuius” (2), „istius” (2), „suus” (4), „hominis” (5) (65) :** *Murm* 17; Ad arbitrium suum scribere. Po/ álbo/ wedle woley yego piłać. *Mącz* 3a; Anima illius foetet. Smierdzi dech yego. *Mącz* 10b; At, videte hominis impudentiam, Ale profzę was obáczcie niefrumieźliwość yego. *Mącz* [18]d; Qui harum mores cantabant mihi, Który mi vłtawicznie ych obyczaye wysławył. *Mącz* 33d; Omnis eius oratio eo vergebat, Ná to się włyłtká yego rzecz ściągáłá. *Mącz* [269]d; nihilo mea turba quam illius conspectior erit, Nie mniey moyá gromadá będzie okazáła yáko y yego. *Mącz* 405c; Stare consilio alicuius, Dzierżec się yego rady. *Mącz* 417b (64).

**β. W nawiązaniu do rzeczownika łacińskiego (14) :** Hortensius [...] Hortensia, Yego dziewczká *Mącz* 158d; Facere aliquid Musis approbantibus, S ich podobaniem, s ich wolą. *Mącz* 323d (14).

**γ.** *W tekście łacińskim brak odpowiednika (45)* : Succedo, Wchodzę na yego mieyńce/ zoftawam po kim. Bierzę po kim vrząd. *Mącz* 44d; Damnatuſt eſt indicta cauſſa, Doftano nań roku y przekazano go w yego niebytnoſci. *Mącz* 77c; Studet rebus bellicis, Ná walecznych rzeczách yego wſziftek vmysł yeft. *Mącz* 423c; Ex provocatione interfecit eum, Zabił go zá yego powabieniem. *Mącz* 505b (45).

**G.** *W specjalnych konstrukcjach anaforycznych (99)* :

**a.** *W połączeniu z dopowiedzeniem (3)* : (nagł) Ian Kochánowłki. (-) PRzypátrrze ſie co vmie/ pocziwe ćwiczzenie/ [...] Co rozeznafz s przypadkow/ y s poſtępkow iego/ Tego Kochánowłkiego/ fláchćicá Polſkiego. *RejZwierz* 77v; Ieſt zá námi Rycerz mocny/ Ieżuſ Kryftuſ [...] bądź chwálebne Imię iego/ Ieżuſá Páná náłzego. *ArtKanc* D3; *SarnStat* 1190.

**b.** *W podwojonej przydawce dopełniaczowej (24)* : *BierEz* Dv (3); roſpamyąthauay czafto ſzwyąto panny maryey yey począczya *PatKaz* I 2; á pothem onego czołnku ktori vroſcie/ weźmi iego naſienie *FalZioł* I 5c; GOtow s Scitiey wygnanich częłć ich zoſthało na wyfpie Bykowym *MiechGlab* 38; *WróbŻołt* 145/5; *SeklKat* D3; *LubPs* eev; *RejWiz* 99v; Boiącego ſie Bogá błogoſłáwioná ieft duſſá iego. *Leop Eccli* 34/16; Wymawiał ſie s tego Gigeſ/ mowiąc: iż mnie nie ſłuźno pániey ſwoiey nágoſci iey widzyeć. *BielKron* 100v; A ſpokoynego/ tu ſłyſzyſz/ iáka zapłátá iego *RejPos* 266v (4); *ArtKanc* L4.

**α.** *Anteponowany składnik podwojonej przydawki wyrażony w N (7)* : *LubPs* gg5v; Day Boże áby ktorzy ludzie/ wzywáią pomocy Thomaſzá ſwiętego/ modlitwy ich były wyſlucháne. *KrowObr* 163; Bądźże iedno w ſwych myſłach ſtáłym/ bo ćirpliwoſć/ To iey vrząd iż wytrwa káżdą ſwiecką chćiwoſć. *RejWiz* 34v (2); Ten ktorzyby wylał krew człowięczą/ od człowięka krew iego wylána będzie *BibRadz* *Gen* 9/6; *RejAp* 160; *SiebRozmyśl* E2v.

**c.** *W połączeniach „co jego”, „co jej”, „co ich” w znaczeniu: którego, której, których (9)* : *RejJóz* H3; *LubPs* Ev; Co chodzą by ſzalenie vbodzy nędznicy/ Co ich ono ſzaleńſtwo iáwnie wſzyfcy znáią *RejWiz* 78; *BielKron* 20; *BiałKat* 61; *Oczko* 15v (2); W żyćiu chćiałbym tákiego/ coby áni z woley człowięká/ áni z ręku fortuny iego vmysł dźierzał ſie *GostGospPon* 169; Oniſz to coſmy ie w poſmiechu mieli/ coſmy po nich deptáli/ coſmy ie zábijáli/ coſmy zdrowie ich zá kilá grzywien ſzácowáli *SkarKaz* 84b.

**d.** *Redundantne użycie zaimków anaforycznych (dzierżawczych) (63)* : Muchá człowięká łyſego/ Káſálá w łyſinę iego *BierEz* N3; vderzył na Malkuſſá ſługę biſkupięgo/ ij vciał mu prawé vcho iego *OpecŻyw* 106v (2); *HistJóz* Av (3); y gdzie oney yey mąż oth vmarł *ZapWar* 1532 nr 2415 (3); *RejPs* 88; a ſkodi ym vczynyono za yedennaſczye y trziſtha aſpr wmayethnołczach wych *LibLeg* 11/141; *MurzNT* *Mar* 9/41 (2); *GliczKſiąż* E; *KrowObr* 83v; *Leop Bar* 2/17 (3); *BibRadz* *Iev* 21/9; Kłiążęćiu Brunſzwickiemu ieſli niewroćcie máiętnoſci iego/ naydzie ten obyczay/ iáko wroćć muſićie. *BielKron* 221v (4); *Mącz* 231a; *RejAp* 45 (5); O moy miły Pánie iákoż ieft dziſ tych głuhow á tych niemych wiele pod kroleſtwem twoim/ ktorym ten nieſłáchetny robak grzech á ſproſny czárt zátkał ty wſzy ich á thy nędzne ięzyki ich *RejPos* 205; iż káždy táki ma być podan kátom w ręce ich ná wieczne męki iego. *RejPos* [249]; Iż to káždy błogoſłáwiony ieft/ któremu Pan nie przczyta grzechu iego. *RejPos* 326 (24); *RejZwierc* 142 (6); ále oto idzie zá mną/ ktore<sup>80</sup> nie ieſtem doſtoien botow nog (iego) rozwięzić. *BudNT* *Act* 13/25; GDy przed nim powiedzyano ná iego Sędzyego/ Iż był nieſpráwiedliwie oſądził drugiego/ Kazał go wnet obłuścić támże s ſkory iego *PaprpPan* Hh2v;

*ModrzBaz* 139v; *ták fię rownię [!]* z tym dzieie: ktoremu czárt v fercá iego bluzni y fprośnie mowi *SkarŻyw* 294.

**H. Zestawienia (3829) :**

»ich dostojność« (1) : Potym od Iána świętego ijdątz/ dróga ijch doftoynofci [*tj. św. Rodziny*] była przez podworzē Zachariálfa ij Elzbiety *OpecŻyw* 31.

»ich miłość (a. miłości)« (399) : ysz v Ce. m. przes pofzla fzwego ych miłofciam ofznaymycz raczil czafł vefzelya y radofczy szwoiey. *LibLeg* 7/31v (25); *OpecŻyw* 154v; *WróbŻoltGlab* A5; *ComCrac* 18; *HistAlHUNG* A2v; *Diar* 27 (95); *DiarDop* 98 (65); *GroicPorz* g2v; *RejWiz* 175 (2); *ták záfię milczenie moię/ mnimam iż będzie ich miłofciam bárzo przyiemne. GórnDworz* H3v (5); *Wfzytki práwá zwikłáli fnádz żadne w cáłości/ Nie zoftáło/ zá fpráwá rzádná ich miłofci. RejZwierc* 248v (4); *WerGośc* 257; *ActReg* 30 (10); *OrzJan* 111 (2); *KołakCathOkuń* A2; *SarnStat* 15 (5); *VotSzl* A3 (10); *SapEpit kt.*

*Zestawienia:* »ich królewska miłość« (2): *MetrKor* 61/223v; yakobi panifthwa ych Krolyewfkyey Mczi trvdnofczy y nyebefpyeczenfthwa nyemyely *LibLeg* 11/135.

»ich miłość (a. miłości) panowie (a. krolowie, a. księza itp.)« [*szyk zmienny*] (166): *MetrKor* 31/620v (2); *ZapWar* 1522 nr 2285 (5); *LibLeg* 6/79v (14); *MurzHist* A4; Panowie IchM schyliwszy się miedzy sobą dali odpowiedź posłom *Diar* 31; Ten pokoj [...] złaman jest od IchM księży *Diar* 85 (78); *DiarDop* 98 (10); Prziczim tełz bil JAn Konieczki Dworzanin Krolewien Ich Mczi *WyprKr* 2 (3); *SarnUzn* A2; *KwiatOpis kt.*; Przetoż fromotnie błądzá wfzyfcy/ y przeciwko bogu mowia/ á ná imię ich miłofc pánowie Rzymfcy duchowni *WujJudConf* 80v (4); *PaprPan* V; *SkarJedn* 382; *CzechEp* 165; *KochEpit kt* (2); *KlonŻal* A2; *ActReg* 21 (12); *GostGospSieb* +4v; *OrzJan* 70 (4); *KołakCathOkuń* A2; Co my będziem y potomkowie náłzy Ich Mści Królowie Polfcy/ y Wielcy Książętá Litewfcy/ będą powinni [...] trzymác *SarnStat* 1201 (17); *VotSzl* A2 (5); Do Ich Mści Pánow Rad cnotliwego Narodu Polfkiego. *CzahTr* G.

»(święte) bostwo Jego« [*szyk 65:1*] (66) : Szedłem ná Kármel gorę/ [...] Vpadłem ná koláná/ á do Boftwá iego/ Záwołałem vprzeymie s fercá zálofnego *RejWiz* 181v; *RejAp* 46v; Iáko Pan ty oczy błogofłáwić raczy/ ktore ne [!] tylko fpráwám iego/ ále wiárą moczná przypátruiá fie święthemu Boftwu iego/ á inákfze nizacz nie fá v niego. *RejPos* 207v *margin* (61); iáko małz wierzyć y rozumieć co iefł Bog/ y cóś powinien Pánu fwemu/ y iáko małz przednáć święte Boftwo iego. *RejZwierc* 196 (3).

»jego dostojność« (3) : Wtym pán Iezus zniknł od nich nágle/ a onij zoftali w wielkim náboże<sup>n</sup>ftwie/ wzdychaiątz gorątzó żádali/ aby iego doftoynoftz za fie widzieli. *OpecŻyw* 169v (3).

»jego jasność« = *sua serenitas* *JanStat* [*szyk 11:2*] (13) : Nawiemożnieyfzy/ Naiáśnieyfzy/ Miłofciwy/ v Krześcijánow wybrány Cefárzu Ferdynándzie. Nieprzewyciężny á Nawiemożnieyfzy Turecki Cefarz/ moy námiłofciwfy pan/ odeftł mię z thákowym pofelstvem/ ábym iáfnofci wáfzey/ imieniem iáfnofci iego/ winfzował wfzego dobrego/ fzczęfliwego ná długie czáfy pánowánia/ fortunnego krolowania. *BielKron* 331v (2); *SarnStat* 1124 (9).

*Zestawienie:* »jego cesarska jasność« (2): Ofobliwie fie też I.C.I. kocha z wáfzey C.I. długiego życia *BielKron* 332 (2).

»majestat jego« = *sua Maiestas JanStat* [szyk 11:6] (17) : Idźcie [książki] naprzód ku krolowi/ Ku iego Máiełtatowi *BielKom* A3; Częgo ia W.K.M. łwemu miłościwemu Pánu/ świadcząc onym łámyim/ gdyż łerce moie iemu wiadome iest/ wiernie życzę/ y zá to iego wyłokiego Máiełtatu niegodnie iáko grzełzny człowiek á nędzny robak prołzę *BibRadz* \*3; *WisznTr* 29; *SarnStat* 1092 (2).

*Zestawienia:* »jego królewski majestat« (1): dla iego Krolewłkie<sup>80</sup> máiełtatu z žádney łie prace wymáwiác nie będe. *ModrzBazBud* π6.

»święty (a. boski) majestat jego« [szyk 10:1] (11): *RejAp* 54v (2); *RejPos* 46v (5); A gdy obaczyłz vpadek fıwoy/ vpadń przed Máyełtat fıwięty iego/ á day łie na miłofierdzie iego *RejZwierc* 196v; *LatHar* 349 (2); *VotSzl* Bv.

»jego miłość« [szyk 3002:3] (3005) : *MetrKor* 34/265 (5); [*Jezus*] vkázál łie Marié Magdalénie [...] A ona nie znaiętz miłofci iego mnimaiętz go bytz ogrodnikiem odpowiediála *OpecŻyw* 166 (13); *LibLeg* 6/55v (63); *LibMal* 1543/70v (5); *LudWieś* A4v (2); *ZapWar* 1546 nr 2582; *RejKup* c3v; *RejWiz* 44 (3); *RejZwierc* 116; *SarnUzn* A2v (2); *GórnDworz* C3v (12); idźi kniemu/ á prołsz iego miłofci áby raczył ku mnie wyniść. *HistRzym* 22v; *HistLan* A4v; TÁtáryzn inłzym łtanom iuz ni w czym nie rowien/ Bo bárzo iego miłofć ná włzem plu podobien. *RejZwierc* 242v (9); *ZapKościér* 1579/I (15); *CzechEp* \*3v (182); *CzechEpPORz* \*3 (4); *ReszHoz* 136; *ReszList* 187; *ArtKanc* J5; *ActReg* 14 (33); *GrabowSet* A2 (13); *JanNKarGórn* D4 (2); *SarnStat* 834 (2); *SiebRozmyśl* [A4].

*Zestawienia:* »jego krolewska (a. ksiązęca, a. cesarska itp.) miłofć« = *illius a. sua Maiestas, (eius) Serenissima Regia Maiestas, Rex JanStat* (762): *MetrKor* 31/621 (55); *ListRzeż* w. 55; y powiaday ye<sup>80</sup> vyelkiew k.m. abi temv Turcziniv nie wierzil *LibLeg* 11/58v (456); *ZapWar* 1535 nr 2413 (14); *ConPiotr* 30 (16); *MurzNTSekl* A2 (2); *Diar* 22 (79); *DiarDop* 110 (7); *MrowPieś kt*; *GliczKsiąż* Lv (2); *GroicPorz* f4v (2); *KrowObr* A2 (2); *UstPraw* K2; *WyprKr* 1 (7); *BielKron* 332 (4); *KwiatKsiąż* Q3v; *OrzQuin* I4v (4); *GórnDworz kt*; *RejPos ktv*; Ten Powiáćik w mocy Iego K.M. Polłkiego etc. zá podánim ich włáfnym był. *KwiatOpis* B (16); *RejZwierc* Bbb3v; *WujJud* 16v (2); *BudBibKaw* A2v (2); *BialKaz* N; *StryjWjaz kt*; W Wilnie/ z Drukámi Ie<sup>80</sup> Kxiązęcey Miłofci Pá. Mikołáiá Chryłztophá Rádziwiłá Márłzáłká W. Kxię Lit. etc. *SkarJedn kt*; *Oczko* A2; *KochPs* [217] (3); *ZapKościér* 1582/28v (4); *CzechEp* 12 (5); *KochJez kt* (2); *NiemObr* 6 (3); *KochFr* [135] (3); *ActReg* 47 (10); *GrochKal* 2; *GórnTroas* [3]; *OrzJan* 63; *KolakSzczęśl* A2; *WysKaz kt* (2); *SarnStat* 10 (40); *ZapMaz II G* 97/90; *KlonKr kt*; *SkarKaz* 2v źp; *VotSzl* E2v; *CiekPotr ktv*.

»krol (a. cesarz, a. ksiązę, a. pan itp.) jego m(ił)ofć« = (*reverendissimus*) *dominus, Serenissimus (Rex) JanStat* [szyk zmienny] (1797): spravyedliwołcz bandą povynny czynycz [...] Thak poddanym Crolyá ye<sup>80</sup> M. Iako thełz poddanym ye<sup>80</sup> m pana Voyevodzynom. *LibLeg* 6/119 (466); *MetrKor* 31/621 (79); *March*<sup>1</sup> *Wiet* Av (3); *FalZioł* +2; *ZapWar* 1534 nr 2371 (20); *KlerWes* A2v; *WróbŻołtGlab* A3 (3); *ComCrac* 14; *LibMal* 1543/72v (14); *ConPiotr* 33v; *LudWieś* A2 (3); *SeklKat* A3 (2); że W.M. raczyłz być małżonką ie<sup>80</sup> miłofci pana Staniłława Tęczyńłkiego *HistAlHUng* A2v (2); *MurzHist* A4; *Diar* 19 (116); *DiarDop* 111 (31); *GliczKsiąż* L6v (2); *GroicPorz* e4v (5); *KrowObr* A2; *OrzList* i2; *UstPraw* I2 (4); *WyprKr* 1v (10); *OrzRozm* A2v źp; *OrzQuin* Yv (3); *SarnUzn* A2v; *SienLekAndr* a3; *GórnDworz kt* (56); *GrzepGeom* A4 źp (5); *BialKat kt* (2); *KwiatOpis*

A3 (15); *RejZwierc* 268v; *WujJud* B4 (18); *KochList* nlb 3 (5); *BudBib* b; *BudBibKaw* A2; *Strum* A2v; *BudNT przedm* a2; *PaprpPan* Cc2 (4); *ZapMaz II G* 61/159 (2); *KarnNap* ktv (3); *ModrzBaz kt* (2); *ModrzBazBud* π6v; *ModrzBazStryj* π2v; *SkarJedn* ktv (5); *KochOdpr* kt (3); *Oczko* A2 (5); *KochPs* 2; *SkarŻyw* A2v (2); *ZapKościar* 1580/4 (71); *StryjKron* 288; *EPISTOMIVM* Ná Wędzidło Iego Miłości Xięzdá [!] Hieronimá Powodowłkiego/ Kánoniká Poznánłskiego *CzechEp* kt (151); *CzechEpPORz* \*2 (9); *NiemObr* 67; *KochEpit* kt (2); *KochFr* 77; *KochSz* A2; *ReszPrz* 68 (4); *ReszHoz* 114; *ReszList* 144 (9); *PudłFr* 33 (3); *KmitaPsal* ktv; *KochPropKKoch* 3; *KochWrJan* 17; *Paprup* K2; *ZawJeft* 3; gdy tez woisko Arcyxiążęcia IM Maximiliana pod Krakowem się stawieło *ActReg* 13 (343); *GostGospSieb* +4v (2); *KochCzJan* A2 (2) *GrabowSet* A2 (9); *KochAp* 13; *KochFrag* 28 (2); *KochFragJan* 3 (2) *OrzJan* 51 (14); *OstrEpit* kt (4); *KołakCath* C2v (2); *KołakCathOkuń* A2 (2); *WysKaz* )?(3; *JanNKar* A (13); *JanNKarGórn* D4; *SarnStat* 17 (188); *WitosłLut* kt; *PowodPr* 47; *VotSzl* C (30); *CiekPotr* )?(2; *CzahTr* A2v (2); *GosłCast* 3 (2); *SkarKazSej* 694b; *KlonFlis* A2; *SkorWinsz* A2v; Wielmożnemu Pánu Iego Mości Pánu Andrzeiowi Krotosłkiemu Woiewodźicowi Inowłocłáwłkiemu/ Pánu á dziedźicowi w Lobzenicy rć. rć. memu zówłze Mościwemu Pánu. *RybWit* [A]v; *SzarzRytJSzarz* nlb 2 (2); *SzarzRytLeśn* ktv.

»jego najasniejsza miłość« (4); iuz fie ták przyiaźń iego naiálnieyłzey miłości przyięłá y mnoży fie *BielKron* 332 (4).

»jego święta (a. boska, a. naświętsza) miłość« [szyk zmienny] (68); Tym czałem zwolenicy iego fwięteé miłoci profili rzekátz: Miłtrzu iedz. *OpecŻyw* 50; Já niewiedzátz tzo mám vdzialatz/ iego miłoci boskié ciebie poléztam. *OpecŻyw* 82 (24); *PatKaz II* 81; *RejPs* 125 marg; *LibLeg* 11/43; *MurzNT* A2; *LubPs* A6 (2); *BibRadz I* \*2 (2); *SarnUzn* A3v; *LeovPrzep* b3 (2); *RejPos* 132 (3); *KwiatOpis* A2v; *RejZwierc* 89v; áby Pan Bog wielkie łzczęście y zwycięftwo nád włzytkiemi nieprzyaścioły dáć raczył/ wftáwicźnie iego świętey miłości prosiemy. *SkarŻyw* A2v; *NiemObr* 6; *GrabowSet* A3v; O racyłz fię do iego naświętłzey miłości przyczynić zá mná *SiebRozmyśl* G2v (24); *VotSzl* Fv.

»możność jego« (2) : *RejZwierc* 107v; A ták moiá nádźieią y moje kochánie/ Niwkim niechay nie będzie iedno w moim Pánie: Y włzyłcy wciśnieni ciśńcie fię do niego/ kładác niewinne łercá przed możnością iego. *ArtKanc* Q11v.

»jego świętość, świętobliwość« [1:1] (2) : *RejPs* 16v; Który to Przywiléy z łálki y z dobrotliwości iego świętości [eius sanctitatis *JanStat* 204] otrzymáliłmy/ zacnémi dowody y klauzulámi wtwierdzony. *SarnStat* 193.

»urodżoność jego« (2) : *RejFig* Cc2; Bo miałci tez pan Dudek/ zówłzdy przodka pftrego/ A wđdy nadobnie śmierdzi/ vrodżoność iego. *RejZwierc* 85v.

»jego wielmożność« [szyk 8:6] (14) : *OpecŻyw* 174v; *PatKaz II* 42; Kiedy więc gębę nádme w oney obfitości/ Iuz włzyłcy pochlebuią iego wielmożności. *RejWiz* 11v (4); *RejZwierc* 120; *KuczbKat* 10; *RejZwierc* 120v (5); *ArtKanc* A18v.

»jego zacność« (1) : Ná ten czás tedy Naiálnieyłzego Páná Królá Polłkiego y iego zacności [suae *Serenitatis JanStat* 908] potomki Króle Polłkie [...] wyznawamy przez ninieyłzy lift iż ieft Pánem y obrońcą kościołá náłzego *SarnStat* 1123.

»jej dostojność« (2) : Ale Nykodem mowił/ nie panie Iozefie/ lepiéy ci fie iéy doftoynności fklonitz ku mnie w dom duchowny *OpecŻyw* 158v; *BielKom* B5.

»jej miłość« (300) : Sluffalociém na taką pannę mietz tak fwiętą czeládz/ ij prowadzili iey miłoftz do Kafarnaum blifko Nazaret. *OpecŻyw* 41v (15); *PatKaz I* 2; a oth tey godziny yey przeczyfłtego począczya flufzyły yey myłofczy jako matcze bozey y ych panyey *PatKaz II* 75 (13); O Bar y oyne ymyeny Crolovey yey miłofczy, kthore yey M. ma ve włofzech *LibLeg* 7/35v (97); *WróbŻoltGlab* A2v; *MetrKor* 61/223v; *BielKom* E5v; *RejWiz* 36; Szalona fprawá podobna ku złości/ Práwie rodzona fioftrá iey miłofci. *RejZwierc* 214v; *ZapKoscier* 1588/82v (2); Bá y Páni/ day Iey Miłofć zdrowá/ Wefelfzác iey twym przyázdem głowá. *RybWit* C2.

*Zestawienia*: »jej królewska (a. książęca) miłofć« = *domina Regina JanStat* (13); *BialKaz* M3v; *ActReg* 45; *WysKaz* )?(2; Opráwę Królowéy Iéy M. Małżonki náfzéz/ ná Dobrách Kfiéftwá Mázoweckiego/ ná których téz miáła opráwę Królowa Boná/ Mátká Iéy Królewkiéy M. Conftitucią tą [...] poftánawiamy *SarnStat* 1147 (8); Czego day Boże Iey K.M. doczekác z poćiechą nas wfzytkich. *SkarKaz* )(4v (2).

»jej miłofć krolowa (a. księżna, a. pani itp.)« [*szyk zmienny*] (148): anym them vszkodzyl xyenyey yemylosczy *ZapWar* 1508 nr 2039; yz V.C.M. roskazal panom Vegierskym abi ony bily wierny krolowey y.m. Vegierskiey y sinowy yey m. *LibLeg* 11/[32<sup>2</sup>]v (54); *MetrKor* 57/116v (6); *WróbŻoltGlab* A2; ktorzi oth Crolyewy yey miłofczy fz Cracowa mieli fzpienyądzami do Wloch yachacz *LibMal* 1543/68 (3); *Diar* 72; Ku yey Miłofci Pániey Elżbiecie s Szydłowca/ na Olikach y Nieświżu Kfiężnie etc. *KochZuz ktv*; Wiprawa Krolewni Jei Mczi Catarzini Polskiei. a Ksiezni Phinlandzkiei etc. *WyprKr* 1 (29); *BielKron* 320v; *OrzQuin* Y2; *GórnDworz* O5v (2); Kto ma fumnienie záwždy ná bączności/ Tám gładka głowá cnocie ieymiłofci. *RejZwierc* 223 (2); *SkarJedn* A6; *KochOdpr kt*; *KochEpit kt* (2); *KochFr* 122; *ReszPrz* 107; Na Herb Iey Mści Pániey Doroty Kádłubkiey z Iedleńfká. etc. etc. *WisznTr* 2 (2); *BielSjem* 15; *ActReg* 160 (7); *GrabowSet* A2 (2); *OrzJan* 128; *OstrEpit kt*; *KolakCath* B4v (5); *SarnStat* 25 (16); *KlonKr kt*; *SkorWinsz kt* (3); *RybWit ktv*.

»jej fwięta miłofć« (5): vcz że fie téz ij ty w ten dzień tak wefoły/ tzcitz ijmię Marié k iéy fwięte miłofci/ wolaiątz ijżby fie za tobą przyczynila *OpecŻyw* 186 (4); *PatKaz II* 21.

»jej szlachetność« (1) : Snádnie tą kofá zwalczy káždego nędzniká. Więc nie pátrzy ná ftány áni ná młodości/ Wfzytko záwždy zá rowno v iey fláchetności. *RejWiz* 87.

»jej fwiątość« (1) : Ián fwięty profil iéy fwiątofci/ aby fobie nie tako ftyfkowala cieffyl iá *OpecŻyw* 159.

3. *W funkcji epiforycznej* (41) : Iakom ya nyepryszeth Szamowthor szobye rownemy dogego Gospody do Slawathnego Marczyzna kyerszka *ZapWar* 1505 nr 2050 (3); *TarDuch* D8v; *RejPs* 158v; *LubPs* dd; *RejWiz* 140v; Bo iáko więc ciernie fpołecznie fie wiąże: tákci téz biefiádá ich poľpoľu piiących *Leop Nah* 1/10 (2); *OrzRozm* N3v; *BielKron* 224 (2); Consequi vestigiis W yego tropy zá kim yść. *Mącz* 490a (3); Słuchayże co zá pociechę dawa Pan zá thy ftałofci ich tym wiernym fwoim *RejAp* 61v (2); *RejPos* 49 (4); *BielSpr* 16; Téż po fprawach iego/ poznác młodego *BudBib Prov* 20/11 (4); Bo dla hárdéy ofoby á fprofných flow iego/ Wzyác zá krolá niechcieli Tárkwiniufa złego. *PaprPan*

Ggv; *SkarŻyw* 542; Gdzie thefz ten zyn Maczy przet prawyem nałzym slubowal y smalfzonką swoyą leną chowacz poczywyę do ye<sup>go</sup> smyerczy Oycza swego. *ZapKościer* 1586/69; Vczynki bowiem ich idą zá vmárłymi. *WysKaz* 47; *SarnStat* 941; *KmitaSpit* B2; áby Pogánftwo [...] znáło/ iż gdy wola ie<sup>go</sup>/ Bog wyftępný lud fwoy w ręce iego podawa. *PowodPr* 15 (2); A iákož to ná złe poftępki iego nie zezwala: kto złego ná vrząd ták naležyty ludzkiemu zbáwieniu ftáwi? *SkarKaz* 610a; *KlonFlis* D4v.

a. W funkcji odpowiednika zdania względnego (zaimek „jego” w antepozycji) (5) : Niezczęfliwy fą y między vmarlemy nadzieia ych/ ktorzi łobie maia za bogy vczynięnie rąk fwoich *SeklKat* Ev; niechćieyćie nic gwałtownie ná przodku poczynác/ áž fie wywiemy pierwey vmyftłu ich ktorzy fie ná Budzyniu záwárli/ takież Tureckiego. *BielKron* 311; Iž krwie tych opuřczonych owieczek chcę páthrzyć z ręku ich/ ktorým fą poruřzone. *RejPos* 23v; *BudBib Prov* 20/16; ile ich wřzyftkich co pod iednem przywileiem ťiedzą pożytki wyniofą *GrabPospR* M2.

4. W funkcji rzeczownika: »jego«, »jej«, »ich« = *jego, jej, ich własność, jego, jej, ich ludzie* (34) : Wyemy to dobrze yze kandy shedl pan czersky od granicze sokolowskyey tam yego na prawo a mikolaya visnyewskyego na lewo *ZapWar* 1515 nr 2176 (2); *BierEz* F4; abowyem Kroly ye<sup>go</sup>m. dopvczicz bi thego nyemogl abi nayego ktho łobycz łzye myal a bvdowacz *LibLeg* 11/175; kazał Kfiążętom łwoim/ áby pofeł y wřzyfcy iego czeftowáni byli *BielKron* 453v (3); Y trafili fye tákí Staw coby go dawno nie łpuřczano pod ónym ftáwem łpuřczónym/ tym iego lepřza. *Strum* K4; áby oni y z Włodárzmi łobie Pánkie žęli/ á Pan ich. *GostGosp* 66; *LatHar* 649.

Frazy: »(gdy a. już) się jego miele« (3): Bo dyabeł fwego pilen gdy fie iego miele *RejWiz* 139 (2); *RejAp* 171.

»żeby na jego stanęło, na ich sie musiało stać, aby na jego sie stało« (1:1:1): przeto byli [*papiescy duchowni*] tey nádzieie/ iż fie ná ich wřzytko miało ftác *BielKron* 205v; *SkarJedn* 297; káždy chce žeby na iego ftánęło/ káždy vfa rozumowi fwemu *GórnRozm* K3v.

»stać za jego (a. ich)« [*szyk zmienny*] (14): *RejPs* 157; *RejKup* z4v; *RejZwierz* 25; oni przyidą czyia Sol ieft/ widzác káždy v fwey gromády złoto/ iefli łtoi zá iego/ weźmie Złoto/ a iefli nie łtoi zá iego/ niecha iefzcze y Złotá y Soli á odeydzie precz *BielKron* 450 (3); *RejAp* 37; Na wśi kto go ma kárác/ Práwá fie nie boi/ Gdy fie łam nád kim pomřci/ to zá iego łtoi. *BielSat* D; Záplác im wedla ich vczynków/ pánie/ Vczyn nagrodę/ która zá ich ftánie. *KochPs* 39 (2); Po tey Krol żadnego połágu nie wziął/ ále ftáło zá iego/ gdy mu Władifławá y Kázimirzá dwuch Synow porodziła. *StryjKron* 552 (2); *ZapKościer* 1585/55v; *BielRozm* 23.

Wyrażenie: »jego własne« [*szyk 3:1*] (4): *ComCrac* 20; O wielkiegož to przyiacielá tam łobie pozyłzczeńf/ á wielką á łowitá odpłátę weźmieř: á nie zá łwoie ále zá iego włafne á zá poźicżáne tobie od niego/ á zá do cžáfu zwierzzone tobie. *RejPos* 193v; *StryjKron* 597; Pan káždy łacwie fie vřtrzedz može cudzego nie pragnąc: bo dofyć prace bez grzechu łwe opátrzyć/ áby go dochodziło włafne iego łpełná. *GostGosp* 4.

5. W funkcji zaimka zwrotnego dzierżawczego: *swoj* (23) : Vřlyřławřly žmolenicy [!] ten glos/ padli na iych oblicze *OpecŻyw* [57v]; nałzwyařłřzą panną ktorą bog oduyeku przeřzrzal matką łyna yego *PatKaz I* 15; a przeto łzwyařta anna y yoachým uefele myely łpoczáczya ych czorky myley *PatKaz II* 77 (3); *LibMal* 1547/136v (2); *ZapWar* 1550 nr 2672; áby tam iádący y wráciący krom żadnego



przenągabania przechodzili s skupiectwy [!] ich fwiebodnie. *HistAl* G4v; *MurzNT Matth* 21/41; *Diar* 70; *UstPraw* I; Oto przyzedł Pan w mocy świętych iego/ ładzić wżytki z niemiłościwych vczynkow ich. *BielKron* 3v; *RejAp* BB8v; Dawid gdy był wygnan od Abfáloná fyna fwego s kroleństwá iego *RejPos* 46; Y wprowadził go w dom fwoy/ y nákarcił osły y vmyli nogi fwoie (*marg*) Albo y vmyli nogi ich/ ále nie o oslech rozumiey/ vmyli to iest domownicj (—)/ potym iedli y pili. *BudBib Iudic* 19/21 (3); *PaprPan* Bb4v; *CzechEp* 328 (2); á vrząd rozdárłzy fzáty ich (*marg*) fzáty fwe (—) kazał ie siec rozgámi. *WujNT Act* 16/22 (2).

**6. Prawdopodobnie w funkcji zaimka dzierzawczego 2. osoby (jako wyraz uszanowania) (7) :** czego luter niechciał vczynić/ ále tę drogę nálezi aby pifał Papieźowi omawiáiac fwoię niewynność/ Tákże pifał Luter w ty fłowá myedzy ynymi rzeczámi/ áczem fie był odezwáł na Ko<sup>n</sup>cilium od niego/ wżákże w tych czáfiech páná bogá záwždy zań profzę zá iego zdrowie *BielKron* 195v (4); Czemu iżeś fnađz W.M. więcey folgował/ y dla tego/ to brzemię raczyłeś ná mię włożyć/ rzucić go s siebie/ áni mogę/ áni chcę/ ábych fie nie fprzećiwił woley W.M. áni vbliżył zdániu/ á rozładkowi iego/ ktory wielá ftopni/ niż moy/ iest wylfłzy. *GórnDworz* C8; ále Plebeus ftoiac v brony vftháwicznie wołał/ wynidź pielgrzymie ku bitwie/ bo dziś głowę ie<sup>80</sup> mam krolowi przynieść. *HistRzym* 81v; *SkarŻyw* 582.

**7. W dosłownym tłumaczeniu z hebrajskiego (3) :** duřzá káždego krzyceć będzie łobie (*marg*) wł. duřzá iego krzyceć będzie iemu (—). *BudBib Is* 15/4; obrok ná káždy dzień (*marg*) wł: rzecz dnia wdzień iego/ álbo iey. (—) *BudBib Dan* 1/5.

**\*\* Bez wystarczającego kontekstu (6) :** *MurzOrt* Bv; Oni miałto tey nápifali iego/ iakoby teź z meźa niewiałtę vczynili. *BudBib* c2v; ále náłzych Brześcian fłowko Eius bárzo omyliło. Bo eius znaczy y iego y iey *BudBib* c2v (5).

### III. Forma „jen” w funkcji zaimka względnego (59) :

#### 1. Wprowadza zdanie przydawkowe (44) :

**a. Określające (36) :** boc nye wyemi kady fya vcyec yedno do cyebye boże náł yen ziwyełł ij krolyuyełł na wyeky wyekow. Amen. *BierRaj* 16 (7); Z przygody fie kupiec tráfił: Ien niewolniki kupował *BierEz* A4 (7); BOg wfłechmogáci/ ien od początku fwiata milował rodzaj człowieczy/ [...] ktoré na fwé fwięte oblicze ráczyl ftworzitz/ poczał o iego zbawieniu myflitz *OpecŻyw* 7; Ciebie fcifká powoynik/ ien rozdierzgáłz grzełłné *OpecŻyw* 19; Gdzie iest ien fie narodził krol żydowłki *OpecŻyw* 23v (11); iedno ti Boże náłz Ien ies błogoflawiony *TarDuch* A2; Iezu ktoris piotrowi ien za cię powieđał chceć vmrzeć throies ie<sup>80</sup> zaprzemie przyfzłe opowiedział, fmi. fie nad na. *TarDuch* C (7); *SeklPieś* 32; *RejPos* 271.

**Połączenia:** »jenci« (1): ale wezrzy na oblicze pomazańtza twęgo/ Iezuła milęgo/ ienci dzis prze nás nieczyftémi flinami vplwán *OpecŻyw* 129.

»on ... jen« (1): owá on nie ochotny/ a wfzetoczny [!]/ ij tuławy: ien wfzędzy muři być/ zowá gij Dokonaniję *ForCnR* E2.

**b. Rozwijające (8) :** Y iuzby to był vczynił/ Aże się Pofeł fprzećiwił: Ien Krolowi táko radził/ Aby się prozno nie trudził. *BierEz* Fv; Niemáłzci nic fzaleńfzego/ Náđ człowieká łákomego: Ien zbiera dziećiom imienie/ Sobie y im potępienie. *BierEz* S3 (4); zełłán z nieba fyn od oyttza człowieku na

zbawienie ien wftąpil w trzewa dziewiczee/ wziął na lię cialo człowieczee. *OpecŻyw* 161 (3); Iáko nas tego Niceńskie Concilium náuczyło: z ktorego te wierzyki mamy: Obraz Bogá fkázuie/ lecz íam nie íeft Bogie<sup>m</sup>/ Na ie<sup>n</sup> pátrząc/ chwal Bogá fercem nieubogiem. *WujJud* 46v.

2. *Wprowadza zdanie podmiotowe (11)* : Oto yen grzechu nyeuczynyl grechi moye podył ij nyemoci moye fwoyą fynofcyą vřdrowyl. *BierRaj* 23v; W polnocy íe narodzil/ ien flońce ofwiécil *OpecŻyw* 17; Wtym íeft flowo práwdziwé íze ijny íeft tzo íeie/ a ijny ien źnie. *OpecŻyw* 50v (4); íz nieíeft iny ien by walczył za nami íedno ti Boże náłz *TarDuch* A.

*Połączenia*: »ten (...) jen« (2): aby íe oba wefelili/ ij ten tzo íeie/ ij ten ien źnie. *OpecŻyw* 50v (2).

»wszelki jen« (3): bo wífelki ien íeft s práwdy/ fluchá glofu moiégo ij nauki moié. *OpecŻyw* 120 (3).

3. *Wprowadza zdanie dopełnieniowe (2)* :

*Połączenia*: »on jen« (1): Ocżekawałem onego ien mie wybawił *TarDuch* A4v.

»ten ... jen« (1): íedno tego buog wyflucháwá/ ien íeft fluga boży *OpecŻyw* 64.

4. *Wprowadza zdanie orzecznikowe (2)* : Sředwíly on ij powiedziál íjze Iezus był ien gij vzdrowil. *OpecŻyw* 59.

*W objaśnieniu słownikowym (1)*: Cetarius, eyner der grofz vífch verkaufft Yen wyełkye ryby przedáye. *Murm* 186.

**IV. Forma „go” w funkcji partykuły (10)** : Mieyże go dziek flugo dobry [*Euge, bone serve*] *Leop Luc* 19/17; Wos íft dos/ mayn herr Piláxie Czemu go wy ták wołacie? Abo go Kryftus zmartwychwítał *MWilkHist* D (5); Názáiutrz fye íednáią: przedíe go náléway: A kto z nieządnyim głólem przed pány záspiéway *KochPieś* 21.

*Fraza*: »(ba) wej(że) go« (3): Hem interiectio corripientis, admirantis et indignantis, Ey/ bá wey go/ bá weyże go. *Mqcz* 154c; profzę żebyś [...] íam ziednał. (–) Weyże go. (–) rychley to íam ty íprávifz *CiekPotr* 27.

\*\*\* *Dubia* (4) : *BielKron* 205; Ancile, Máła tárčyczká/ o którey powiedayá/ ízby s nią z nieba miáła ípaść. *Mqcz* 9c; vradowány wielce/ oblápiáiąc go/ począł y mowić *SkarŻyw* 593; *ActReg* 93.

*Cf* 1. **ONZE**

MB, JB, MF, TG, AK, MŚ, AW, EW